32

ANUL XXVIII(1281)
9 AUGUST 1979

flacara

Săptămînal editat de Frontul Unității Socialiste

Lumină de august

Popor al meu
care vii din veacuri
flacără,
te-am văzut în tablourile lui Băncilă,
te-am văzut
cum ai făcut din braț
scut în jurul patriei,
și în jurul Luceafărului,
Popor al meu
care vii pe drum de lumină
doar pe tine te voi cinta
din zori în zori.

SANDU STELIAN

Țara în August

Miroase crud pămîntul a grîu și mere coapte
În zilele lui August țesute din iubire,
Cînd o lumină pură de-ncredere în fapte
Atinge infinitul cu aripa-i subțire.

Nemuritor e timpul în care ne includem
Prin razele de soare numite libertate
Și ca un dor ce arde în visurile noastre
Răsare comunismul pe cerul din cetate.

DUMITRU UDREA

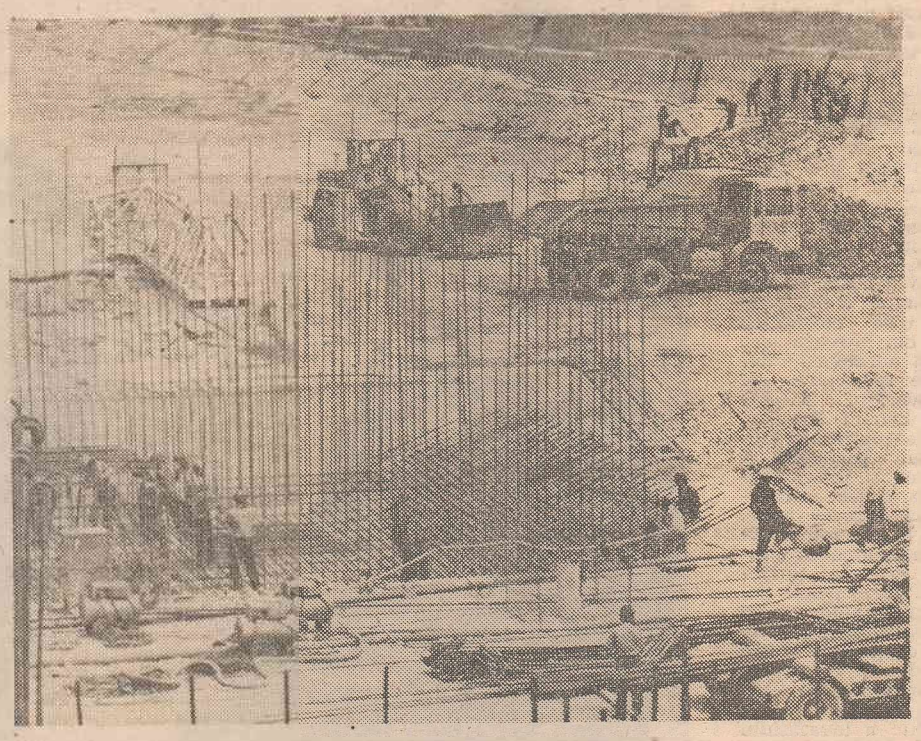

Pe Dunăre, de la Baziaș la Sulina.

● SĂ NE DĂM ÎNTÎLNIRE LA CERNAVODĂ

un reportaj de Adi Cusin și A. Mihailopol — paginile 12—13.

Insurecția de C. PILIUȚĂ

● ZILELE GENEZEI

un nou episod din evocările scriitorului Teodor Balș, din zilele lui august 1944 — pagina 11.

● „UN AN ADMIRABIL PENTRU TEATRUL ROMÂNESC"

convorbire cu dramaturgul Horia Lovinescu — pagina 6.

1944-1979 23 AUGUST

O mîndrie istorică, eroic și strălucit afirmată în anii Eliberării

A construi în țara ta, pentru țara ta

Printre profesiile acestei țări, cea de constructor este una din cele cu care, mai mult decît cu altele, cu multe altele, ne interferăm, cotidian, existența și pașii. Ne întîlnim atît de des cu ea, ne-am familiarizat atît de adînc cu ea, încît, nu rareori, aproape că o ignorăm. Construcția este o piatră unghiulară a existenței noastre, la care ne raportăm zi de zi existența, construcția este definiția României contemporane, este zidul compact, masiv, încordat și sărbătoresc ce ne desparte de ziua de ieri, zid de pe culmea căruia, ca de pe culmea cea mai înaltă a ființei noastre, privim spre mîine. Construcția este ființa noastră de azi și de mîine, este uzina modernă, este centrala termică sau electrică, este blocul modern, este casa și agora, cu spațiul lor ambiant, este marea, vitala, incoruptibila temelie a peisajului românesc, iar constructorii, autorii ei, sînt, la noi, la români, oameni cu care ne-ncrucișăm mereu existența, pașii. Ei sînt atît de prezenți în viața noastră, atît de profund implicați în ea, în zidirea ei și în devenirea ei, încît, adesea, aproape că nu-i mai vedem.

Asta și fiindcă el, constructorul, nu iese, cum se zice, „în față", el își împinge în față opera, rămînînd modest îndărătul ei, fără orgoliul semnăturii. Legea creației lui e cooperarea, solidaritatea deplină, răspunderea fierbinte pentru destinul operei, pentru reușita ei, ca rezultantă obștească de eforturi, visuri și îndrăzneli. Nimeni, de unul singur, nu și-ar putea scrie numele pe un baraj sau pe calcanul unui bloc, fiindcă zidul ar roși.

El e un creator anonim, un autor anonim. El nu scrie romane sociale, el le trăiește, el nu face poezie absconsă (fiindcă zidurile sînt sau nu sînt !), el nu lucrează cu cuvinte frumoase, ci cu cifre, el nu face profesiuni de credință despre romantism, eroism sau patriotism, el profesează lucrurile ca atare. Uneori însă, ca un mare talent ce este, ca un complex creator ce este, el ne oferă și surpriza cuvîntului, a cuvîntului care, printr-un miracol încă nedezlegat, ne impresionează, adesea, chiar mai mult decît faptele.

Am răsfoit, cu cîtva timp în urmă, un original „jurnal de bord" al istoriei unei mari construcții, scris de un muncitor constructor. Un jurnal (înglobînd vreo douăzeci de caiete groase, care, la rîndu-le, înglobau, despicate pe ani, pe sezoane, uneori pe zile, uneori chiar pe ceasuri, evenimentele unui deceniu) dedicat marii construcții a hidrocentralei Lotrului, cea mai mare de pe rîurile interioare din România. Autorul acestui jurnal-

(Continuare în pagina 4)

ILIE PURCARU

DESTINUL DE EXCEPȚIE AL MĂRII NEGRE

Ce a reprezentat pentru noi Marea Neagră, ani în șir, parcă fără număr ? Un hotar, un zid de apă pe coamele căruia vapoarele altora se perindau precum un miraj. O carte poștală strecurată pe sub ușă de poștașul amărît al unui tîrg de provincie, laolaltă cu silueta fragilă a bătrînului și hodorogitului bric **Mircea.** Sau fundalul monoton al vreunui fotoreportaj apărut prin **Realitatea ilustrată** de pe vremuri, înfățișîndu-ne scene din zbenguielile estivale ale unei prințese zurlii. Sau, atunci cînd realitatea nu mai era ilustrată, imaginea mării trebuia bănuită printre rîndurile știrilor care îi țineau pe români la curent cu stadiul confortului din vilele doamnelor Chrissoveloni și Vota Aristide Blank... Și, pentru a ajunge timpul din urmă, memoria noastră comună e datoare să sară peste o grămadă de ani și de amintiri de cele mai multe ori triste. Pe gustul lor amar nu clădim nostalgie !

Litoralul de astăzi al Mării Negre, așa cum îl știm și așa cum am ajuns să-l iubim, este o creație desăvîrșită practic în deceniul la al cărui capăt glorios vom ajunge curînd. Prin acest litoral, sclipitor și la îndemîna oricui, am apropiat Marea Neagră de viața națiunii. Pentru că marea aceasta, acum, face parte integrantă din noi, ea a rotunjit și rotunjește, vară de vară, în milioane de oameni, o fărîmă de vis, o clipă de reverie, un strop de fericire concretă, împreună cu un munte de sănătate. Apoi, prin flota puternică pe care am lansat-o la apă, de asemenea în acest deceniu fertil, am apropiat și mai mult Marea Neagră de viața națiunii. Ea a încetat să mai fie doar un simplu hotar, numai un zid lichid sau o streașină peste care gîndul se prăbușește în neant. Foști țărani din Cîmpia Română, nedeprinși cu drumurile pe apă, au devenit marinari

(Continuare în pagina 13)

MIHAI PELIN

Unde ne sînt sucurile naturale ?

„Nu s-a folosit în suficientă măsură baza de materii prime existente, în special fructele de pădure pentru producerea concentratelor destinate fabricării sucurilor naturale. Ponderea nectarurilor din fructe de livadă și a sucurilor de legume este încă mică (2%) ; din legume se produce un singur sortiment, sucul de tomate, iar din fructe se produc numai sortimente de nectaruri..."

N-am fi putut rezuma în mai puține cuvinte situația sucurilor naturale, precum au făcut-o cei de la Centrala legumelor și fructelor — în seama căreia a fost dată soarta celei mai mari părți a răcoritoarelor țării, 80% — cu ocazia întocmirii Programului cu privire la creșterea, diversificarea și îmbunătățirea producției de sucuri răcoritoare pe perioada 1981—1985. Am studiat și noi în amănunt acest program, și, de ce să nu o recunoaștem, mult ne-am bucurat parcurgîndu-l. Nu pentru cele două procente pe care le reprezintă sucurile naturale la această oră ci pentru rigoarea planificării, a creșterii acestora într-un ritm viguros pînă la finele cincinalului ce va să vină. În 1985, se specifică, ponderea sucurilor răcoritoare produse pe bază de materii prime indigene va reprezenta 72% din totalul producției, față de 50% cît va înregistra în '80 ; sucurile naturale din legume și nectarurile de fructe urmează a crește de 6 ori.

Cum pînă în '85 vor mai veni peste noi și alte veri, și cum, pînă la altele, o mai avem și pe aceasta de străbătut, și nu o vară oarecare, ci una caniculară foarte, am stăruit asupra întrebării din titlu.

O STATISTICĂ ȘI NIȘTE TRIMITERI

Aflăm, pentru început, de la însuși responsabilul resortului sucuri-răcoritoare din amintita centrală, tovarășul Constantin Băbiceanu, că sîntem dezinformați. Deoarece, la această oră, ceva-ceva sucuri naturale se găsesc pe piață, 4 dintre ele fiind produse noi ale acestui an, și anume : Citromul (realizat la Brașov, pe bază de mere), Codrețul (a cărui materie primă e păducelul), Mentola (un suc din mentă) și Migdala (obținut din mai multe amestecuri de fructe naturale) ; că, datorită nereceptivității publicului consuma-

(Continuare în pagina 21)

GEORGETA BLĂNARU

Întîlnirea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU cu tovarăşul LEONID ILICI BREJNEV

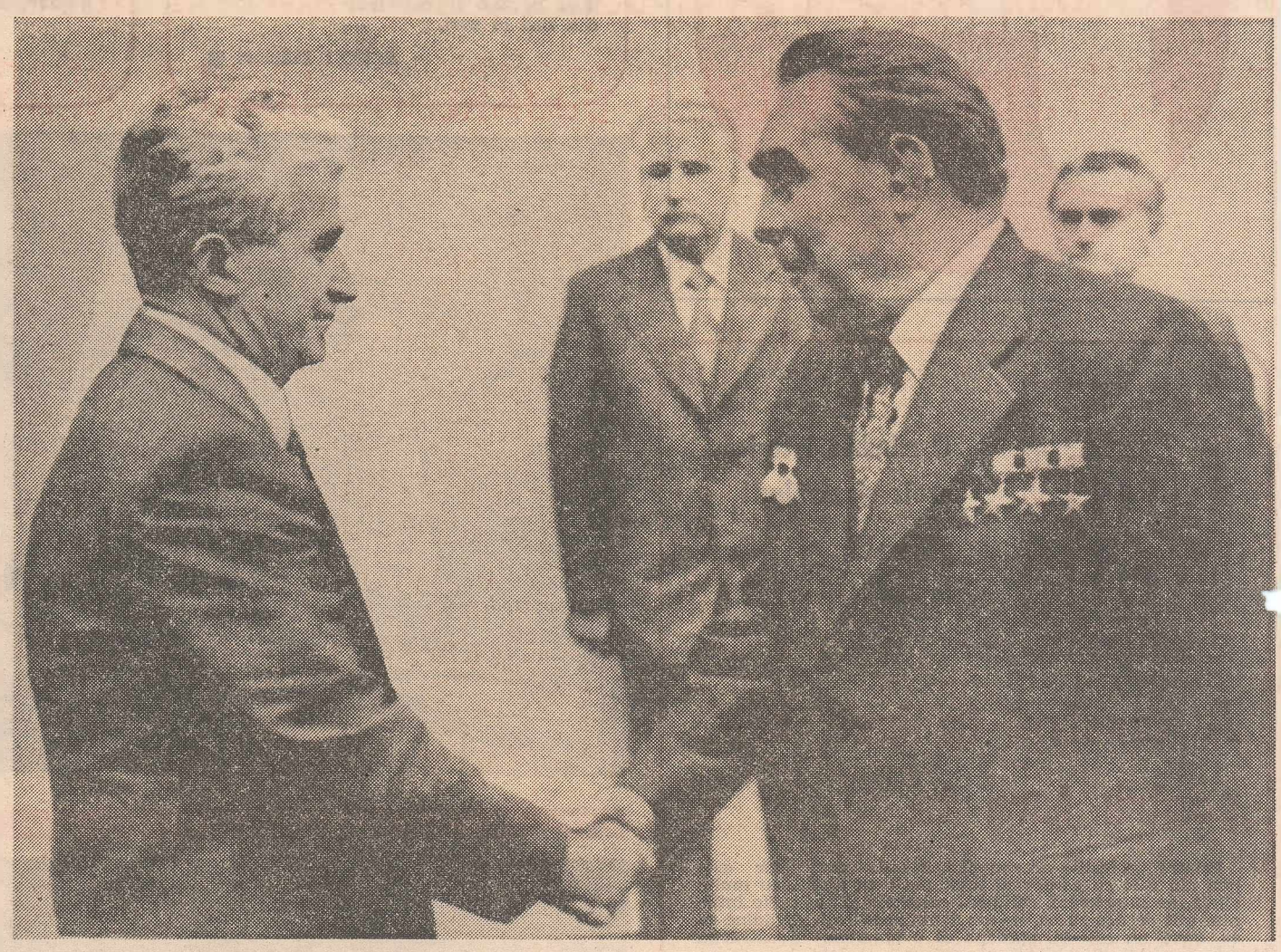

Un eveniment politic cu deosebită semnificaţie pentru dezvoltarea prieteniei şi colaborării româno-sovietice, pentru socialism, pentru o lume a păcii şi colaborării l-a constituit întîlnirea din Crimeea, de la 1 august, dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi tovarăşul Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, preşedintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. Ecoul acestei întîlniri s-a prelungit pe parcursul mai multor zile, din întreaga ţară fiind adresate secretarului general al partidului nostru numeroase telegrame — din partea comitetelor judeţene ale partidului, a numeroase comitete municipale, oraşeneşti şi comunale, ministere, organizaţii de masă, întreprinderi industriale, unităţi agricole, instituţii de ştiinţă, învăţămînt, artă şi cultură — prin care comuniştii români, oamenii muncii din întreaga ţară îşi exprimă aprobarea şi adeziunea deplină faţă de rezultatele importante ale convorbirilor dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Leonid Brejnev, deosebita preţuire faţă de contribuţia hotărîtoare a conducătorului partidului şi statului nostru la fericirea şi prosperitatea ţării şi poporului, la cauza socialismului şi a progresului în întreaga lume. Totodată, referindu-se la un important moment al întîlnirii — înmînarea Ordinului „Lenin“ conferit de Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. secretarului general al P.C.R. cu prilejul împlinirii a 60 de ani, ca apreciere a contribuţiei sale la dezvoltarea prieteniei şi colaborării dintre popoarele Uniunii Sovietice şi Republicii Socialiste România — telegramele se constituie într-un unanim şi cald omagiu adus neobositei activităţi a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, subliniază faptul că, prin conferirea acestui ordin, se confirmă încă o dată înaltele aprecieri de care se bucură în întreaga lume politica internă şi externă promovată de România, se evidenţiază înaltul prestigiu de care se bucură în viaţa internaţională personalitatea multilaterală a preşedintelui României socialiste.

Relaţiile româno-sovietice, avînd o îndelungată şi complexă tradiţie, se integrează unei direcţii fundamentale a activităţii internaţionale a partidului şi statului nostru, înscrisă ca atare în documentele Congresului al XI-lea şi Conferinţei Naţionale ale P.C.R. — dezvoltarea şi adîncirea relaţiilor cu toate ţările socialiste. Pornind de la comunitatea de orînduire, de ideologie şi de ţeluri, care evidenţiază o serie de obiective şi interese comune tuturor statelor socialiste, aceste relaţii se întemeiază, în acelaşi timp, pe principiile independenţei şi suveranităţii naţionale, deplinei egalităţi în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, care le asigură o bază trainică. În acest cadru larg, stimulate de importante documente bilaterale între care se evidenţiază Tratatul de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală şi „Declaraţia privind dezvoltarea continuă a colaborării şi prieteniei frăţeşti între Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, între România şi Uniunea Sovietică“, semnată în 1976, cu prilejul vizitei în ţara noastră a tovarăşului Leonid Brejnev, relaţiile româno-sovietice cunosc o evoluţie ascendentă. Evoluţie în consens cu aspiraţiile popoarelor din cele două ţări, impulsionată în mod neîndoielnic de contactele şi întîlnirile dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Leonid Brejnev, care au înscris de fiecare dată contribuţii substanţiale la adîncirea şi diversificarea relaţiilor de prietenie şi colaborare româno-sovietice.

Şi de această dată, într-o atmosferă sinceră, tovărăşească, în cadrul recentei întîlniri din Crimeea, cei doi conducători de partid şi de stat s-au informat reciproc asupra desfăşurării construcţiei socialiste şi comuniste în Republica Socialistă România şi în Uniunea Sovietică, au examinat probleme actuale ale dezvoltării relaţiilor româno-sovietice, ale întăririi colaborării între P.C.R. şi P.C.U.S. şi au făcut un schimb de păreri în probleme internaţionale. Conţinutul acestui dialog, sensul său major sînt exprimate de aprecierile cuprinse în cuvintele rostite de tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Leonid Brejnev cu prilejul întîlnirii. **„Încă din 1978 — a spus tovarăşul Brejnev — apreciind meritele în dezvoltarea prieteniei şi colaborării frăţeşti dintre popoarele Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste şi Republicii Socialiste România, şi în legătură cu aniversarea a 60 de ani, Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. a adoptat decretul cu privire la decorarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu Ordinul „Lenin“. Îmi este plăcut că astăzi am posibilitatea să înmînez această decoraţie. Aş dori ca actul solemn de astăzi să fie apreciat ca o nouă mărturie a stimei profunde şi simpatiei frăţeşti ale comuniştilor sovietici faţă de comuniştii români. Poporul sovietic apreciază prietenia şi colaborarea cu poporul român. Năzuinţa noastră neabătută este ca relaţiile sovieto-române, variate prin conţinutul lor, să servească ferm interesele construcţiei socialiste şi comuniste, întăririi continue a comunităţii socialiste, cauzei păcii în întreaga lume“.** Mulţumind pentru înalta distincţie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus: **„Văd în aceasta o ilustrare a bunelor relaţii prieteneşti între Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, dintre Republica Socialistă România şi Uniunea Sovietică, o expresie a sentimentelor de stimă şi preţuire ce şi le nutresc reciproc popoarele ţărilor noastre. Totodată, consider aceasta ca o apreciere a contribuţiei mele la dezvoltarea acestor relaţii, la întărirea prieteniei şi colaborării dintre comuniştii români şi comuniştii sovietici, dintre popoarele român şi sovietice. Partidul şi poporul nostru dau o înaltă apreciere relaţiilor româno-sovietice. Dorim ca aceste relaţii să se dezvolte continuu pe toate planurile, în interesul construcţiei socialiste şi comuniste din ţările noastre, al cauzei generale a socialismului, colaborării şi păcii în întreaga lume“.**

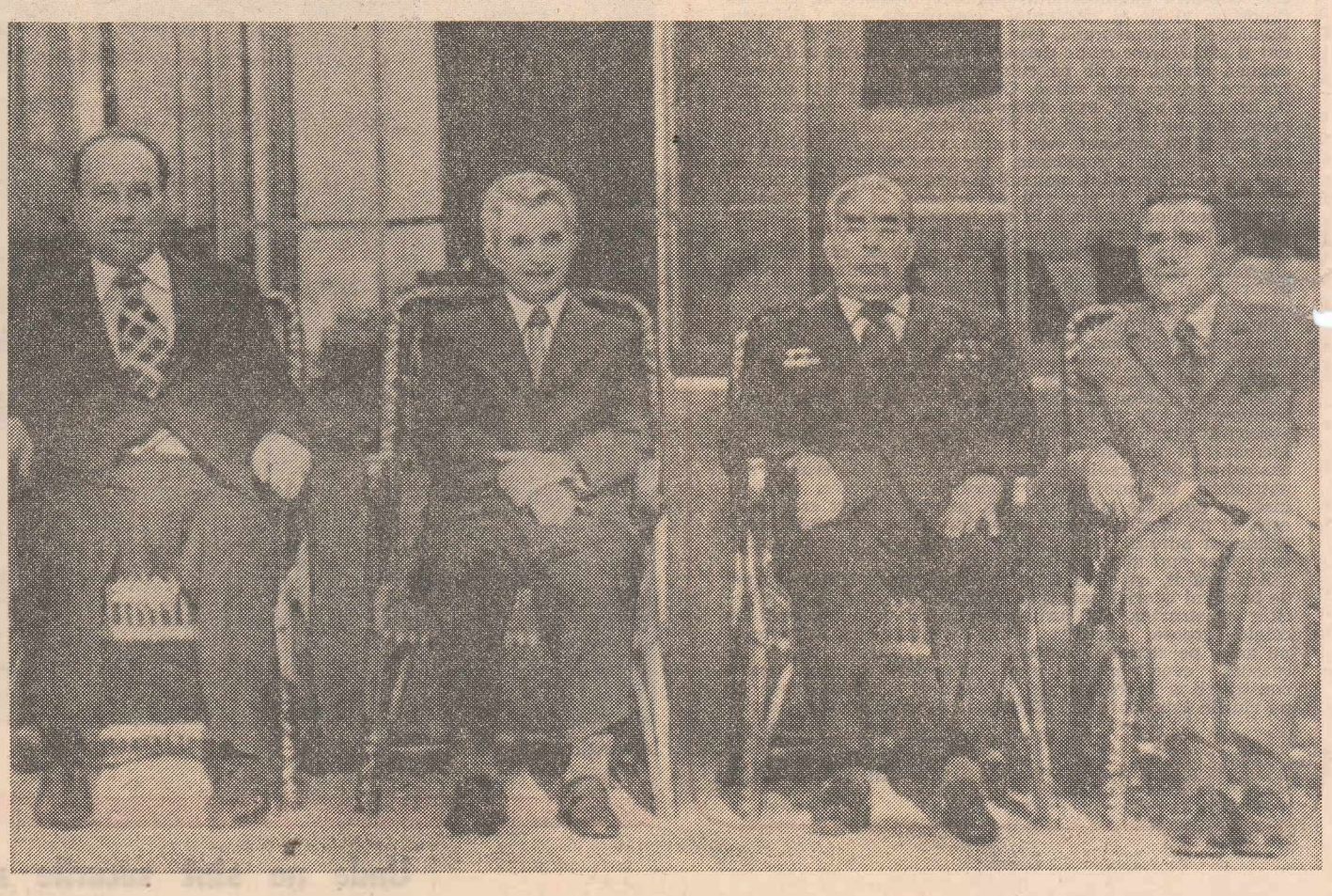

Sub semnul acestor aprecieri şi intenţii s-au aflat, deci, schimburile de păreri româno-sovietice la cel mai înalt nivel desfăşurate în prima zi a lunii august. În acest cadru bine definit s-a înscris, în ceea ce priveşte relaţiile bilaterale, acordul asupra continuării activităţii de coordonare a planurilor cincinale ale ambelor ţări, dezvoltării colaborării şi cooperării în producţie, atît în cadrul C.A.E.R., cît şi pe bază bilaterală. De la înălţimea comandamentelor privind pacea lumii au fost examinate probleme ale actualităţii internaţionale de care depinde soarta păcii, viitorul acesteia. Firesc, de aceea, schimbul de păreri considerînd urgentă adoptarea de măsuri pentru frînarea cursei înarmărilor, pentru conferirea unui caracter consecvent, tot mai dinamic şi mai profund procesului destinderii. Elocventă hotărîrea celor două ţări de a-şi spori, împreună cu celelalte state membre ale Tratatului de la Varşovia, cu toate ţările participante la C.S.C.E. de a-şi spori eforturile pentru dezvoltarea colaborării în toate direcţiile prevăzute în Actul final al Conferinţei general-europene de la Helsinki, ca şi importanţa atribuită reuniunii ce urmează să aibă loc anul viitor la Madrid. În cursul convorbirilor s-au evidenţiat, de asemenea, aprecierea pozitivă dată întîlnirii sovieto-americane de la Viena şi, în primul rînd, semnării Tratatului S.A.L.T.-2. A fost afirmată, de asemenea, solidaritatea celor două ţări, a popoarelor român şi sovietic cu lupta popoarelor eliberate, a mişcărilor de nealiniere, împotriva rasismului, a dominaţiei neocolonialiste, pentru triumful cauzei libertăţii, progresului social şi păcii.

Acuitatea deosebită a tuturor acestor probleme ale lumii contemporane, abordarea lor în spirit constructiv, hotărîrile importante privind dezvoltarea continuă a relaţiilor româno-sovietice pe multiple planuri conferă acestui eveniment politic o importanţă deosebită, ne dau convingerea fermă că dezvoltarea continuă a relaţiilor reciproce dintre România şi Uniunea Sovietică, dintre P.C.R. şi P.C.U.S. corespund într-un grad înalt intereselor popoarelor din cele două ţări, contribuie la întărirea unităţii şi colaborării ţărilor socialiste, răspund cerinţelor actuale ale progresului şi păcii.

DOINA FRUNTELATĂ ■

În spiritul preocupării permanente a conducătorului partidului și statului nostru de a se întîlni cu colective largi de oameni ai muncii, de a analiza la fața locului modalitățile în care se realizează mărețele obiective ale construcției socialiste din țara noastră și a stabili măsuri concrete pentru înfăptuirea lor în condiții de eficiență sporită

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A FĂCUT O NOUĂ VIZITĂ DE LUCRU PE ȘANTIERUL CANALULUI DUNĂRE — MAREA NEAGRĂ

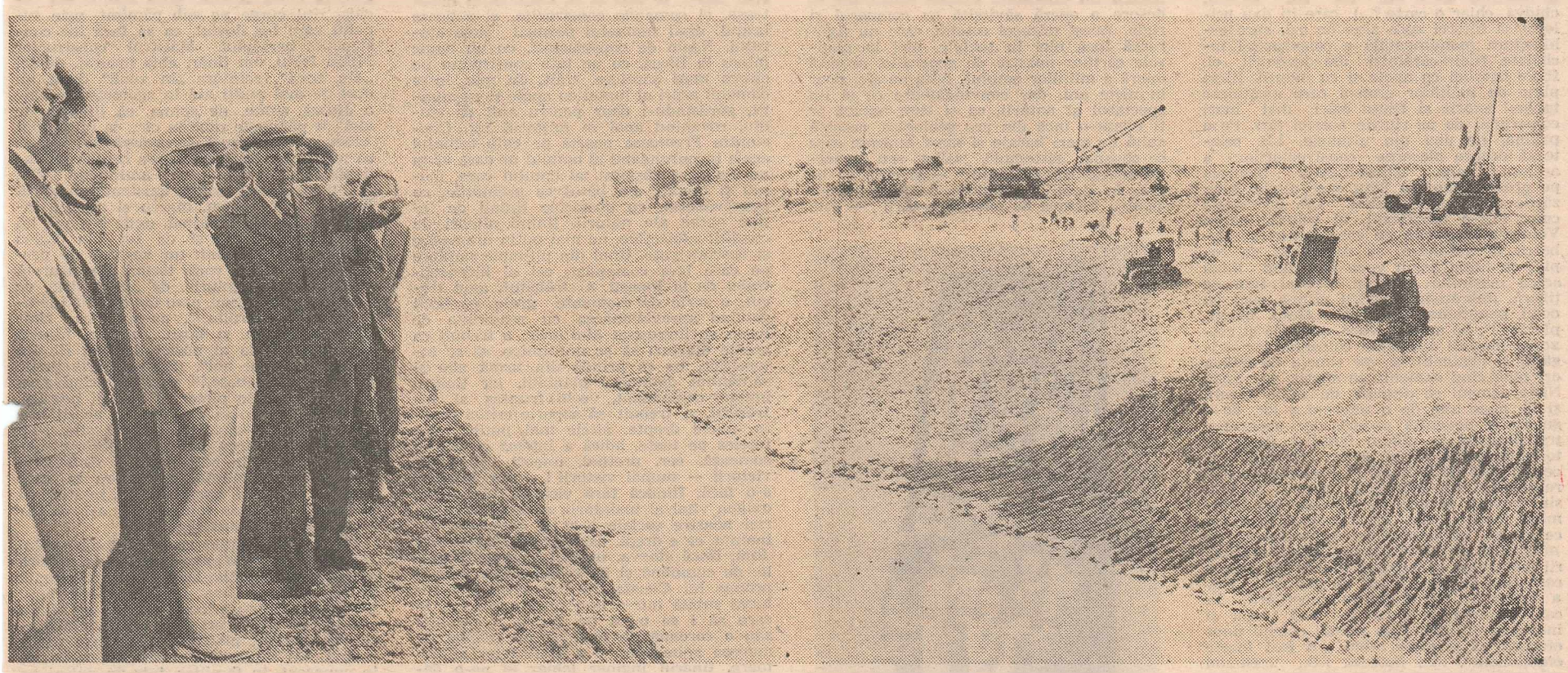

În cursul dimineții de luni, 6 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut o vizită de lucru pe Șantierul canalului Dunăre — Marea Neagră, în sectoare cu un grad înalt de complexitate a execuției lucrărilor. În centrul dialogului cu factorii de răspundere și specialiști din economie, cu constructorii viitoarei căi navigabile ce va străbate Dobrogea de la Cernavodă la Agigea, s-a situat examinarea modului cum se înfăptuiesc indicațiile secretarului general al partidului date cu prilejul vizitei precedente, din luna trecută, privind accelerarea lucrărilor de excavare, folosirea tehnicii celei mai înaintate și soluționarea operativă a unor probleme complexe legate de construirea în devans a canalului. Prin manifestări pline de căldură, mii de constructori de pe șantier, locuitori din așezările învecinate și-au exprimat bucuria de a-l avea din nou în mijlocul lor pe tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vizita a început la kilometrul 23 pe traseul canalului, sector unde lucrează una din brigăzile militare care participă la construcția acestui mare obiectiv al economiei naționale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost invitat să urmărească modul cum se lucrează, cu mijloace moderne de mecanizare și după procedee eficiente, la taluzarea și consolidarea malurilor. Într-un tronson experimental al canalului a fost prezentată o tehnologie nouă, care constă în realizarea lucrărilor „la uscat", prin procedeul eliminării treptate a apei freatice din sol, și permite mărirea ritmului lucrărilor cu circa 40—50 la sută și diminuarea considerabilă a efortului fizic. Apreciind eforturile constructorilor și specialiștilor în ce privește mărirea gradului de mecanizare a lucrărilor de pe șantier, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, totodată, că mai există încă rezerve în această direcție. Astfel, s-a recomandat conducerii Centralei canalului Dunăre — Marea Neagră să ia măsuri imediate pentru creșterea gradului de mecanizare a unor operații de lansare a materialelor pentru taluzarea malurilor canalului.

În continuare, secretarului general al partidului i-a fost prezentat, prin intermediul unor grafice și scheme tehnice, sistemul de mașini și utilaje folosite, în general, în construcția de canale, avîndu-se în vedere perspectiva extinderii unor asemenea lucrări pe teritoriul țării noastre, cunoscut fiind că transportul pe apă este cel mai economic, cu atît mai mult în condițiile actualei crize energetice mondiale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut, cu acest prilej, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini să insiste, în continuare, în perfecționarea continuă a actualei game de mașini grele pentru șantierele de construcții, indicînd în mod special ca Uzinele „Progresul" din Brăila să realizeze dragline de mare capacitate, cu cupa de 8 metri cubi și cu brațul de 36—40 metri lungime, care se dovedesc cele mai eficiente în construcția de canale.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat s-au îndreptat apoi spre kilometrul 60 al canalului, unde a fost montată o bandă-magistrală transportoare în lungime de 5,7 kilometri pentru evacuarea pămîntului excavat din albia canalului pînă la malul mării, unde este depus pe platforma viitorului port Constanța Sud — Agigea. Acest mijloc de transport modern și eficient, acționat electric, înlocuiește aproximativ 500 de autobasculante, realizînd o importantă economie de carburanți. Cu ajutorul benzii transportoare și al alteia similare, ce se va monta pe celălalt mal al canalului, pînă la sfîrșitul lucrărilor se vor transporta peste 80 milioane metri cubi de pămînt.

În timpul vizitei precedente, din luna iulie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciind lucrarea ca pe o importantă realizare tehnică, remarcase totodată că transportul pămîntului în condiții de maximă eficiență nu este încă o problemă complet rezolvată din moment ce de la locul excavației pînă la banda transportoare pămîntul era dus tot cu autobasculantele. Este necesar — a cerut atunci secretarul general al partidului — să se găsească soluții ca pămîntul excavat să fie pus direct pe bandă, așa cum se procedează la minele de extracție a cărbunelui. Trebuia găsită o soluție simplă, și aceasta — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — în nu mai mult de o lună de zile !

După 24 de zile, iată, constructorii și montorii de pe canalul Dunăre — Marea Neagră, beneficiind de sprijinul nemijlocit al colectivului de oameni ai muncii de la Combinatul minier Oltenia, care a adus aici, la malul mării, bogata experiență cîștigată la Rovinari, au raportat îndeplinirea cu succes a sarcinii trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu : proiectarea și montarea a două benzi transportoare secundare transversale, care fac joncțiunea cu banda magistrală, înlocuind în totalitate, în acest sector, operațiile efectuate pînă acum cu autobasculantele.

Conducerea Centralei canalului Dunăre — Marea Neagră, toți ceilalți factori care participă la executarea acestei lucrări de mare complexitate l-au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că vor îndeplini, în continuare, în mod exemplar sarcinile ce le sînt încredințate, că vor cinsti prin noi succese marile evenimente politice ale acestui an: aniversarea a 35 de ani de la eliberarea patriei și Congresul al XII-lea al partidului.

C. DUMITRU ■

Clipe emoționante

Aflîndu-se în țara noastră într-un turneu artistic și de documentare, la invitația Asociației „România", membrii ansamblului folcloric „Mihai Eminescu" al comunității românești din Regina, provincia Saskatchewan, din Canada, și-au manifestat dorința de a fi primiți de președintele Nicolae Ceaușescu, a cărui neobosită activitate, pentru propășirea și fericirea poporului român, pentru înțelegere și pace între toate popoarele lumii este bine cunoscută și apreciată în cercurile largi ale opiniei publice canadiene. Marți dimineața, în stațiunea Neptun, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au primit pe acești adevărați „ambasadori ai prieteniei" dintre patria de origine și patria de adopțiune, dintre poporul român și poporul canadian. A fost un moment de neuitat pentru membrii ansamblului, în rîndul cărora căldura și prietenia cu care li s-a adresat șeful statului român au creat o vie emoție. **„Ce aș putea să vă spun, dragi prieteni ? —** li s-a adresat tovarășul Nicolae Ceaușescu. **În primul rînd să nu uitați niciodată patria, poporul din rîndurile căruia sînteți ; să vă îndepliniți, în același timp, obligațiile și îndatoririle față de țara în care trăiți și, ca cetățeni canadieni de origine română, să faceți tot ce puteți pentru prietenia și colaborarea între România și Canada, între popoarele noastre... Puteți fi mîndri că proveniți dintr-un popor care mai bine de două milenii a ținut sus steagul independenței, al libertății și demnității și care, mai mult ca oricînd, este hotărît să facă totul pentru a-și păstra independența și suveranitatea, pentru a făuri socialismul, pentru pace și colaborare cu toate popoarele lumii".**

O mîndrie istorică, eroică și strălucită afirmată în anii Eliberării:

A construi în țara ta, pentru țara ta

(Urmare din pagina 1)

epopee e, cum spuneam, un constructor, Ion Bolnavu, care, vreme de un deceniu, a fost secretarul Comitetului de partid al marelui șantier. Am încercat o vie emoție răsfoind aceste caiete, această carte a Lotrului (oare ele nu vor deveni, cîndva, chiar o carte ?...), care îți dau prilejul să întorci spre ziua de azi, spre arhitectura monumentală a construcției încheiate, filele-cărămizi ale devenirii ei, filele bătăliei cu apele și cu munții, filele pline de înălțător eroism care alcătuiesc tabloul istoric și ființa celei mai mari construcții de pe rîurile acestei țări. Pe o pagină, pe una din ultimele, I.B. relatează despre plecarea constructorilor, a acelora care, isprăvindu-și menirea pe aceste locuri, o luau spre altele, spre zările altor mari edificii. I.B. urmărește cum, într-o dimineață, în colonia de la Voineasa, un grup de constructori se îmbarcă în autobuze, cu nevestele, cu copiii, cu lucrurile, îi vede întîrziind lîngă scara mașinilor, trăgînd ultimul fum de țigară, îmbrățișînd pentru ultima oară cu ochii panorama locurilor. „Gata, băieți, plecăm !", se aude o voce, se aude și claxonul mașinii din capul coloanei, dar strigătul și claxonul se vor repeta de cîteva ori pînă cînd oamenii, în sfîrșit, vor urca. Niște oameni se despart de niște locuri și de niște ani, de o tinerețe a lor, de o geografie devenită propria lor geografie, transformată în album familial, de o istorie devenită, la fel, a lor. „Să mai trecem o dată pe la baraj !", propune o voce, reluată în cor, și șoferii, presați de toți, sînt nevoiți să accepte. „Mi-au dat lacrimile", notează I.B., amintindu-și ce grele, ce aprige, ce dramatice, ce sleitoare de mușchi și de nervi au fost zilele edificării barajului, a acestui munte de piatră care ține pe umerii lui un năprasnic rîu, a acestui patetic munte al încordării, în care oamenii, iată, ca să-l țină teafăr și încordat, au depus nu numai calciul unor eforturi, ci și niște inimi. „A fost foarte emoționant", mai notează I.B., încheind relatarea momentului, și emoția lui, declarată direct, parcă prinde să ne învăluie și pe noi. Pînă și cuvintele tocite, cu care de mult nu se mai face literatură, nici măcar reportaj, își recapătă, iată, creditul. De fapt cuvintele, în acest jurnal de constructor, n-au importanță. Constructorii nu construiesc pentru cuvinte. Constructorii, notează într-un alt loc I.B., sînt oamenii faptelor, sînt oameni care, prin fapta lor, dau cuvîntului (cînd cuvîntă !) o valoare aparte, materială, grea, ce îndoaie limba, făcînd din cuvînt altceva. Căci dacă există, zice I.B., pentru fiecare din noi, un moment, cel puțin unul, cînd cineva, sau poate propriul nostru gînd, ne întreabă : „Ce-ai făcut pînă acum ?", deci „Ce-ai făcut în viață ?", există și niște oameni ce pot răspunde, simplu, direct, bărbătește : „Am făcut un baraj, adică un munte de piatră, ca să opresc apele unor munți, să le transform în energie". Acești oameni sînt constructorii. Sînt oamenii care, retrași modest îndărătul operei, nevorbind ei, lăsînd mai ales opera să vorbească, trăiesc, din plin, mîndria de a construi, în țara lor, pentru țara lor, temeliile acestei țări, deci prezentul și viitorul ei.

Reținem, de pe chipul acestor oameni care sînt constructorii României de azi și de mîine (și, care, firește, pot fi de diferite profesii, pot fi mineri, oțelari, savanți, țărani sau artiști, constructori și ctitori pe multiplele planuri ale înaintării noastre spre viitor), un aer aparte, o văpaie aparte, asemenea unui obrăzar, care-i face inconfundabili. E mîndria de a construi o țară, ridicînd-o pe culmea unei civilizații altădată de nevisat. E o mîndrie incompensabilă, așa cum incompensabilă este țara, așa cum incompensabilă este ființa. E o mîndrie care-i ajută să treacă prin toate, prin greutățile unor clipe, prin împotrivirile unor circumstanțe, prin sacrificii, prin încordări, desființînd greutățile, sacrificiile, încordările personale, unindu-și eforturile, pasiunile, dăruirea sub semnul acelui întreg al ființei care e națiunea, adică ființa noastră în perpetuă devenire, sub semnul țării ce numai astfel — prin efort, pasiune și dăruire — va fi capabilă să răspundă nădejdilor care scînteiază pe chipul ei.

Ion Bolnavu, astăzi, este secretarul Comitetului de partid al șantierului hidrocentralelor de pe Olt. Acest șantier este o salbă de oglinzi care sar în cascadă, fără să se spargă, între Carpați și Dunăre. Acest șantier e o suită de ceruri așezate în trepte, între ieșirea Oltului din defileu, din întunericul mineral al munților, și pierderea lui în cîmpie, spre zările de cleștar ale fluviului. Acest șantier e un șir de lacuri de-a lungul Oltului, unele uriașe, ajungînd pînă la 250 de milioane de metri cubi de apă, lacuri de șes sau lacuri alpine, în care mumiile brazilor înecați nu povestesc despre catastrofe, ci despre o operă săvîrșită cu compasul și rigla. Acest miracol estetic, care nu figurează încă nici în textele, nici în planșele cărților noastre de geografie, această operă a miinilor omului, ivită pe-aici doar în niște ani, dar convingătoare ca și un spectacol al naturii, ca și cum natura ar fi lucrat-o încă din ere geologice, această suită de mari baraje și mari centrale care se cheamă „sistemul", „salba" sau „cascada energetică a Oltului" — și care va livra, în final, 3 miliarde de kilowați-ore pentru foamea de energie a țării — este

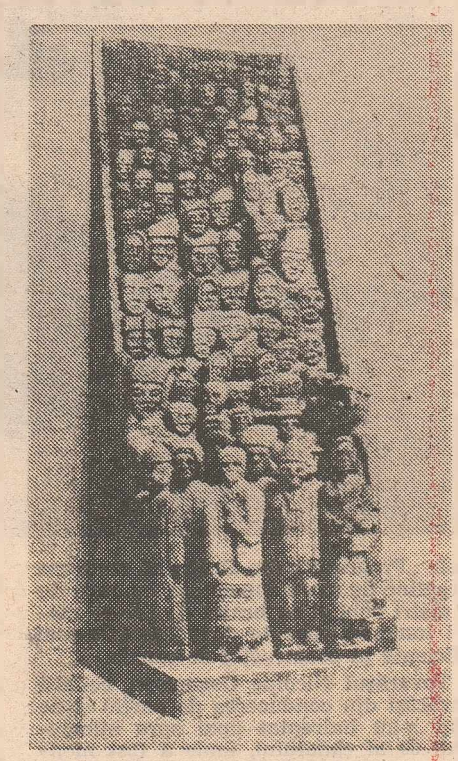

Alexandru Perta — **Unirea din 1918**
miner — Maramureș (premiul II)

o lucrare de concepție românească, executată exclusiv cu forțele noastre, de la proiect și de la soluțiile constructive, multe din ele premiere mondiale ale genului, la echipamentul tehnic, la turbinele care transformă Oltul în energie. Cine sînt ctitorii acestui nou peisaj al rîului-rege al Transilvaniei și Munteniei ? I-am cunoscut pe mulți dintre ei, și satisfacția de a-i ști nu e mai mică decît aceea de a-i fi răscitit pe vechii ctitori de civilizație ai acestui pămînt. Primii au venit pe Valea Oltului în urmă cu două milenii, cu trupe și mașini arhaice de luptă. Șoseaua romană, tăiată în piatră, le conservă și azi amintirea. Urmașii, continuînd gestul edil, prelungesc drumul arhaic, înarmați cu mașinile acestei epoci.

L-am reîntîlnit aici, în pragul acestei primăveri, pe un mai vechi erou al reportajelor noastre, ing. Constantin Preoteasa, și, strîngîndu-i mîna (prima oară i-am strîns-o cu mai mulți ani în urmă, pe șantierul hidrocentralei de la Cheile Argeșului), i-am urmărit, pe fața slăbuță, cu trăsături fine, urmele trecerii unor ani. L-am regăsit modificat, împuținat, s-ar zice, prin niște combustii care i-au calcinat și părul. Părul blond-fumuriu îi mirosea a scrum, ca o mătase de porumb transformată-n cenușă, senzație pe care o simțeam în nări, a cărei explicație, de fapt, era foarte simplă. Stătuse, pînă la întîlnirea cu mine, lîngă un foc, unul din zecile de focuri aprinse în diferite puncte de lucru, ca să dezghețe oamenii și mașinile în dimineața de primăvară cu frigul încă acut. Tot lîngă un foc, lîngă un astfel de foc, l-am cunoscut cu niște ani în urmă, la faimosul tunel „Rotunda" de la Cheile Argeșului, unde și-a început cariera de inginer. Acolo, la acel faimos tunel „Rotunda", nume de rezonanță în conștiințele celor ce au venit cu el în atingere, fiind un tunel ce s-a străpuns în condiții dramatice, de efort extrem, printr-un munte care se prăvălea mereu, aneantizînd munca oamenilor, Constantin Preoteasa a căpătat, pe fața-i slăbuță, primele cearcăne, acuzînd nopți nedormite, răspunderi, griji, insomnii. Tot lîngă un foc, luminîndu-i obrajii brăzdați de răspundere și griji, l-am reîntîlnit, cu niște ani în urmă, aici, în prima iarnă a șantierelor de pe Olt, la puțin timp după ce, în punctul numit Goranu, se excavase prima cupă de pămînt, inaugurînd construcția Oltului energetic. În acea zi, în acel punct, se afla și el, Constantin Preoteasa, el comanda construcția, el ridicase brațul, dînd semnalul pornirii excavatorului. Neam de constructori, cu un bunic miner la Bicaz, cu un tată constructor pe cîteva mari șantiere, trăit, de mic, între oamenii aspri ai luptei cu apele și cu munții, părăsindu-i doar pentru anii de studiu, revenind apoi în mijlocul lor, Constantin Preoteasa poartă pe chip tatuajul acela inconfundabil al omului pe care viața nu l-a prea răsfățat, al omului care, mereu și mereu, s-a bătut cu greutățile, cu neprevăzutul, cu obstacole ținînd de legile oarbe ale naturii, ținînd, alteori, de condiții subiective, nu mai puțin dramatice și descurajante. Unul din ultimele șantiere pe care le-a comandat, cel al hidrocentralei de la Ionești, a străbătut, anul trecut, o serie de momente grele, nereguli privind aprovizionarea cu materiale de lucru au îngreunat eforturile, a trebuit ca aceste eforturi să se multiplice, să se intensifice, ca să prindă din urmă zile și săptămîni debitoare planului, iar tînărul inginer-comandant, vechi fruntaș al întrecerii, a trebuit să suporte critici severe, unele drepte, altele mai puțin. Le-a înțeles pe toate, adică a înțeles că cei ce somează, cer, pretind, uneori vehement, victorii — numai victorii ! — au dreptate s-o facă, fiindcă fără victorii, fără acest oxigen vital al înaintării, arderile mașinăriei noastre sociale n-ar fi complete, am înainta, ce e drept, dar scoțînd foarte mult fum. Dacă cineva, în acele momente grele, de cumpănă și de critici aspre, i-ar fi propus lui Constantin Preoteasa strămutarea subită într-o împărăție a rozelor, în care să i se pună pe frunte o coroniță sau o coroană, în care să fie scăldat de mareea aplauzelor și a zîmbetelor adulatoare, tînărul inginer (chiar el ne-o declară) i-ar fi răspuns : Las'că o asemenea împărăție nu există, dar, chiar de-ar exista, nu mi-aș dori-o, ea m-ar atinge în mîndria mea, nu numai în cea de specialist, dar și în cea de bărbat, de om, de cetățean al acestei țări. Mîndria de a construi, de a făuri ceva în țara ta, pentru țara ta, netributar nimănui decît ție însuți și oamenilor între care te nasti și mori, cu care te bucuri să-mparți victoriile, cu care nu roșești să-mparți temporare eșecuri, este incompensabilă. Ea iese la zi nu numai în clipele de victorii, de bilanțuri festive, cînd toate fețele o iradiază, ea se afirmă, ca un subtil, dar foarte acut detonant al sufletului, percutînd energii nebănuite, și în momentele de eșec, de înfrîngeri, ea izvorînd din acea conștiință a țintei, a importanței acestei ținte, ce-ți luminează nu un moment, ci o viață.

Am cunoscut, pe un alt mare șantier al energiei, pe Rîul Mare, în Retezat, pe cîțiva dintre oamenii care, la ceasul de față, construiesc cel mai mare baraj (înalt de 173 de metri) de pe rîurile din România. Apele tumultuosului rîu al Hațegului, pe care-l știm dintr-o întreagă literatură, vor curge, deviate pe sub pămînt, spre o centrală hidroelectrică de 349 MW (a doua ca mărime, după Lotru, de pe rîurile noastre interioare), după ce, mai întîi, vor poposi într-un uriaș lac alpin, ivit în zona zăpezilor, la confluența dintre cleștarul izvoarelor și cer. E una dintre cele mai spectaculoase lucrări hidrotehnice ale țării, una din cele mai interesante (spun specialiștii) din Europa, o lucrare de concepție românească, înscriindu-se peisajului românesc ca un prodigios monument al noului, ca o performanță de gîndire tehnică, de gîndire inginerească, ca o sursă de energie dintre cele mai redutabile, dintre cele mai așteptate. E o construcție grandioasă, înălțînd mîndria celor ce o edifică, plasată într-un decor de o frumusețe, de o noblețe cum numai prin Hațeg mai poți găsi. La Gura Apelor, pe șantierul barajului, la o altitudine de aproape 1 000 de metri, în plină pădure montană, aerul e tare ca un alcool, iar liniștea e atît de înaltă, atît de totală, încît o poți auzi. Pînă aici, apele Riului Mare s-au rostogolit și au spumegat printre bolovani ciclopici, smulși și cărați de pe piscuri. Acum, aici, rîul tace, acum, aici, la Gura Apelor, gura apelor s-a închis, rîul curge pe sub pămînt, prin tunelul care l-a deviat, ca să facă loc construcției barajului. Maistrul constructor Mihai Roșu, om tînăr, abia însurat, de fel „din zonă", reîntors „în zonă" după un ocol de mai mulți ani în zgomotoasa Vale a Jiului, simte, ne spune, că liniștea de aici „îl pătrunde pînă la os", ca un curent electric. Ca să nu-l asurzească liniștea, ca să nu rupă prea brusc, prea brutal, cu cadentele, zgomotele sau amintirile Văii Jiului, care i-au marcat existența, maistrul Roșu își face drum, mereu și mereu, într-o galerie din preajmă, unde brigada lui Ion Birsan, venită și ea tot din Valea Jiului, se luptă, într-un vacarm de perforatoare, cu o rocă teribil de fisurată străbătută de „goluri", de „prăbușiri", de materiale eterogene, care fac dificilă înaintarea. „Dar biruim !", ne-au spus, zîmbind, și Birsan, și Roșu, „biruim, fiindcă pe munții ăștia ai noștri îi știm, fiindcă și ei ne știu pe noi". „Simt că priveliștile acestea mă iubesc !" exclama cîndva și Luchian, marele pictor al naturii noastre, tezaurizînd într-un gînd (ca și acești mineri ai Retezatului, ce, fără să știe, l-au repetat) un întreg sentiment obștesc, obștesc și intim în același timp, sintetizînd raporturile românului cu natura în care creează, o natură apropiată lui, înțelegînd-i și zelul, și marea mîndrie de a-i valorifica plenar frumusețile.

Pe un alt șantier, cel al Complexului hidrotehnic Tr. Măgurele-Nicopole, operă a prieteniei româno-bulgare, am cunoscut, la fel, oameni care, de ani și ani, s-au tot mutat dintr-un loc într-altul, au făcut, practic, de cîteva ori ocolul țării, din șantier în șantier, plecînd mereu spre necunoscut, dar simțindu-se pretutindeni acasă, în cunoscut, în familiar, într-un peisaj pe care-l iubesc, pe care-l știu, care, la rîndu-i, îi iubește, îi știe. Frații Mihai și Petre Marinaș, mecanici de clasă ai șantierului, șefi cu schimbul ai unei echipe de „buldotancuri" (buldozere speciale pentru bătălia cu Dunărea), au lucrat și pe Olt, și pe Lotru, au lucrat și pe Someș, au lucrat și la Sadu, iar o altă familie de constructori, cea a Gigoilor, cu un tată (Florea) buldozerist, cu un fecior (Grigore) tot buldozerist, cu un altul (Gheorghe) screperist, a atins, în peregrinările ei, și Moldova, și Dobrogea, desigur și Lotrul, și Someșul, unde a lucrat împreună cu Petre și Mihai Marinaș. Noi ăștia, constructorii, ne spunea Florea Gigoiu, sîntem, toți, o familie, o mare familie, noi toți avem amintiri comune, amintiri ce se împrospătează cu fiecare nou șantier pe e... ne întîlnim și unde, atunci cînd o luăm de la început, nu facem, de fapt, decît să continuăm. Acest sentiment al continuității, al zidirii în spațiu ca și în timp, pe care ni-l revelează bătrînul buldozerist, simțindu-i întregi chemările, răspunderea și mîndria, vine, de fapt, dintr-un adînc, dintr-o ancestrală memorie, dintr-o milenară istorie, prelungind osteneala înaintașilor-ziditori de țară, îmbogățind-o cu date și sensuri noi. Ce s-ar întîmpla — l-am întrebat pe Florea Gigoiu — dacă s-ar trezi, peste noapte, într-un loc în care nici el, nici fiii lui, nici strămoșii și nici prietenii n-au plantat nici o piatră, nici un arbore, nici o plantă, n-au construit nici un început, pe ființa căruia să

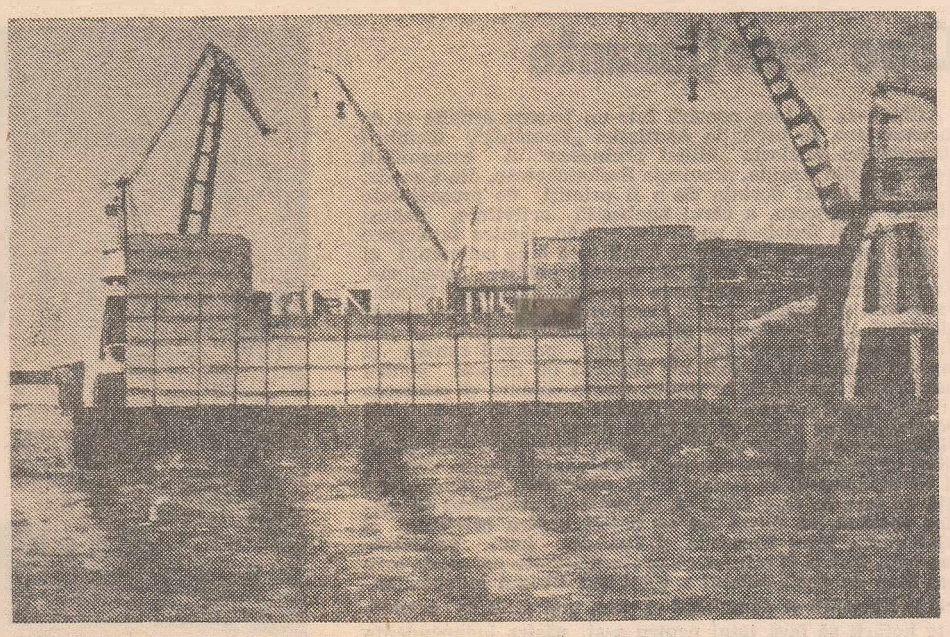

Emil Gavicu — **Peisaj industrial**
muncitor — Calafat (premiul IV)

clădești mai departe ? Ce s-ar întîmpla — m-a întrebat Florea Gigoiu — cu niște plante sau cu niște arbori, cînd i-ai smulge din rădăcini ?

Sînt, pe lumea aceasta mare, nenumărate locuri frumoase, nu există, de fapt, țări urite, așa cum nu există civilizații sau culturi neinteresante, mîndria de a spune „a mea e cea mai frumoasă“ ține de un sublim al adorării care, ca și în dragoste, nu se discută, care se scutește de argumente. Cum să justifici un superlativ ? Ar însemna să pui toate argumentele la suprem. Și nu totdeauna, aici, la noi, dispunem de astfel de argumente-superlative. Noi n-avem, de pildă (ca să vorbim mai departe despre construcții), clădiri faraonice, ne lipsesc bazilicile înalte cît cerul, n-am ridicat grădinile Semiramidei, Vasluiul nu se numește Reims, nici Craiova Florența. O istorie vitregă, care ne-a certat mereu și mereu cu năvăliri, cu pîrjoluri, cu catastrofe, ne-a oprit, silnic, construcția, marea construcție, deși capacități am avut, ne-o arată clipele de răgaz, miraculoasele intermezzo-uri dintre catastrofe, cînd ctitoriile lui Ștefan, de pildă, au fost ridicate, cele mai multe, doar în cîteva luni, din primăvară pînă în toamnă. Și ce poate fi — în replică la o întreagă istorie — mai pasionant, mai dătător de mîndrie, mai stimulator de eforturi, de energii, de idei, de imaginație, decît acest timp constructiv, timpul de azi al țării, ce, pentru prima oară, ne dă prilejul să edificăm o mare civilizație, o mare și mîndră țară, să arătăm cine sîntem și ce putem ?

Cel ce ne spune aceste cuvinte este un tînăr arhitect, Viorel Voia, de la Institutul de proiectări și construcții al județului Dolj. Soția sa, Georgeta, și ea arhitectă, îi e colegă. Au vizitat, amîndoi, în excursii sau în călătorii de studii, destule țări, au admirat impunătoare construcții au stat de vorbă cu colegi arhitecți ce au realizat — realizîndu-se astfel ei înșiși — opere de succes, de renume, și fiecare din aceste călătorii le-a întărit convingerea că nu se poate scrie (cum zicea Arghezi) cu adevărat unic decît în limba obîrșiei, că, altfel spus, nu se poate crea cu adevărat frumos, durabil, unic, decît în spațiul în care cuvinți cu inima. Întorși de lîngă acei „zei străini, frumoși în templul lor“, cum zice același Arghezi, acasă și-n permanențe, cei doi au la dispoziție un teritoriu de creație, de exersare a talentului, de realizare și autorealizare pe care, poate („nu poate, ci cert !“, ne corectează V. Voia), nu-l au mulți alții din cei de aiurea. La o vîrstă tînără, Georgeta Voia și-a așternut semnătura pe proiectul unui ansamblu arhitectonic monumental, al unui nou cartier al Craiovei, care se cheamă „Craiovița Nouă“ și care, de fapt, e un oraș-satelit, o modernă și vastă cetate a noului, putînd adăposti nu mai puțin de 100 000 de locuitori. Viorel Voia, alături de alți colegi, a lucrat, în vremea din urmă, la sistematizarea zonei centrale a Craiovei, operație care înseamnă, practic, nașterea unui centru nou, prin smulgerea din priveliște a unei întregi verbine de vechi construcții, măcinate de timp ori lipsite de grație, prin așezarea edificiilor-monumente demne de-a fi salvate într-o montură nouă, într-o centură de cea mai contemporană ținută arhitectonică. Truda lor, a acestor tineri zămislitori în piatră, înseamnă ades, și încă mai înseamnă, nu numai combustia nobilă a ideii, nu numai cheltuială frenetică de imaginație, ci și de nervi, fiindcă, ades, ideile novatoare prind greu, fiindcă, și mai ades, nu tot ce ține de culmea talentului, de zborul visului, e și util. în acel moment, pămîntului pe care zidești. Nu există artiști mai eterni decît ei, creatorii orașelor, fiindcă materia lor înfruntă îndrăzneț eternitatea, și nu există artiști mai robiți circumstanțelor decît tot ei, fiindcă zidesc la comanda clipei și sub rigorile clipei. Într-o Craiovă care s-a dezvoltat exploziv (de la 50 000 de locuitori în anii războiului, la peste 250 000 acum !), a fost nevoie, înainte de spații arhitectonice care să-ți dea elevația artei, de spații de locuit, de cît mai multe spații de locuit, și, deseori, cei doi au oftat, simțindu-se sugrumați între niște rigori ale cantității aflate alături de visele, de talentul lor. Acum însă drumul imaginației le e deschis, acum sînt chemați, în sfîrșit, să-și dea măsura, să clădească în țara lor, pentru țara lor, după legea frumosului, sporind strălucirea tradiției, înnobilînd-o pe o spirală mereu suitoare.

Patria artistului, zicea cineva, este arta, așa cum patria savantului este știința. Dar știința, ca și arta, ca toate activitățile spiritului, are și ea o patrie, ea este emanația unui sol, ea poartă, deși în forme subtile, ades voalate, amprenta acestui sol, a harului lui, a duhului lui. Prof. univ. dr. ing. Petre Baniță, membru corespondent al Academiei de științe agricole și silvice, directorul Stațiunii centrale de cercetări pentru ameliorarea nisipurilor, înființată în anul 1965, la Dăbuleni, în marginea Dunării, lîngă gura Jiului, astfel crede, sprijinindu-și credința pe niște date extrase din propria sa biografie. A vizitat, în interes de serviciu, mai multe țări, a vizitat, printre altele, California, sediu al unor mari, importante experiențe de valorificare agricolă a nisipurilor, vizită care, făcută în epoca în care aici, în Oltenia, abia se inaugurase „asaltul nisipurilor“ (adică lupta pentru transformarea celor 200 000 ha de nisip zburător ale ținutului într-un teritoriu al rodniciei), l-a dus, povestește, la convingerea că nisipul oltean e „mai cuminte“, „mai puțin rebel“ la corectivul uman, cu potențe germinative mai mari, deci cu șansa de a deveni, cu adevărat, un teritoriu al rodniciei. Realizările stațiunii (stăpînă astăzi pe o moșie de 3 120 ha, autoare de producții-record de grîu, de porumb, de viță de vie, de pomi plantați pe nisipuri) au confirmat ipoteza. Profesorul Baniță și colaboratorii lui (unii din ei, doctori în științe, cu doctoratele luate aici, grație unor cercetări întreprinse aici) au de ce să fie mîndri. Mîndria cea mai mare însă, zice profesorul, este faptul că tehnologiile elaborate de stațiune, tehnologii inedite pentru fertilizarea nisipurilor, difuzate tuturor C.A.P.-urilor și I.A.S.-urilor din zonă, au fost preluate de oameni care, la rîndu-le, nu numai că le aplică cu pasiune, dar le dezvoltă, le duc mai departe. Roadele științei, ale muncii cercetătorului, se văd pe loc, dîndu-i acestuia mîndria și satisfacția împlinirii, a înaltei răscumpărări a trudei, a nopților albe, a obstacolelor cu care s-a confruntat, lucru ce nu se întîmplă în alte zone. Adică dacă acolo, în alte zone, știința, la fel, răspunde nevoilor vieții (căci acesta este comandamentul suprem al veacului !), ea nu-i, ca aici, o stare de masă, o dinamică stare de masă, făcînd din beneficiarii ei nu simpli consumatori pasivi, ci sprijinitori activi, colaboratori fervenți. Acest lucru nu e posibil decît acolo unde oamenii, toți oamenii, sînt luminați de o perspectivă unică, de o conștiință obștească, de o mîndrie larg cuprinzătoare, unde întreg și parte, societate și individ, sînt una, unde credința în viitor, nu într-unul al fiecăruia, ci într-unul al tuturor, face ca toți, solidari, să privească spre nou, adică spre viitor, face ca toți să înțeleagă că înapoi sau pe loc echivalează cu un abandon național, cu un abandon vital.

Despre această mîndrie, de fapt despre această nevoie vitală de a fi, prin efortul tău, mereu în primele rînduri, la înălțimea exigențelor noului, ale științei, ale calității superioare, ale țelurilor de sus ale civilizației, ale țelurilor de sus ale tehnicii veacului, ne-a vorbit și Mircea Munteanu, tînărul comandant al uneia din cele mai tinere, dar cele mai mari nave maritime „Made in Romania“. La vîrsta de 34 de ani, dobrogeanul Mircea Munteanu comandă vasul „Unirea“, nava-gigant de 150 000 tdw făurită în docurile Constanței, navă ce, în curînd, va pleca în prima sa cursă. Mai înainte a comandat „Crișana“, un vas mai mic, de 86 000 tdw. „Mai mic“, adică lung cît un stadion de fotbal (242 metri), cu un motor (22 300 C P) și instalații aferente acestuia atingînd înălțimea unui bloc de șapte etaje. Acum, de cîteva luni, comandă o navă care-i aproape de două ori mai mare și de cîteva zeci de ori mai pretențioasă. O supernavă, aflată în mîinile unui tînăr. Cîți tineri care (specialiști sau mai puțin specialiști), căzuți pradă nostalgiilor sibarite, oftînd că „nu se pot realiza“ (muncind mai mult sau mai puțin pentru asta !), nu primesc, iată, răspunsul de viață, de fapte, al unui tînăr la fel ca ei ! Un tînăr care, la numai doi ani după ce a primit brevetul de comandant (inițial pe nava „Oltenia“, de 36 000 tdw), la numai 11 de la absolvirea Școlii de ofițeri de marină, e în rîndul „marilor comandanți“, nu numai ai țării, ci și ai lumii. A muncit, pentru asta, din greu, a învățat intens, a străbătut, prin meritele sale de muncă și de cunoaștere, robust afirmate, prin toate rosturile marinărești, perforînd toate ierarhiile, a fost ofițer III, ofițer II, ofițer secund, a escaladat, în timp, toate altitudinile tonajelor, de la coaja de nucă a bricului „Mircea“, vasul-școală al ofițerilor de marină, la nava-gigant pe care o comandă acum. Ce-i spune această răspundere, marea, extrema răspundere cu care e investit ? Ce-i spun cele 150 000 tdw ce-i apasă umerii ? Noi, românii, zice el, am stat multă vreme (prea mult !) sub teroarea cifrelor mari, a faimelor mari, uneori doar a fumurilor mari. O întreagă pedagogie a descurajării, cultivată adesea de către alții, ne-a tot repetat insistent : „Vezi-ți de lungul nasului !“, deși o înțelepciune mai veche, mai sănătoasă, ne-a învățat de cînd ne știm : „N-avem voie să ne lăsăm bătuți !“ Cine n-are curajul să înfrunte piscurile supreme, cine nu-i hotărît să supună aceste piscuri, cine nu e capabil să dovedească că mitul forței — al forței „de neatins“, cum zic pedagogii descurajării — e numai un mit, acela, în mod sigur, va pierde, acela, în mod sigur, va fi scos din cursa spre viitor.

A învinge (spunem o vorbă mare !) nu e ușor, se cer eforturi, se cere timp. Dăbulenii nisipurilor proaspăt fertilizat nu dau încă recoltele Californiei, iar Mircea Munteanu, tînărul de 34 de ani uns la comanda unei nave-gigant de 150 000 tdw, e, poate, mai puțin știutor, oricum mai puțin exersat în secretele meseriei decît un bătrîn lup de mare, omologul lui dintr-o țară care face astfel de nave de multă vreme. (Deși, cine știe, aici ar mai fi, poate, de discutat, rezultatul meciului între cunoștințe și iscusințe validîndu-l doar practica !) A învinge nu e ușor, mai cu seamă cînd startul tău este mai îndărătul altora, dar cu atît e mai prețioasă, mai dătătoare de mîndrie, victoria!

Această mîndrie, această mare mîndrie — mîndria de a construi în țara ta, pentru țara ta, și de a construi în lumina unor cît mai înalte țeluri, a unor cît mai temerare ambiții, realizînd o strălucită civilizație și realizîndu-te, prin ea, la aceeași dimensiune pe tine însuți — a căpătat astfel, la noi, în acești ani, valoare de simbol al ființei noastre în devenire, forță de element motor al înaintării pe toate planurile.

Sorbim din ea, din această mîndrie, ca și vechii geți din bătrînul Istros, cu gîndul la renașterea noastră continuă.

Patria văzută de constructorii ei

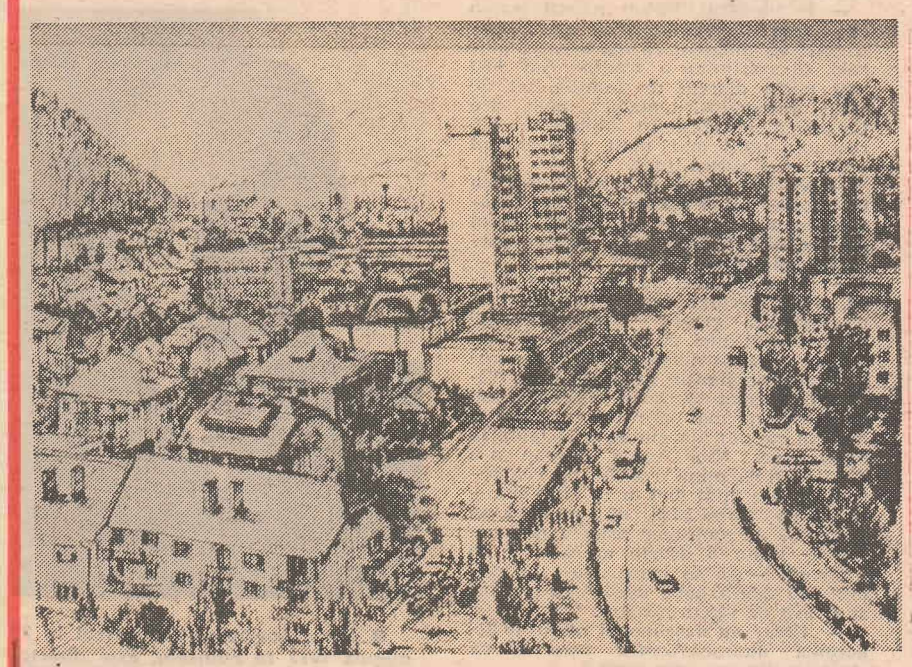

Grigore Iosifescu
funcționar — București

— Orașul
(premiul II)

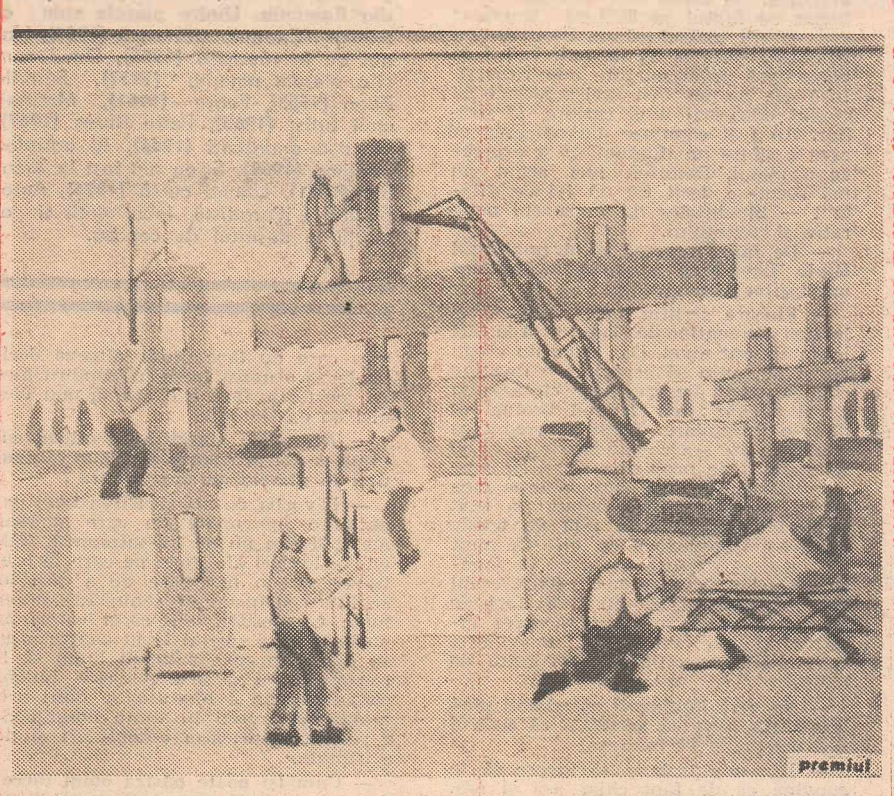

premiul

Radu Florian
Ialomița

— Șantier siderurgie
(premiul II)

Leo Freiberg
funcționar — Satu Mare

(premiul II)

Horia Lovinescu :

„Un an admirabil pentru teatrul românesc"

— Faceți parte dintr-o ilustră familie de cărturari. Ați simțit acest lucru ca pe o povară ?

— E adevărat, m-am născut într-o atmosferă intelectuală. Dar n-am simțit nici un moment că am datoria morală să continuu o tradiție. Am fost mai puțin marcat de familie, cît de locul miraculos, „magic", cum zice Călinescu, al nordului Moldovei. Mă recunosc mult mai mult descendent spiritual al acelui tinut.

— Nu pot totuși să cred că a avea în familie critici literari ca Eugen Lovinescu, un prozator ca Anton Holban nu are nici o importanță pentru formarea unui tînăr.

— L-am admirat pe Eugen Lovinescu, i-am frecventat cenaclul, dar nici o clipă n-a crezut — cum dealtfel n-am crezut nici eu — că voi deveni scriitor. Nu-mi dezvăluisem în tinerețe nici o inclinație în acest sens. Visam pe atunci să devin diplomat, sau aviator, sau mai știu eu ce, însă în nici un caz nu mă gîndeam la meseria de scriitor. Nici Anton Holban n-a descoperit la mine o astfel de veleitate. Deși era mult mai mare decît mine, îi plăcea formidabil de mult să se joace, să se amestece printre noi, copiii — eram o droaie în casa de la Fălticeni — să se joace „de-a prinselea" sau „de-a baba oarbă" ca și cum ar fi fost de vîrsta noastră.

— Chiar nu descoperiți nimic în tinerețea dumneavoastră care să vă ateste înclinarea spre scris ?

— Îmi plăcea să cred că voi scrie eseistică. De aceea oarecum emoționat de faptul că Editura „Univers" vrea să-mi tipărească un eseu despre Rimbaud scris la 24 de ani. Îmi face plăcere că acele pagini au rezistat. Însă ele nu au fost scrise atunci cu gîndul edificării unei cariere de scriitor. Au fost compuse din plăcerea pe care o simte un diletant să-și exerseze condeiul. Dealtfel, nici acum nu mă socotesc decît tot un fel de diletant — bineînțeles nu în sensul peiorativ al cuvîntului.

— De fapt, nu cred că dramaturgul Horia Lovinescu a ajuns întîmplător un slujitor al cuvîntului.

— Fiecare scriitor face cîteodată și lucruri convenționale. Totul e să le faci la un anumit nivel. Dar acum nu vreau cîtuși de puțin să acreditez o imagine convențională despre mine ci să spun purul adevăr : am devenit dramaturg dintr-o întîmplare. Totul a început ca o glumă. Mi s-a comandat de la radio un montaj pe problema relațiilor germano-franceze. Spre surprinderea mea — în loc să iasă un montaj, a ieșit o piesă : **Oaspetele în fapt de seară.** Atunci am descoperit că îmi este mult mai ușor să scriu teatru. Față de munca de sclav la care m-a supus eseul despre Rimbaud, de pildă. Și față de spaima pe care mi-o provocaseră încercările mele de proză, prolixe și sortite de aceea inevitabil coșului de hîrtii.

. — Nu o să împingeți paradoxul pînă într-acolo încît să susțineți că teatrul nici măcar nu vă interesa.

— Din nou trebuie să încerc să te conving că de fapt chiar așa și era. Bineînțeles că aveam o informare onorabilă în acest domeniu, dar teatrul nu-mi plăcea. Pînă cînd mi-am dat seama ce excelent mijloc de disciplină scriitoricească poate ei să reprezinte. Cînd ai intrat în teatru, aproape că nu mai poți renunța. E ca o boală de care nu te mai poți vindeca. Cel puțin o dată la două stagiuni trebuie să vii cu o piesă nouă. Altfel publicul te uită. Însă eu continuu să visez că o să scriu odată și odată proză.

— De ce ?

— M-am cam săturat de teatru. Prea am învățat cum se face, prea am ajuns să-i cunosc tainele și trucurile. Nu mă mai interesează. Nu-mi mai face plăcere să derulez o acțiune, să-mi închipui ce replici își servesc personajele. Și apoi, mai este o problemă : nu toate subiectele se pretează la a fi aduse pe scenă.

— Cînd spui Horia Lovinescu, automat te gîndești la Citadela sfărîmată. **Vă incomodează acest lucru ?**

— Este o piesă pe care n-am recitit-o de cînd am scris-o. Presupun — din cîte îmi aduc aminte — că avea unele calități artistice. Dar nu știu în ce măsură se echilibrează exact valoarea ei de document al unei epoci cu valoarea ei estetică. Am vaga senzație că latura de document prevalează. M-ar amuza s-o revăd peste treizeci de ani. Dar asta e o utopie.

— În general știu că nu vă place să vă recitiți.

— Pentru mine a reciti înseamnă a reveni asupra textului. Aș ajunge atunci în situația personajului lui Camus care nu face nimic altceva decît cizelează o unică frază, căutîndu-i forma perfectă, fără a izbuti să mai facă nici un pas înainte.

● **Horia Lovinescu s-a născut la 20 august 1917 la Fălticeni. Este directorul Teatrului „C. Nottara" din București și vicepreședintele centrului Penclub din România. Dintre piesele sale amintim :** Citadela sfărîmată **(1954),** Hanul ce la răscruce **(1955),** Omul care și-a pierdut omenia **(1957),** Surorile Boga **(1958),** Febre **(1961),** Moartea unui artist **(1963),** Petru Rareș **(1967),** O casă onorabilă **(1968),** Al patrulea anotimp **(1969),** Și eu am fost în Arcadia **(1971),** Ultima cursă **(1974),** Autobiografie, Paradisul, Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă.

— Ați putea sintetiza în cîteva cuvinte ce ați urmărit pînă acum să spuneți în piesele dumneavoastră ?

— E vorba de mărturisirea unei experiențe personale de care semenii mei pot sau nu să fie interesați. Cele cîteva lucrări ale mele pe care le prețuiesc sînt o încercare de a găsi un echilibru și o anume seninătate într-o lume turmentată, ale cărei valori au nevoie de un sprijin ferm pentru a nu se nărui, în care oamenii luptă să le recunoască și să le ocrotească. Lumea contemporană e bîntuită de mari primejdii, dar cred în lupta omului de a se opune oricărei amenințări și de a triumfa.

— Cum își poate păstra omul încrederea în această victorie ?

— Ținînd pasul cu istoria, integrîndu-se în colectivitate, ținînd seama de mersul inevitabil al istoriei. Tentația singurătății este foarte mare. Dar dacă te afunzi în ea nu văd de ce ai mai fi scriitor. Cînd vrei să comunici — și scriitorul asta trebuie să facă — singurătatea e doar o cîrjă pe care te sprijini pe drumul tău.

— Ați putea desprinde cîteva trăsături ale vieții noastre de aici, ale vieții noastre pe această planetă ?

— Nu cred că se pot despărți. Există o tot mai evidentă interdependență între ele. Nu se mai poate vorbi doar de locul tău, ignorînd ceea ce se petrece în lume. Totuși, pentru fiecare popor — și deci și pentru poporul român — epoca aceasta își are cerințele ei specifice. Dacă la începuturile istoriei noastre s-a pus problema supraviețuirii, apoi a dobîndirii drepturilor și libertăților cetățenești, a unității naționale și a independenței, a intrării în circuitul mondial de valori, acum toate aceste bunuri cîștigate cu jertfe pe care nici nu le putem măsura capătă o altă semnificație, sînt scăldate într-o altă lumină de orînduirea în care trăim și care caută să le păstreze. Eu cred că nu întîmplător în cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, revin ca un laitmotiv cuvintele suveranitate, independență, neamestec în treburile interne ale altor state, ca o confirmare a politicii de pace promovată astăzi de România și ca o dovadă a eforturilor pe care le facem să ne asigurăm liniștea necesară împlinirii vieților noastre.

— Ce credeți că poate periclita destinul civilizației umane ?

— Lipsa de echilibru sănătos, exact, între inevitabilul progres al civilizației umane — pe toate planurile — și efectele destructive posibile pe care le antrenează el.

— Pe scenele unde își desfășoară acțiunea piesele dumneavoastră se petrec mai puțin întîmplări, cît bătălii între idei. Dumneavoastră, ca și un predecesor ilustru al dumneavoastră, „vedeți idei" pe care reușiți să ni le comunicați cu ajutorul unor personaje la o mare tensiune intelectuală. Dar eroii dumneavoastră parcă n-ar avea o existență reală. Niciodată nu-ți vine să crezi că i-ai putea întîlni și pe stradă, i-ai putea aborda cu familiaritate. Ei fac parte, par a-ți spune, dintr-un anumit spațiu al convenției artistice și numai acolo îi poți întîlni, numai acolo își petrec ei existența. Să fie caracterul eseistic o constantă a teatrului dumneavoastră, așa cum vor să acrediteze unii dintre critici ?

— Dacă ar fi așa, nici o piesă de-a mea n-ar fi rezistat nici la 20 de reprezentații. Este pur și simplu o invenție a cronicarilor dramatici. După cum este o pură invenție și faptul că scriu teatru filozofic. Țin să afirm răspicat că filozofia nu mă interesează decît citită. Dar ce, niște personaje nu pot să discute probleme de viață, probleme ale vieții lor de care se izbesc zilnic, fără să însemne că filozofează ? E poate aici o inerție a unora care s-au obișnuit să se ducă la teatru numai ca să rîdă sau să se înduioșeze de melodrame siropoase și gata, cum dau de o discuție mai gravă, cum le piere orice chef și declară că îi doare capul de atîta filozofie.

— Vă simțeți simpatic ?

— Nu. Am făcut toată viața efortul să-mi devin simpatic. Și, din păcate, nu cred că mai am mult timp ca să reușesc. Deși sînt civilizat, știu să dau bună ziua, nu mă miră faptul că nici altora nu le sînt simpatic. Am trăit odată o întîmplare pe care am povestit-o apoi în piesa mea **Autobiografie,** dă-mi voie să-ți citesc exact relatarea eroului căruia i-am atribuit pățania mea (acțiunea se petrece într-o cafenea dintr-o capitală străină) : „...ne-am ridicat să plecăm și tocmai ne îndreptam spre ieșire cînd a apărut, venind spre noi, o pereche. Am avut imediat senzația că-i cunosc deși îmi spuneam că e cu neputință să cunosc pe cineva în capitala aceea străină. Femeii i-am dat mai puțină importanță. O găseam doar neinteresantă. Însă pe bărbat șimteam nevoia irezistibilă de a-l lua la palme. Îl priveam nu numai cu antipatie, ci cu un fel de ură nestăpînită care creștea pe măsură ce se apropiau de noi. M-a străfulgerat o clipă ideea că am înnebunit. Nu poți uri fără nici un temei un necunoscut. Atunci Dina m-a apucat de brat și mi-a spus rîzînd : încotro ai luat-o, nu vezi că intrăm în oglindă ?"

— Dumneavoastră îmi păreți un om care caută cu prea multă inversunare fericirea și de aceea n-o găsește. Așa să fie ?

— Fericirea e pentru mine o imagine convențională. Nu mă interesează ca atare. Caut mai curînd un echilibru.

— Vă aflați acum într-o perioadă bună ?

— Aș zice mai curînd că într-o perioadă norocoasă. Dar niciodată nu poți ști ce urmează. Am avut marea bucurie de a vedea că o stagiune teatrală începută modest — despre care nu se puteau spune nici cuvinte elogioase dar nici peiorative — de a vedea că printr-un mare efort colectiv s-a ridicat nivelul Teatrului Nottara aducîndu-l, așa cum merită, în prima linie a teatrului bucureștean. **5 romane de amor** de Teodor Mazilu, piesa mea **Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă, Scoica de lemn** de Fănuș Neagu, o vizionare cu **Inele, cercei, beteală** — spectacol foarte interesant după Caragiale, și o premieră cu **Casa Bernardei Alba** de Garcia Lorca au consfințit un frumos final de stagiune. Dealtfel, cred că niciodată nu a fost o asemenea afluență în sălile noastre de spectacol ca anul acesta. Pe ansamblul teatrului românesc stagiunea care a trecut a fost una din cele mai bune. Un an admirabil pentru teatrul românesc.

— Cum explicați acest lucru ?

— Cred că nu se poate oferi o singură explicație. Poate pentru că noi ne-am făcut datoria cu mai multă conștiinciozitate. Poate pentru că a crescut nivelul publicului. Poate că a fost atras spre teatru un nou public datorită deselor deplasări ale noastre pe platformele industriale, în școli... Sau poate pentru că tinerețului i-a fost din nou trezită dragostea pentru teatru. În orice caz, e o mare bucurie de a vedea sălile pline cînd se reprezintă o piesă originală.

— Vă aflați la o tribună socială. Ce ați vrea să comunicați ca deviză de viață semenilor dumneavoastră ?

— Tenacitate și încredere.

GEORGE ARION ■

Cuget, deci exist

Viciul alienării

Întîlnim mereu printre noi semeni de-ai noștri preocupați cu tot felul de treburi, care mai de care mai „elevate", mai „intelectuale", mai „subțiri". Unii se dau în vînt după obiecte rare, cheltuind pentru găsirea unui scrin sau a unei canapele „stil" săptămîni întregi, o putere de detectare incredibilă, o răbdare angelică, precum și agoniseala pecuniară pe luni sau ani de zile. Sînt în stare să pună în funcție un mecanism de relații fantastice, să recurgă la mijloacele persuasive cele mai neașteptate, de la cele corecte pînă la șantaj. Într-un ziar de anul trecut se relata un fapt aproape neverosimil : două cucoane, prietene de-o viață, dealtminteri destul de generoase în ani, și-au întrerupt subit raporturile din cauza unui... cățeluș pe care fiecare și-l revendica cu o înversunare de o asemenea intensitate încît n-a putut fi evitat, în focul disputei, nici argumentul ciomagului, drept pentru care una din surate s-a ales cu un ochi de ciclop. Și erau considerate femei „fine", de „veche familie". Dar iată că un ziar german, **Kölner Anzeiger** cred, din martie 1972, prezenta un fapt incomparabil mai interesant : o lampă care părea să fi servit lui Frederic Barbarosa a dispărut din inventarul proprietarului ei. După investigații care au durat mai mulți ani, în care proprietarul și-a dovedit o rară vocație de detectiv personal, lampa a fost descoperită în orașul Ulm, la un colecționar. Neîntrebîndu-se cum de-a ajuns acolo, iritat peste măsură de odioasa faptă a răufăcătorului, care era, desigur, altul decît colecționarul, cetățeanul din Köln l-a lovit mortal pe cel din Ulm. Iar la proces a declarat cu o infinită candoare (convertită evident în circumstanță atenuantă) că-și legase atît de mult existența, **sufletească** precizăm, de această lampă încît dispariția ei l-a dezechilibrat, iar regăsirea se cerea marcată printr-un act justitiar convingător. Simplu, nemaipomenit de simplu. Iată, prin urmare, cum poate fi deviată, în sens inuman, o însușire umană indiscutabilă, anume disponibilitatea afectivă. Asemenea devieri, convertiri în negativ ale unor însușiri pozitive se întîlnesc, cu grămada, în literatură, mai ales în cea care combate, cu premeditare, fenomenul alienării umane prin reificare, adică prin teroarea exercitată de obiecte asupra omului, prin obsesia, devorantă, a obiectelor. Fenomenul se produce din momentul în care obiectele, depășindu-și funcționalitatea, acaparează conștiința umană, devenind din posedate posedanți.

Un fapt mi se pare cu totul semnificativ : cei care se pasionează după vechituri inutile din punct de vedere practic (acceptînd, desigur, pe colecționarii pentru muzee), cei care manifestă sentimente lacrimogene pentru cățel ornamentali, pentru o pisică de Angora sau de Ploiești sînt mai ales oameni fără o viață vie, intensă, de familie, de societate, celibatari, sterili, solitari, mizantropi ș.a., mulți sînt ratați profesional sau social. Cunosc o familie, fără copii, care a îmblînzit un... șobolan căruia-i dau lapte în fiecare dimineață, adresîndu-i-se, matern, hipocoristic. Nu glumesc de loc. Pot, la cerere, să dau și adresa. Cei doi oameni, bătrîni acum, nu s-au gîndit însă niciodată să ia în casă, să îngrijească un copil. O tînără pereche adoră un cîine (dealtfel o potaie), îl îngrijește cu o tandrețe emoționantă, a cheltuit mii de lei cu el cîteva luni de zile cînd, bolnav de jigodie, era gata să se prăpădească. I se adresează cu „minca-l-ar mămica", sau „tăticuțu". Dacă, în schimb, aduci vorba de perspectiva unui copil, ți se răspunde cu un nemărginit dispreț față de o atare preocupare prozaică. Un profesor universitar, fără copii, cu nevastă medic, cu bani buni la C.E.C., consumă 2—3 ore pe zi cu plimbarea Pudelului său cu care cheltuie „mia pe lună", după cum îmi spune, dar se vaietă mereu de lipsă de timp și de bani. M-am întrebat mereu, chestiunea aproape mă obsedează, cum se explică această deviere a umanului în inuman ? Căci slăbiciunea pentru un obiect sau pentru un cățel devine inumană atunci cînd duce la ignorarea omului. Iar de la ignorare la dispreț pasul e prea mic. Convertirea se dovedește nocivă. Și ce putem spune altfel despre cei care-și consumă devotamentul sufletesc în contemplarea unui obiect sau a unei pisici, preferîndu-le speciei umane ? Nu e aceasta cea mai pură dezumanizare ? Concluzia noastră, evident provizorie, nu poate fi decît următoarea : toți oamenii sînt, într-o măsură relativ egală, înzestrați cu disponibilități afective. Totul este în ce direcții și în ce scop se va ilustra acest fond uman. Și ar fi totdeauna de dorit să nu renunțe la propria condiție.

POMPILIU MARCEA ■

Tîrgul de mostre, ediția a X-a

LUCRURI NOI, LUCRURI DE CALITATE ȘI, PE DEASUPRA, CERTITUDINEA CĂ LE VOM GĂSI ȘI ÎN MAGAZINE

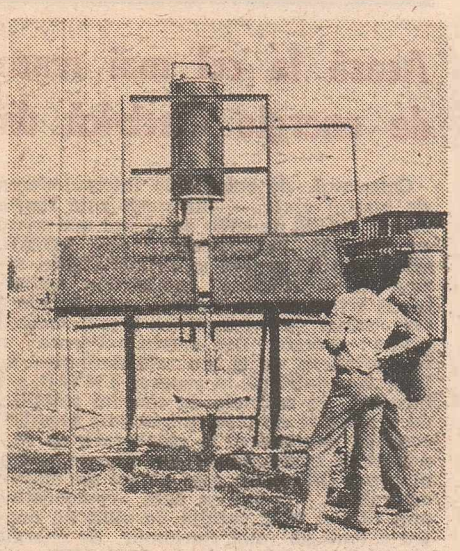

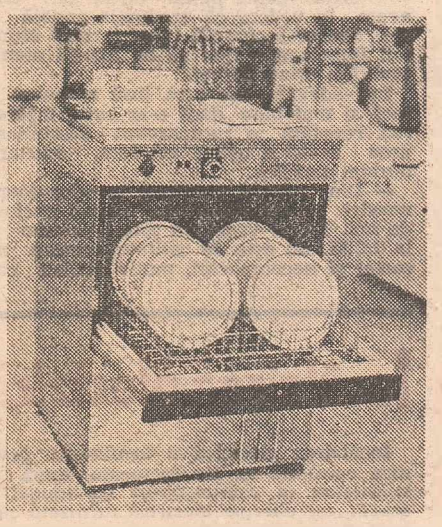

Aflat la cea de-a X-a ediție a sa, în preajma unor evenimente politice de excepțională importanță pentru prezentul și viitorul țării, Tîrgul de mostre al bunurilor de consum, deschis în București în urmă cu aproape o săptămînă, se prezintă, la o vîrstă rotundă care-i conferă, iată, și tradiție, cu o serie de noutăți esențiale. Dintre ele, cea mai însemnată, după părerea noastră, una de concepție. Este vorba de expunerea numai a acelor mărfuri pentru care există condiții de fabricație și contractare pentru fondul pieței. Schimbarea — rezultat direct al indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, date cu ocazia precedentelor ediții — face ca manifestarea anuală de care vorbim să-și atingă într-o măsură mult mai mare unul din scopurile sale principale și anume intrarea rapidă pe piață a mărfurilor etalate în cadrul tîrgului. Este limpede, o asemenea manifestare nu constituie un scop în sine. Oferind un vast panoramic dezvoltării noastre la această oră, în meniul producerii și desfacerii bunuri- de consum, Tîrgul de mostre este un teren de lucru pentru reprezentanții industriei și ai comerțului, pe de o parte, și cumpărători, pe de altă parte. Eficiența tîrgului este dată de eficiența dialogului industrie-comerț-cumpărător. Un dialog real, cu foloase pentru toată lumea. Și premise pentru realizarea acestei eficiențe la ediția '79 există. Mai multe decît în anii anteriori. Să amintim, bunăoară, că toate pavilioanele oferă și posibilitatea cumpărării de mărfuri. De asemenea, testarea gustului și preferințelor publicului se va realiza pe categorii de produse prin intermediul a 150 000 de fișe de sondaj, și apoi, noutățile în organizarca gamei diversificate de produse. Dintre noutăți amintim : salonul copilului, casa mobilei, salonul luminii, salonul de prezentare a modei, pavilionul pentru utilaje comerciale și prestări de servicii. Nu este vorba de schimbarea denumirii unor pavilioane, ci de idei comerciale noi care scot mai bine în relief noutatea produselor. De pildă, 85 la sută din exponatele prezentate la salonul modei sînt modele de premieră și fac parte din fondul de marfă destinat pieței în trimestrul I 1980. Sau frumoasele modele pentru copii, din colecția anului în curs, vor ieși în curînd pe piață sau la începutul lui 1980. Desigur, în funcție de contractări. În funcție de mobilitatea comerțului și, sperăm, într-o măsură reprezentativă, de gustul vizitatorilor. Nu facem întîmplător o asemenea remarcă. Experiența anilor anteriori, dar și cîteva exemple, chiar de la acest tîrg, ne demonstrează că nu tot ceea ce a fost realmente frumos și interesant pentru public a apărut și în vitrine. Iată că la salonul luminii, „Electrobanat" — Timișoara expune cîteva modele de corpuri de iluminat care-ți atrag imediat atenția prin simplitate și bun-gust. Este vorba de lampadare și veioze cu design plăcut și culori discrete, despre care aflăm că se află prezentate la tîrg de doi ani pentru că nu le contractează nimeni. În timp ce și la această ediție ca și acum un an, ca și acum doi ani, ca și în vitrinele tuturor magazinelor sau raioanelor de lămpi din țară găsești o cantitate imensă de sticlă, tot felul de globuri mai mari și mai mici, ornamentate greoi, complicat, într-o risipă de sticlă și prost-gust de care, vrem, nu vrem, beneficiem. Este un aspect care vizează în mare măsură contractările. Contractări care, anul acesta, trebuie să țină cu adevărat seama de testările făcute, de părerea vizitatorilor. Desigur, salonul luminii înseamnă mult mai mult. În ultimă instanță, posibilitatea alegerii, cu excepțiile amintite, a unor lampadare, veioze sau plafoniere moderne care să dea apartamentelor noastre personalitate. Și majoritatea produselor prezentate îndeplinesc această cerință.

Să mai notăm la capitolul noutăților mașina de cusut „Corina" realizată de Întreprinderea mecanică din Cugir, mașina automată de spălat rufe „Automatic", construită la aceeași întreprindere, prezentă și la Tîrgul internațional din primăvară și care, primim asigurări, va fi în magazine la sfîrșitul trimestrului 4 al anului 1979. În contextul economiei de energie, ne-am fi așteptat ca în spațioasa vitrină a plitelor electrice să existe și produse noi, cu un consum mai mic de curent. Noutăți sînt, într-adevăr. Un exemplu : plita electrică cu cuptor și rotisor, în două variante, mono și trifazică realizată la „Electromureș". Dar în privința consumului redus, nimic nou. Există în fabricație la întreprinderea amintită o plită electrică cu discuri pastate și cu un consum mic de electricitate însă aceasta n-a ajuns la tîrg. Oricum, ni se spune, va fi în magazine în primul trimestru al anului 1980.

ARO nu se dezminte. Atrag atenția modelele ARO-244, motor diesel, cu un consum de 10 litri de motorină la suta de kilometri (viteza : 110 km/oră) și ARO-101, 102, 103, 104, consum 8,5 litri benzină la sută, tracțiune dublă, motor Dacia 1300, viteza 130 km/oră, pentru transport de persoane și transport de marfă, ambele tipuri acoperite cu prelată sau metal. Ultimul model, în special, este o adevărată bijuterie : gabarit mai mic decît cel „tradițional", bine finisat, confortabil.

Una din vedetele tîrgului este, fără îndoială, instalația pentru încălzirea apei cu energie solară construită la „Electrometal" Timișoara. Aranjată cu pricepere (panourile trebuie astfel orientate încît să primească cît mai mult soare de-a lungul zilei), instalația îți oferă pe timp de canicula apă cu o temperatură de 65 de grade, fără ca treaba aceasta să te coste vreun ban. Desigur instalația se poate îmbunătăți (dealtfel, există echipamente mai perfecționate la ora actuală), dar ideea de a menaja propriul contoar electric folosind energia solară dispune deocamdată de o soluție bună. Este doar începutul.

Foarte bine pus la punct este pavilionul agriculturii și industriei alimentare, unde se găsesc de toate, și vin de 12,50 lei, și bere **Retezat** și, mai nou, formidabilele ape minerale de Săpînța și Băcîia, și tot felul de sucuri răcoritoare pe care, nu se știe foarte clar cine, producătorul sau beneficiarul, le trimite cu foarte multă timiditate în magazine, și produse alimentare, și fructe, și, pentru cei care nu vor în ruptul capului să se lase de fumat, două produse noi ale Fabricii de țigarete din Timișoara : **Timiș** și **Hora**, primele apropiindu-se ca desen și gust de celebrele **Kent**.

Un punct de atracție îl constituie **casa** mobilei : mobilă modernă, funcțională, îmbinînd foarte bine utilul cu plăcutul în toate tipurile de apartamente. În plus, posibilități de cumpărare, magazinul de prezentare din Herăstrău fiind un fel de agenție de desfacere.

Desigur, incursiunea noastră nu și-a propus să prezinte tot ceea ce este nou la actualul tîrg. Ar fi și imposibil. În cele 25 de pavilioane sînt expuse peste 200 000 de sortimente de bunuri de consum, dintre care, multe, foarte multe, noi. Vizitatorii vor aprecia fără îndoială frumusețea și noutatea produselor, precum și eforturile organizatorilor, vor completa chestionare, după care vor urma contractările. Ultimele vor spune exact cît de eficient a fost tîrgul 1979, mai exact, procentul de produse care va fi comandat pentru acest an și trimestrul I al lui 1980. Pînă atunci însă, cîteva impresii din prima zi.

Dumitru Cristea : „Foarte multe noutăți. Voi reveni, e greu într-o dimineață să cuprinzi totul. Mi-au plăcut foarte mult noile ARO". **Ion Tuiculescu :** „Foarte multe lucruri frumoase. Ar fi bine să le vedem cît mai repede în magazine pentru că tîrgul nu este deschis mai mult de o lună". **Eugen Bănică :** „Mobila este foarte frumoasă și modernă". **Dragoș Bulgăr** (elev în clasa a V-a): „Mi-a plăcut foarte tare rampa de lansare pentru rachete". **Maria Tohan :** „Grozavă ideea cu salonul modei. Important este să apară cît mai repede și în magazine". **Tudor Rohan :** „Foarte frumoase covoare și excelentă organizare. Mi se pare mai interesant decît în anii trecuți".

MIRCEA RAICIU ■

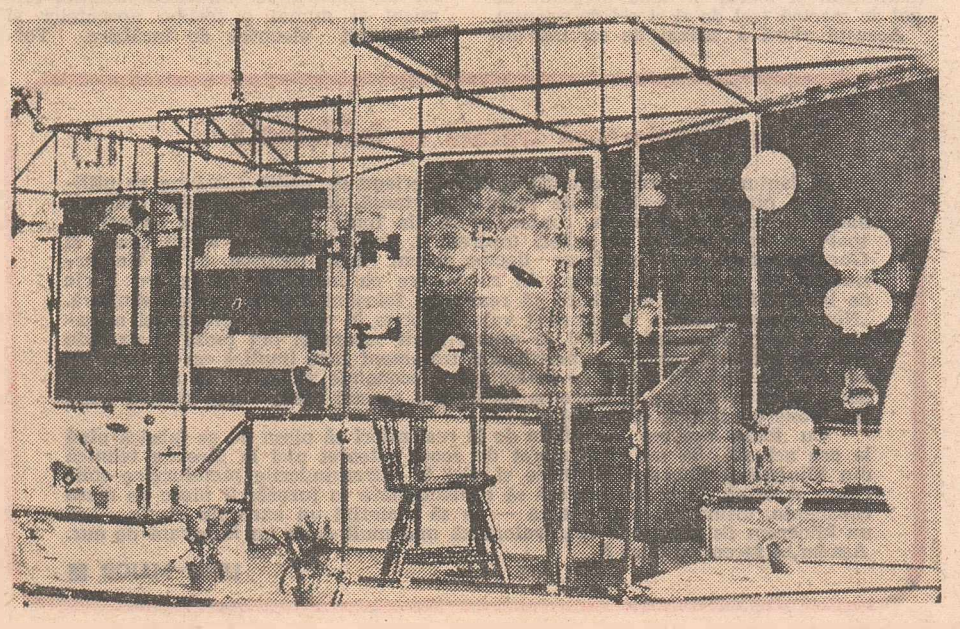

O condiție a dezvoltării: ENERGIA!

Acasă la cel mai mare consumator de energie electrică din Capitală, I.M.G.B.

Consumul de energie la Întreprinderea de mașini grele — București este foarte mare : 700 000 de kWh pe zi, cel mai mare pe Capitală. Fapt pentru care I.D.E.B. simte atintită asupra sa priviri atente, vizînd atît distribuirea cantităților trebuitoare, cît și aflarea tuturor surselor (dacă s-ar putea) de economisire a noii materii prime : energia. Din datele existente în întreprindere, ca și din cele deținute de I.D.E.B. rezultă că, în general, I.M.G.B. s-a încadrat în normele de consum stabilite, de a căror respectare se îngrijesc membrii comisiei energetice, în colaborare cu responsabilii energeticieni din fiecare sectie, al căror ghid activ este planul de măsuri centralizat. Luînd ca date comparative anii 1976 și 1979, rezultă de pildă că pentru o tonă de oțel consumul de energie electrică a scăzut de la 0.682 MWh la 0.679, deși norma permitea un consum mai mare (0.682 MWh).

— Cifra poate părea mică, dar, dacă avem în vedere că producția anuală de oțel depășește 100 000 tone, rezultă economii importante, ține să ne atragă atenția tovarășa Silvia Miheț.

Într-adevăr, așa este, însă ar putea fi încă și mai bine dacă s-ar evita încărcarea repetată a cuptoarelor, deschiderea prea deasă a ușilor acestora, scurtarea duratei șarjelor.

— Din păcate, continuă interlocutoarea noastră, aceste situații nu depind exclusiv de noi. Fierul vechi pe care-l primim de la I.C.M. nu este de calitate, sosește nesortat și necompactat, motiv pentru care sîntem obligați să executăm noi aici aceste operații. Trebuie menționat că și calitatea electrozilor, chiar a celor aduși din import, nu se ridică la nivelul necesar, ei se rup de prea de multe ori. În ceea ce ne privește, desi nu cu promptitudinea dorită, am aplicat unele indicații ale I.D.E.B.-ului, cum este, pentru a da un exemplu concret, vopsirea în alb (cu bronz-aluminiu) a cuptoarelor, operație prin care se obține o economie anuală de consum la energia electrică de 120 MWh.

Am trecut prin cîteva secții ale întreprinderii și mi-am dat seama că mă aflu în fața unei noi mentalități în ceea ce privește problemele energetice. Toți acești oameni cunosc preocupările specialiștilor din uzină, acțiunile întreprinse pe linie de conducere și ce anume pot face ei înșiși pentru a contribui la efortul general de rationalizare a consumurilor de energie electrică și, implicit, de combustibil convențional. Acest adevăr rezultă și din faptul concret că, de la începutul anului și pînă în prezent, conducerea I.M.G.B.-ului a aplicat doar 15 sancțiuni șefilor de secții și servicii pentru consumuri nerationale, iar I.D.E.B. nici una, ceea ce înseamnă că penalizările amintite se referă nu atît la risipă, ci mai mult la neîndeplinirea integrală a propriilor soluții interne, la traducerea în fapt a ambițioaselor angajamente.

La I.M.G.B. s-au introdus, dar în măsură insuficientă, limitatoarele de mers în gol la unele strunguri și aparate de sudură, faptul explicîndu-se prin aceea că Întreprinderea „Autobuzul", inițiatoarea acestor îmbunătățiri, și-a construit primele aparate chiar la I.M.G.B. În momentul de față, întreprinderea își construiește singură limitatoarele, dar ele pot fi văzute în funcțiune doar la foarte puține mașini (la mecano-sudură circa 100), deși numărul acestora este cu mult mai mare. De asemenea, în ceea ce privește aerul comprimat, subliniem măsura excelentă de a se furniza întreprinderii vecine, în anumite situații, aerul suplimentar care pînă nu de mult se arunca în atmosferă, dar ne vedem obligați să consemnăm că la I.M.G.B. există mii de puncte de aer comprimat — deci tot atîtea posibile canale de scurgere a energeie — neasigurate cu sisteme eficace de închidere.

Nu mai puțin importantă apare și cheltuiala suplimentară de energie produsă atunci cînd, fără o atentă cumpănire, se admite introducerea în cuptoarele electrice a unor oțeluri slab aliate, cu un randament global foarte scăzut în obținerea căldurii din energie electrică. La I.M.G.B. asemenea lucrări neeconomice sînt prinse în chiar planul de producție, în loc să fie măcar reglementate ca excepții, dacă nu chiar interzise.

Economisind, în primele șapte luni ale acestui an, 394 MWh, Întreprinderea de mașini grele-București a dovedit că rationalizarea consumului este perfect posibilă și dincolo de aceste cifre. În acest sens, o colaborare la fel de strînsă cu întreprinderea furnizoare de energie, o mai puternică stimulare a colectivului de ingineri, tehnicieni și muncitori, reprezintă căi sigure ale unor succese viitoare, un sprijin eficient al efortului național în rationalizarea consumurilor de energie.

MANOLE CARȚAN ■

Încălzirea electrică a locuințelor, între rațional și irațional

Încălzirea electrică a locuințelor devenice continua să fie facturată după un sistem la combustibili tradiționali a scăzut, iar energia electrică furnizată consumatorilor de iluminat și utilizării casnice continua să fie facturată după un sistem de prețuri anacronic, cu tranșe digresive de consumație, de natură să încurajeze consumul nerațional.

Noul **Decret privind stabilirea unor măsuri pentru gospodărirea judicioasă și reducerea consumului de energie electrică, energie termică și gaze naturale,** valabil de la data de 1 august 1979, pune o serie de probleme în fața celor care, contrar recomandărilor întreprinderilor furnizoare de energie electrică, au renunțat la instalațiile clasice de încălzire, înlocuindu-le cu diferite sisteme de încălzire electrică a locuințelor.

Pentru a se înțelege sensul noilor prevederi este necesar să fie cunoscute următoarele aspecte :

Încălzirea electrică a clădirilor are un singur dezavantaj, din nefericire, major și care constă în aceea că folosește o formă mobilă de energie : kilocaloria obținută din energia electrică este mai costisitoare decît cea obținută prin oricare din sistemele clasice de încălzire. Această realitate care a frînat zeci de ani extinderea încălzirii electrice, nu este dependentă de elemente conjuncturale, ci are la bază elemente tehnice și economice obiective, care țin de însesi caracteristicile energiei electrice.

Este, în primul rînd, vorba despre faptul că energia electrică, neputînd fi depozitată ca atare, trebuie să fie produsă chiar în momentul în care este cerută de consumatori. În această situație, cererea totală de putere marchează mari variații în timp, în funcție de o multitudine de factori dintre care cei mai importanți, în afară de natura consumatorilor, sînt luminozitatea și temperatura exterioară, care depind atît de succesiunea zi-noapte și cea a anotimpurilor, cît și de fenomene meteorologice aleatorii.

Cererile de putere însumate ale tuturor consumatorilor sistemului energetic dau așa-numita curbă zilnică de sarcină, caracterizată prin două perioade de vîrf (dimineața și seara) și două perioade de gol de sarcină (cel de zi și cel de noapte).

Această alură a curbei de sarcină impune o astfel de dimensionare a instalațiilor sistemului energetic, încît să poată fi acoperită cererea maximă de putere (care pentru regiunea climatică a țării noastre are loc la vîrful de seară, iarna) și totodată să se dispună de o rezervă de putere necesară pentru acoperirea acestei cereri, în cazul apariției unor avarii în centralele electrice. Investițiile în instalațiile sistemului energetic sînt foarte importante (de ordinul a peste 10 000 lei pentru fiecare kilowatt absorbit în timpul vîrfului de sarcină), ponderea investiției în costul kilowatt-orei fiind cu atît mai mare cu cît curba de sarcină este mai „dezaplatisată", adică prezintă variații mai mari, în timp. Pe de altă parte, dacă pentru o serie de utilizări energia electrică este de neînlocuit (electromotoare, iluminat etc.), în ceea ce privește utilizările ei electrotermice, trebuie să se aibă în vedere că randamentul global al unor astfel de utilizări este extrem de scăzut, de regulă sub 30%, și că la baza producerii energiei electrice stă consumul de combustibili din centralele electrice, dintre care primul loc, ca pondere, îl ocupă, încă, hidrocarburile **(petrol și gaze naturale).**

Încălzirea electrică a locuințelor reprezintă, totuși, o soluție modernă de încălzire, a cărei eficiență va crește în viitor, pe măsură ce producția centralelor electrice atomice și a celor care folosesc cărbune inferior și șisturi bituminoase vor avea supremația în producerea energiei electrice. De-abia atunci, încălzirea electrică va putea fi recomandată ca rațională în multe din cazurile în care racordarea la instalațiile de termoficare nu este eficientă. Din Proiectul de Directive ale celui de-al XII-lea Congres al partidului rezultă că această perspectivă nu este, pentru România, foarte îndepărtată.

Calculele tehnico-economice comparative și experiențele făcute în multe țări din Europa au scos în evidență necesitatea ca pierderile de căldură să fie reduse cu circa 40—60 la sută din cele corespunzătoare construcțiilor tradiționale. În această situație, calculele și experiențele au arătat că din totalul cheltuielilor de investiție necesare pentru încălzirea electrică a unei locuințe, două treimi revin lucrărilor de construcție (întărirea izolației termice) și numai o treime aparatelor și instalației electrice de încălzire. Totodată, în aceste condiții, cheltuielile suplimentare cerute de întărirea izolației termice sînt recuperate în 2—4 ani, din economiile realizate prin reducerea energiei electrice consumate.

Din acest punct de vedere specialiștii francezi folosesc dictonul „a construi mai bine înseamnă a trăi mai ieftin" iar în 1977 la Seminarul internațional de la Ottawa, consacrat impactului considerațiilor energetice asupra planificării și dezvoltării așezărilor umane, s-a desprins concluzia că o mare responsabilitate revine arhitecților și inginerilor în proiectarea clădirilor, cu luarea în considerare a economisirii energiei. Din calculele altor specialiști se desprindea ideea justă că prioritatea în materie de economisire trebuie acordată izolării.

În legătură cu izolația termică a clădirilor consider imperios necesar ca și în țara noastră să se normeze diferențiat pierderile volumice de căldură (W/m^3oC), în funcție de felul încălzirii și zona geografică, cu modificarea corespunzătoare a legislației și să se impună măsurarea efectivă a pierderilor de căldură din clădiri, cel puțin prin sondaj în timpul recepției acestora, astfel încît să fie avută în vedere și calitatea execuției.

Am arătat deci, în linii mari, în ce fel **încălzirea electrică a locuințelor poate deveni o soluție rațională. Problema este însă deosebit de complexă și conține o multitudine de detalii care, însumate, au transformat o soluție „de lux" într-una „de larg consum",** dar care, neglijate, împing soluția dincolo de pragul rationalului.

Important este să se rețină că, **în țara noastră, încă nu este creată baza materială care să permită realizarea unor instalații de încălzire electrică rațională a locuințelor** (un prim pas l-ar constitui fabricarea de serie a sobei electrice cu acumulare de căldură de 4,5 kW, care se amînă mereu, deși prototipul I.C.P.E. a fost omologat încă din anul 1975), **că aparatele care se găsesc pe piață sînt destinate unei încălziri auxiliare, de „completare", și nu unei încălziri de bază a locuințelor.** După ce va fi creată baza materială care să ne permită realizarea de instalații raționale de încălzire electrică, de natură să poată fi recomandate și de către întreprinderile furnizoare de energie electrică, este de presupus că prețul energiei electrice consumate în acest scop, cu respectarea unor intervale de restricție dictate de alura curbei de sarcină a sistemului nostru energetic, va fi reexaminat, dar este cert că astfel de instalații pot constitui investiții destul de importante, reprezentînd zeci de procente din costul locuinței.

Cei care nu se vor lăsa convinși de realitățile amintite, recurgînd în continuare la instalații de încălzire aparent ieftine sau improvizate, de tipul instalațiilor de încălzire electrică centrală, fără a ține seama de toate detaliile unei încălziri electrice raționale, cunoscute numai de specialiști, nu vor avea decît de pierdut, — atît ei, cît și economia națională.

Reamintesc că, în țara noastră, problema încălzirii electrice a locuințelor este reglementată prin Ordinul M.E.E. nr. 386/973 și recomand tuturor celor care intenționează să realizeze sau să utilizeze instalații de încălzire electrice, chiar de „completare" să ceară, în prealabil, avizul întreprinderii furnizoare de energie electrică.

Ing. ION ȘTIRBULESCU ■

O realizare valoroasă tratată cu indiferență

În lanturile de izolatoare ale liniilor aeriene de înaltă tensiune se utilizează o piesă de legătură de mare importanță denumită în mod obișnuit **nucă.** La ora actuală piesa, confecționată din fontă se aduce din import cu toate că un grup de specialiști (profesorii, doctori ingineri Virgil Olaru și Gheorghe Ionescu, și profesor doctor docent Ioan Deutsch, de la Universitatea din București), lucrînd în colaborare cu inginerul Alexandru Forje de la ICEMENERG au izbutit să realizeze, folosind oțelul, o piesă similară. „Nuca" românească a demonstrat valori sporite în privința rezistenței mecanice, este mai ușoară cu 300 de grame decît surata ei din fontă și exclude complet procesul termic de pertilizare, tratament care implică un consum de energie de 70 kWh (ceea ce înseamnă o economie substanțială de energie, dacă avem în vedere producerea în serie a acestei piese vitale pentru buna funcționare a liniilor electrice).

Cu toate acestea — aflăm de la realizatori că piesa nu se fabrică pînă la ora actuală Ea nu s-a bucurat de ecoul așteptat nici la direcția tehnică din Ministerul Energiei Electrice și nici la întreprinderile metalurgice solicitate. Acestea din urmă preferă să confecționeze în turnătorii piese de mare capacitate, uitînd cel mai adesea — ca să amintim un exemplu clasic — că un kilogram de arcuri de ceas valorează mai mult decît un kilogram de aur. Așadar,ce facem cu nuca ?

LIVIU MAIOR ■

Idei novatoare, îndrăznețe în slujba binelui colectiv

Principala sursă de economii în industrie este reprezentată de analiza energetică a tehnologiilor. Înțeleg prin aceasta atît o analiză a tehnologiilor de ramură, cît și pe cea de „celulă", adică pentru fiecare unitate industrială. Situația aceasta mă face să întrevăd, în lumina documentelor deja citate, apropierea iminentă a unei alte etape foarte importante : analiza energetică a soluțiilor constructive, în sensul că s-a înțeles și s-a impus ideea de fond că analiza consumului de energie înglobată în produsul finit a devenit prioritară. Din cele două analize amintite rezultă — și trebuie reținută cu toată seriozitatea și tratată competent — ideea interdependenței existente între minimalizarea consumului de energie și calitatea produselor. Acesta este parametrul fundamental în situația actuală și cea viitoare, pentru o foarte bună bucată de timp. De pildă, cred imperios necesar să judec un produs rutier, un autobuz, nu numai ca tehnologie în sfera de montaj, ci încă din faza constructivă, a proiectării — deci, cînd mă pronunț în favoarea unui material ori a altuia, din care se va confecționa carcasa. Am constatat, prin studiu, că uzina montatoare consumă foarte puțin (cîteva procente) față de energia înglobată în materialul folosit.

S-a vorbit mult despre tehnologii și s-a criticat, pe bună dreptate, că nu s-au găsit încă punțile dintre tehnologi și energeticieni. Aici aflăm încă o linie de forță a Programului-directivă, creîndu-se condițiile de a judeca și pe plan energetic orice produs viitor. Urmează să fie găsită soluția. Cadrul există ! Am remarcat că în fiecare întreprindere cu preocupări serioase pentru rationalizarea consumurilor de energie, apar idei noi și valoroase. Este necesar a se găsi și o formă de scurtare, la un minim necesar, a formalităților, încărcate și greoaie în prezent, care să ușureze aplicarea lor. Aceasta cu atît mai mult atunci cînd se dovedește că noua idee poate fi aplicată pe scară largă. Mai cred, de asemenea, că se impune aflarea unei metodologii de judecare economică a eficienței unor modernizări tehnologice, după care unii aleargă fără a ști prea bine de ce, **fără a ține seama de criteriul energetic.** Pentru a exemplifica : nu rare sînt cazurile în care recuperatoare de gaze arse (caz banal, dar frecvent), ca și unele modificări de agenți energetici pentru diferite tehnologii, nu s-au aplicat fiind considerate nerentabile. Judecata s-a făcut prin prisma prețului plătit de întreprindere pentru energia primită, fără să țină seama de așa-numitul „preț marginal" al hidrocarburilor de import, care, în conjunctura mondială actuală determină eficiența oricărei măsuri de modernizare. În occident, în țări foarte dezvoltate, au și început să apară în mod competitiv soluții de surse noi de energie, neconvenționale, neluate în seamă pe același criteriu al „scumpetei". Mă refer la energia solară, eoliană, nucleară. Este rolul cercetării noastre de a pune ordine într-o mare diversitate de preocupări. Sînt de părere că institutele noastre ar trebui să aibă în vedere programe naționale pe tipuri de agenți energetici, chiar pe tehnologii, cu excepția, poate, a industriei chimice.

Iată deci că recentele documente privitoare la Congresul al XII-lea al partidului se adresează unor foarte largi pături de cetățeni ai țării și că ele, chiar din start, au reușit să dezmorțească, să trezească la viață inițiative, ginduri îndrăznețe și idei percutante, în slujba binelui colectiv.

Dr. inginer CEZAR MEREUȚĂ ■
șef serviciu mecano-energetic Întreprinderea „Autobuzul" București

Sursa ei cea mai sigură: ECONOMISIREA!

Constructorii și energetica

Utilizarea rațională, economisirea energiei electrice a combustibililor constituie o preocupare continuă a colectivului de energetică din cadrul Institutului de cercetări pentru industria materialelor de construcții din București — ne spune ing. Mihaela Mihăilescu, directorul institutului.

Astfel, în industria de ceramică fină, în locurile în care a fost posibil,s-a trecut la arderea directă a produselor. Gazele obținute din recuperările de la ardere și răcire sînt utilizate la uscare.

Totodată, s-au făcut modificări în rețetele de fabricație, pentru reducerea consumului de combustibil tehnologic.

Materialele izolatoare vor lua o dezvoltare foarte mare.

Resurse substanțiale de combustibil se vor obține și la prefabricate, la panourile mari, la tuburile de presiune din beton precomprimat și la betonul celular autoclavizat.

La nivelul centralei industriale, principala tendință este aceea a reducerii produselor mari consumatoare de energie în favoarea celor mai economice. De exemplu, se va trece la înlocuirea, în parte, a producției de cărămizi ceramice cu blocuri de zidărie din beton cu agregate ușoare, în care liantul este zgura de furnal înalt activată, proces în care consumul de combustibil este nul.

ELENA GHERA ■

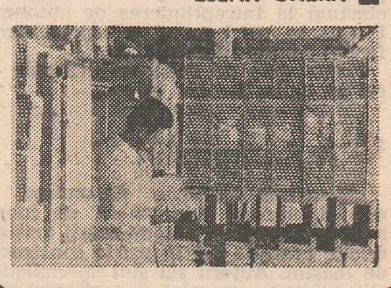

„EU N-AM AVUT TIMP SĂ FAC CALCULE, AM REZOLVAT PROBLEME!“

Gavrilă Oltean, născut 1920 în comuna Pata, județul Cluj. De 33 de ani lucrează ca lăcătuș de înaltă precizie la atelierul de aparate speciale al Întreprinderii de reparat material rulant „16 Februarie“, Cluj-Napoca. Peste 40 de inovații înregistrate și multe, foarte multe, neînregistrate, dar aplicate...

— ...Și de ce n-ați înregistrat toate inovațiile, tovarășe Oltean ?

— Mai ales în ultimii ani n-am avut timp și, la drept vorbind, m-am simțit mai fericit că am rezolvat operativ o problemă, decît atunci cînd mi s-a comunicat că a fost acceptată o propunere de inovație sau am fost chemat la casierie să-mi ridic o anumită sumă de bani în contul unei probleme rezolvate.

— De ce n-ați avut timp ?

— Pentru că anumite atitudini au frînat din entuziasm. Eu nu vorbesc teoretic. Văd că mulți dintre colegii mei care mergeau frecvent la cabinetul tehnic, azi îl caută mai rar sau chiar îl ocolesc. Eu am continuat să rezolv probleme, dar pentru cele mai multe nu fac forme la cabinet.

— Vă propun să discutăm și despre acestea.

— De pildă, presa hidraulică care depresează rulmenții de la pompele hidraulice. Rulmenții se scoteau greu, adesea toată pompa se deteriora și cel mai frecvent lua drumul fierului vechi. La început, cei ce lucrau la depresare au privit-o cu neîncredere.

— Și în țară, cine a mai preluat-o ?

— Nimeni.

— Și soarta inovațiilor „înregistrate“?

— Cam aceeași. Voi da un exemplu tot de la pompele hidraulice. Rodarea blocului cilindric al acestor pompe a creat întotdeauna probleme. Tocmai de aceea m-am gîndit să realizez o mașină specială care să ușureze munca oamenilor și să asigure o calitate mai bună. Și pînă la urmă am reușit. Pînă atunci, 3—4 muncitori rodau într-o lună pompele hidraulice pentru 16 locomotive. Azi, același lucru îl face o singură femeie. Și nu rodează 16 locomotive, ci 45 ! Sînt însă convins că mașina va putea roda și mai multe.

— De cînd funcționează noul sistem ?

— De mai mult timp. De un an am înaintat și documentația cabinetului din uzină, iar de aici, pe cale ierarhică, mai departe. Nu știu pe unde se află, dar aștept totuși un răspuns, cu atît mai mult cu cît, ar fi deosebit de util în foarte multe uzine.

— Am auzit că v-ați cîștigat un statut cu totul special în uzină.

— Așa este. Toți știu că sînt neastîmpărat, că mereu caut și rezolv probleme și-mi acordă tot sprijinul. Să vă dau un exemplu : zilele trecute, m-am întîlnit în uzină cu directorul adjunct al uzinei, Vasile Nicoară, și i-am spus că am nevoie de o pompă de injecție de tractor. Fără să mă-ntrebe ce am de gînd să fac cu ea, a cerut celor de la aprovizionare s-o procure cît mai repede posibil.

— Se zice că v-ați mutat familia în uzină. E adevărat ?

— Tata a lucrat tot în uzină. Era muncitor necalificat. A murit în 1938. Ginerele e tot lăcătuș și lucrează cu mine de cîțiva ani, iar de un an lucrează și băiatul meu, care a terminat facultatea și a devenit subinginer. Vreau să-i învăț să zboare și apoi mă duc în pensie.

— Pînă atunci, ce mai aveți de rezolvat ?

— Sînt foarte multe alte lucruri de făcut. Mă obsedează, de pildă, ideea înlocuirii garniturilor de piele de la cilindrii de frînă cu garnituri de cauciuc rezistent la produse petroliere.

— Ați încercat deja această înlocuire ?

— De mai bine de un an de zile, 5 locomotive L.D.H. funcționează cu garnituri din cauciuc special, rezultatele fiind foarte bune. E păcat să folosim pielea la locomotive și să ne încălțăm copiii cu ghete din cauciuc. Cred că instituțiile de cercetări ar trebui să se preocupe foarte serios de această problemă.

— Și ideea difuzorului multiplu, de unde a venit ?

— Dintr-o întîmplare amuzantă. Aproape de casa mea, cineva avea un garaj în care ținea un Moskvici. De fiecare dată cînd îl pornea, avea mari necazuri și mă necăjea și pe mine. Am vorbit cu el și mi-a spus că la o sută de kilometri consumă 20—22 litri de benzină. Motorul îl cunoșteam. Într-o zi, am făcut un mic dispozitiv, l-am montat și am plecat împreună pe Feleac. O primă surpriză : am lăsat în urmă toate Skodițele ! Am încercat apoi montarea unei turbine la intrarea în carburator, însă rezultatul n-a fost cel dorit. Pentru ameliorarea performanței obținute, am încercat și alte variante.

— Și ce este dispozitivul ?

— O piesă foarte simplă, un difuzor, care se plasează sub carburator, în galeria de admisie, asigurînd o mai bună pulverizare a carburanților. Crește turația, puterea motorului sporește, demarajul e mai bun. Eu l-am experimentat pe 13 mașini „Dacia“-1100 și „Dacia“-1300 și am constat că se reduce consumul de benzină cu cel puțin un litru la 100 de kilometri !

— Cît timp vă răpește rezolvarea problemelor ?

— Depinde. Citeodată cînd mă necăjește o treabă care nu-mi reușește, mă prinde și miezul nopții în uzină. Cine nu face nimic n-are nici bucurii. Cînd reușesc ceva, sînt fericit, rămîn singur și-mi place să privesc și să mă gîndesc dacă nu se poate și mai bine.

CONSTANTIN MUSTAȚA ■

MARII NOȘTRI MEȘTERI

Ne aflăm la un moment de cotitură a vieții contemporane, în care problemele energiei, din obiect de studiu și preocupare pentru un număr relativ restrîns de specialiști, devin, după cum subliniază în termeni categorici proiectul de Program-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei, *„o cauză generală a întregului popor“*. În acest front larg, alături de soluțiile cele mai complexe, implicînd rafinate investigații teoretice și tehnici de experimentare, trebuie să-și găsească locul, în măsura în care își dovedesc aplicabilitatea și eficiența, rezolvări sugerate de simpli muncitori sau de tehnicieni. Însuflețiți de pasiunea pentru nou și înarmați cu o bogată experiență de producție, ei pot aduce o prețioasă contribuție, din păcate nu totdeauna din plin valorificată.

● Al șaselea simț: al petrolului

„Noi, Elisabeta a Doua, prin grația lui Dumnezeu regina Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și a celorlalte regate și teritorii... în dorința de a încuraja toate invențiile pentru binele obștesc, binevoim să satisfacem cererea...“. Așa sună, în traducere, primele rînduri ale brevetului britanic 1 126 295, acordat unui român. Și iată și titlurile altor brevete, acordate de alte țări aceluiași inventator : „Republica Italiana, Ministero dell'Industria, del Commercio e dell'Artigianato. Brevetto per invenzione industriale...“, „Osterreiches Patentamt, Patentschrift Nr. 280 634, Ministerul Petrolului in Bukarest... Als Erfinder wird genant : Ion Lazăr in Poiana Cîmpina, Rumänien...“

Așadar, inventatorul se numește Ion Lazăr și este de fel din Cîmpina. În cazul lui, formulele oficiale fie ele cu iz arhaic, îmbracă, parcă, o semnificație deosebită : deținătorul acestor brevete și al altor similare din Franța, Republica Federală Germania și, evident, România, este fiu și nepot de sondor, el însuși simplu muncitor, apoi laborant și tehnician în petrol. A izbindit acolo unde specialiști de marcă au dat greș, datorită tenacității și poate și celui de-al șaselea simț, al petrolului, moștenit de la ai săi. Tatăl, înzăpezit într-o strașnică iarnă chiar la gura sondei, a murit de oftică în 1946, lăsîndu-l pe Ion *întreținător de familie*, cu cinci frați, la 13 ani ! Va fi moștenit acest simț și de la unchii Ghiță Geană, unul din primii chiromnici (brigadieri de sondă) sau de la Petre Geană, sondorul de la Ceptura, și de la alte rubedenii care s-au documentat despre petrol nu din tratate, ci pe pielea lor. În prezent Ion Lazăr lucrează ca tehnician la Atelierul de etalonare a aparatelor de măsurat presiunea și variația de temperatură din zăcămîntul de petrol, de la Institutul de cercetări și proiectări petrol și gaze Cîmpina.

Brevetele menționate mai sus se referă la un aparat care măsoară marile presiuni la fundul sondei, pînă la 10 000 m adîncime. Mai multe sonde din țară sînt dotate cu astfel de aparate „tip Lazăr“.

A doua invenție a sa (brevet nr. 65 808), a cărei aplicare pe scară largă a început în ultimii doi-trei ani, permite măsurarea și înregistrarea variațiilor de temperatură din sonde, dovedindu-se, după spusele inventatorului, superioară tehnicilor similare din străinătate. „Presiune, temperatură, volum : cu asta ai spus tot sau aproape tot, în explorarea straturilor petrolifere !“, exclamă Lazăr.

S-a cam zbătut singur acest simplu tehnician să-și scoată invențiile la liman, au fost, pe parcurs, și unele regretabile neînțelegeri cu conducerea institutului — pe care e greu să le judecăm noi, de la distanță — dar toate acestea sînt de domeniul trecutului. Rămîne faptul exemplar, atestat de brevetele lui Lazăr și de folosirea lor în țară și peste hotare : rodnicia aportului în cercetare al muncitorilor și tehnicienilor, angajați alături de ingineri și de alți specialiști, în marea bătălie pentru energie.

● Vasile Todor a inventat — și reprezintă el însuși — un amplificator de forță

Ne transportăm acum într-una din cetățile industriei grele : Reșița. Ne vorbește Vasile Todor.

— Tata a fost forjor la ciocanul ăl mare, pînă a murit. L-a lovit ciocanul în stomac. Împlinise abia 38 de ani cînd a închis ochii, la vîrsta cînd alții încep să culeagă roadele muncii lor. Mama a lucrat tot la uzinele Reșița, la fabrica de șamotă. Nu prea era treabă de femeie : o viață întreagă să bagi cărămizi în cuptor ! Dar nu avea încotro, după moartea tatei. Și eu m-am angajat ca lăcătuș la Fabrica de mașini grele, la vîrsta de 12 ani, în 1915. În 1918 m-am mutat la Fabrica de motoare electrice (după numele de azi), de unde am ieșit la pensie în 1963. Din Reșița nu am plecat niciodată mai multă vreme. Locuiesc în strada Mărăști nr. 26 cu soția, cu care m-am căsătorit acum 50 de ani.

Decenii condensate în cîteva rînduri, ca într-un hrisov despre vremuri de demult. Cît despre cartea de muncă a lui Todor, credem că e cam goală în rubrici completate, dar bogată în fapte. Angajat în 1915, pensionat în 1963, practic în același loc de muncă, o jumătate de secol.

— Mi-am petrecut viața printre motoarele electrice — spune el. Alții se pot lăuda că au vizitat țări îndepărtate, că au străbătut oceane și au escaladat piscuri semețe. Eu am asamblat dispozitive de scurtcircuit, am făcut colectoare și inele izolante pentru generatoare — astea au fost piscurile mele.

Cînd norii grei ai războiului se adunau la orizont, cînd fascismul pregătea omenirii o baie de sînge, Todor visa la sate de munte luminate, electrificate, la minicentrale, și a inventat pentru ele un amplificator de forță. Dar pe cine oare interesau în 1941 asemenea preocupări ale unui simplu muncitor menite să înfrumusețeze traiul, să aducă lumină la propriu și la figurat ?

În noua Românie, visurile lui Todor s-au împlinit. La altă scară.

— Cu mîinile mele am montat turbinele centralei de la Văliug, de lîngă Reșița — mașinile făcute tot de noi, la Fabrica de motoare electrice. La Văliug și în fabrică îmi veneau mereu în minte noi idei rodnice.

Ulterior, ele s-au materializat în brevete, recunoscîndu-li-se astfel originalitatea și fundamentarea tehnică. Din păcate, Vasile Todor nu a găsit, de-a lungul anilor — ne spune el — înțelegerea cuvenită. Firește, și el, și noi sîntem conștienți că brevetarea nu reprezintă decît un prim pas într-un proces complex, în care intervin numeroși factori tehnici și economici. Dar interlocutorul nostru se plînge nu atît de faptul că nu și-a văzut aplicate în practică invențiile — deși, la drept vorbind, la vîrsta sa înaintată ar avea motive să fie grăbit — ci pentru că nu a venit la el „comisia de specialiști“ pe care a solicitat-o în diverse rînduri și pe care o așteaptă și azi.

● Așteptînd comisia...

S-ar putea replica : de ce să vină comisia la el și nu invers ? Dar omul are 76 de ani ! Și apoi, cînd a mai bătut la niște porți județene, nu s-a rezolvat nimic — cel puțin, pînă la data întocmirii acestui articol — deși promisiuni au fost. Așa că singura nădejde a bătrînului muncitor este în comisia care să discute cu el, acasă, unde poate demonstra motoarele *funcționînd*. Desigur, se pot găsi și alte soluții pentru examinarea motoarelor și valorificarea brevetelor, care de ani de zile stau nefolosite. (Unele nu au legătură directă, ci indirectă, cu energetica.) Iată-le, în descrierea lui Vasile Todor :

● Motorul pneumatic sau termic cu piston rotativ reversibil (brevetele nr. 42 967 și 49 341). Lucrează cu aer comprimat, la 3 200 rotații, cu o putere foarte mare. Poate acționa mașini-unelte, polizoare, mașini de găurit etc., cu un consum de energie redus. Funcționează reversibil : se poate folosi și ca pompă. (Firește, descrierea nu-și propune să intre în detalii pur tehnice).

● Turbina fără palete (brevetele nr. 44 529 și 50 897). Funcționează cu aer, abur și apă, pentru generatoare, iar, la scară mică, cu aer comprimat, pentru mașini-unelte. Pînă la 6 200 rotații pe minut. Principalul avantaj : în loc de palete, canale în spirale, deci jetul atacă încontinuu turbina. De aici și economia de energie. Totodată, dispare riscul de rupere a paletelor, cum se întîmplă, uneori, la centralele termice cu abur. Bineînțeles, nu se sugerează utilizarea acestui tip special de turbină, deci înlocuirea paletelor, în *toate* cazurile, ci doar în anumite situații, justificate din punct de vedere tehnic. „Și motorul cu piston reversibil, și turbina fără palete le-am executat și experimentat, în mic, la Fabrica de motoare electrice !“ — spune Todor. „Au funcționat“.

● Încălzirea locuințelor. Motorul susmenționat servește și pentru încălzire. El aspiră aerul, în amestec cu picături de benzină, motorină sau petrol ; aerul e trimis într-un arzător, unde amestecul se aprinde, cam ca la un aragaz, cu flacără albastră, fără miros, ceea ce indică o ardere totală. „Cu acest sistem, racordînd arzătorul la un calorifer, am încălzit iarna locuința mea din strada Mărăști nr. 28, compusă din patru camere. Am consumat un litru de motorină timp de cinci ore. Gazul metan, după calculele mele, m-ar fi costat cam de patru ori mai mult. Cît despre încălzitoarele cu motorină de uz casnic din magazine, ele ar fi consumat opt litri pentru a încălzi patru camere“.

● Alte dispozitive acoperite tot de brevetele amintite mai sus : turbina fără palete pneumatică, pentru acționarea mașinilor-unelte, și un compresor cu doi cilindri fără arbore-cotit și fără bielă, cu supape dirijate la aspirație.

— Cînd merg pe stradă — spune bătrînul muncitor — mă oprește lumea (mulți mă cunosc în Reșița) și mă întreabă : „Măi, Todor, ce se aude cu lucrările tale ?“. Și eu nu știu ce să răspund. Prin 1971, motorul meu reversibil a mai fost studiat la Institutul de cercetări tehnologice pentru procese tehnologice specifice industriei construcțiilor de mașini. De față cu mine, un inginer l-a lăudat, dar în scris a afirmat altceva. Oricum, aș vrea să mi se dea o posibilitate să argumentez. La alte solicitări privind brevetele mele nu am primit nici un răspuns. Aș vrea să explic eu.

Dorința lui Vasile Todor nu ni se pare exagerată : să discute, să explice, să convingă pe alții sau să se convingă el însuși de valoarea reală a unor idei tehnice întemeiate pe o îndelungată experiență de viață, de producție.

L-am întrebat pe Alexandru Forje, cercetător științific principal la secția Surse și tehnologii noi, ICEMENERG, ce gîndește ca specialist, ca inginer, despre lucrările inventatorului reșițean. Iată răspunsul :

— Îi cunosc lucrările de ani de zile și consider că, sub raportul principiilor tehnice, ele conțin elemente importante de progres și noutate. A nu le lua în seamă ar însemna să facem o risipă de idei valoroase, fapt pe care, azi mai puțin ca oricînd, nu ni-l putem permite. Vasile Todor este unul din marii noștri meșteri.

LIONEL NIȚESCU ■

Da, spun specialiștii, mașina de sculptat mobilă poate fi fabricată integral în țara noastră

În luna martie a acestui an revista noastră a publicat un articol intitulat „Cine pune la lucru mașina de vis a producătorilor de mobilă sculptată ?“

Rezumînd articolul de atunci, am prezentat cititorilor noștri una din invențiile inginerului Liviu Lazăr, inginer proiectant principal din cadrul Institutului de cercetări și proiectări pentru industrializarea lemnului de la Pipera. Invenția sa, brevetată în anul 1978, și intitulată „Mașină de sculptat mobilă Flores-30“, înlocuiește, după chiar spusele inventatorului, munca a 30 de meșteri-artiști în sculptatul mobilei, muncă pe care mașina o efectuează într-un timp de 5 ori mai scurt. Un alt amănunt nu lipsit de importanță ar fi acela că, în 1975, cu trei ani înainte de a fi brevetată, cîteva elemente ale mașinii, mai exact spus 2 capete spațiale, adică dispozitivele care poartă sculele așchietoare, au fost testate la I.P.L. — Arad, una din cele mai mari producătoare de mobilă sculptată din țară. Conform proceselor verbale întocmite atunci, cele 2 capete spațiale au executat în linii mari modelul programat, fără a atinge, calitativ, o sculptură definitivă. Cu alte cuvinte, cele 2 capete spațiale au executat o eboșă de 65—70 la sută din totalul lucrării de sculptură, meșterul finisînd-o manual. Dar se cuvine să menționăm că nu s-a urmărit executarea integrală a sculpturii, mai ales că ambele capete spațiale erau rudimentar echipate, ci doar valabilitatea principiului de funcționare, ori principiul cinematic s-a dovedit a fi exact cel scontat. Încurajat de aceste rezultate, inginerul Liviu Lazăr s-a angajat de unul singur la o muncă imensă, încordată și chiar extenuantă, executînd în trei ani proiectul integral al mașinii de sculptat mobilă. Toată această muncă i-a fost răsplătită și de faptul că, între timp, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci i-a înmînat cele trei brevete de invenție care alcătuiesc mașina de sculptat mobilă. Dar, din păcate, satisfacțiile inventatorului nu depășiseră această fază, deși convingerea sa fermă a fost și este că mașina de sculptat mobilă poate și trebuie să fie executată cît mai grabnic, industria noastră constructoare de mașini fiind capabilă să atace o astfel de lucrare

Această afirmație, conținută în articolul nostru din martie, plus prezentarea mai mult sau mai puțin lărgită a invenției, au stîrnit un ecou, zicem noi, favorabil la nivelul conducerii Institutului de cercetări și proiectări pentru industrializarea lemnului de la Pipera, iar rîndurile de față își propun să consemneze tocmai urmările acestui ecou.

„Prima și cea mai importantă dintre măsurile pe care le-a declanșat articolul apărut, avea să ne declare inginera Melania Ionescu, șefa secției de tehnologie din cadrul I.C.P.I.L. — Pipera, a fost aceea de a întocmi, la cererea Centralei prelucrării lemnului, centrală care ne coordonează, un raport amănunțit care să fie dezbătut în cadrul unui consiliu tehnico-economic la nivel ministerial. În vederea întocmirii acestui raport, institutul nostru urma să trimită cîtorva întreprinderi și institute documentația elaborată de inginerul Liviu Lazăr, iar întreprinderile și institutele respective să-și exprime punctul de vedere asupra posibilităților de funcționare și de execuție a mașinii de sculptat mobilă. Pentru a urgenta acest dialog, inginerul Liviu Lazăr s-a deplasat personal la întreprinderile și institutele menționate de noi, lărgind numărul acestora, astfel încît la ora actuală, cu excepția cîtorva contacte încă nestabilite, dar în curs de definitivare, avem toate datele ca pînă la 10—15 septembrie să prezentăm punctul de vedere al institutului nostru“.

Așadar, pasionat și plin de încredere, cu toată documentația sub braț, inginerul Liviu Lazăr a efectuat spre sfîrșitul lunii iunie un turneu prin mai toată țara, iar rezultatele dialogurilor avute sînt următoarele :

● La Universitatea din Brașov prin procesul verbal din 26 iunie 1979, profesor doctor inginer V. Dogaru și profesor doctor inginer Șt. Alexandru propun ca să se realizeze o mașină cu un singur cap spațial, deci un modul, care să fie exploatat în condiții industriale timp de un an, urmînd ca după această testare să se tragă concluziile de rigoare.

● Centrul de calcul al M.E.F.M.C., prin referentul Gh. Poinaru, inginer : „Ambele variante (s-a mai propus o variantă de lucru pentru unul din dispozitivele mașinii, palpatorul spațial, n.n.) **pot fi proiectate și realizate în țară cu componente produse în țară și cu tehnologia actuală utilizată în electrotehnica și tehnica de calcul,** în strînsă colaborare cu autorul“. Acest proces verbal poartă numărul 2190 și a fost emis în data de 27 iunie a c.

● Prin procesul verbal cu numărul 723 din 15 iunie 1979, Facultatea de mecanică din Timișoara, document semnat de profesorul doctor inginer E. Dodan și conferențiar doctor inginer I. Nicșa, se propune ca o serie de elemente hidraulice ale mașinii, elemente fabricate la „Electrotimiș“, să fie preluate ca atare, iar altele să fie fabricate printr-un contract al facultății cu „Electrotimiș“, contract de cercetare și proiectare pe care catedra îl poate finaliza. (De menționat că nu s-a luat încă legătura cu conducerea Întreprinderii „Electrotimiș“.)

● Dintr-un proces verbal încheiat în data de 7 iunie, profesorul doctor inginer Al. Fransua, șeful catedrei de mecanică electrotehnică din cadrul Facultății de electrotehnică a Institutului politehnic București : „Din punct de vedere electric se poate afirma că există posibilitatea ca un astfel de motor să fie realizat. Catedra noastră se angajează ca, alături de autor, să colaboreze la proiectarea finală a acestui motor“.

● Ing. W. Rolin, șeful comisiei tehnico-economice a I.C.P.T.I.C.M., adică Institutul de cercetare și proiectare tehnologică pentru industria construcțiilor de mașini, afirmă în procesul verbal nr. 8415, din data de 23 iunie, că **„reperele și subansamblurile prezentate nu prezintă dificultăți de execuție peste normele de fabricație ale unei întreprinderi de mașini-unelte dotate corespunzător“.**

La capătul lecturării și transcrierii succinte a acestor opinii, inginerul Liviu Lazăr avea să ne declare : „Primul lucru pe care neapărat țin să-l menționez este acela că trei dintre colegii mei de muncă, inginerii proiectanți Vladimir Ștefănescu, Ion Ștefănescu și Vasile Ivănescu, s-au angajat să mă ajute la verificarea proiectului mașinii de sculptat mobilă. În aceeași ordine de idei, țin să precizez că întreaga conducere a institutului mă ajută efectiv pentru ca la presupusa dezbatere ce va avea loc în luna septembrie să pot prezenta un raport cît mai complet în ceea ce mă privește, mi-aș exprima dorința ca specialiștii de la „Electrotimiș“ să aibă bunăvoința de a executa, în colaborare cu specialiștii Facultății de mecanică de la Institutul politehnic din Timișoara, elementele hidraulice despre care se vorbește în procesul verbal. M-aș mai bucura foarte mult dacă muncitorii unei alte întreprinderi timișorene, cei de la „Electromotor“, ar prelua uzinarea unor motoare de turație ridicată. Și ar mai fi o problemă, fabricația capetelor spațiale să fie executată într-o întreprindere de mecanică fină, după ce, în prealabil, proiectarea părții mecanice a organelor și subansamblurilor electrice să fie realizată de o întreprindere specializată. Ca autor al invenției și ca proiectant general, mă oblig să colaborez cu toți cei care vor să ne ajute în acest moment cînd eu personal simt că mașina de sculptat mobilă a intrat pe un drum bun“.

Precizînd că drumul mașinii de sculptat mobilă a început încă de-acum 10 ani, plus faptul că în 1975, la I.P.L. — Arad, testările au dat totuși rezultate bune, să sperăm că opiniile specialiștilor vor fi considerate ca atare, ele indicînd faptul că mașina de sculptat mobilă se află sub semnul urgenței.

VICTOR NIȚĂ ■

Ce e nou în

Industria ușoară

S-ar părea că tratamentele termice aplicate produselor executate din sticlă ar constitui o operație total contraindicată. Și totuși pentru a le face mai puțin fragile și chiar a le spori rezistența, produsele de sticlă — după efectuarea operației de fasonare în forma finită necesară — sînt supuse unui tratament termic de recoacere.

În cazul particular al produselor din sticlă plană, laminată, turnată sau trasă, o îmbunătățire calitativă substanțială a acestora a fost recent brevetată sub titlul : „Procedeu de recoacere a produselor din sticlă“, autor : inginerul Constantin Florian Bărbulescu din București, titularul de brevet fiind Institutul de cercetări și proiectări pentru industria sticlei și ceramicii fine.

Procedeul, care se bazează pe considerente științifice riguroase, vizează o serie de interdependențe ale unor fenomene care au loc în cursul încălzirii și, mai ales, răcirea lentă a sticlei tratate.

Auto

Conducătorii auto care se uită în oglinda retrovizoare interioară a autoturismului Dacia 1300 trebuie să știe că reflexia redusă a acesteia este datorată stratului reflectant format din sulfură de plumb, depus printr-un procedeu simplu realizat de inginerii Friederich Richard și Elena Fikl în cadrul Întreprinderii de geamuri Mediaș. Menționăm că omologarea acestui produs, ce nu a necesitat investiții, s-a efectuat la Întreprinderea de autoturisme Pitești în prezența și a reprezentanților firmei franceze Renault.

Prețul este de două ori mai mic decît cel al oglinzilor din import.

Automatizări

„Numerom 450“ este denumirea unui nou și modern echipament de comandă numerică destinat automatizării mașinilor-unelte speciale din industria construcțiilor de mașini. Autorii săi sînt specialiștii Institutului de cercetări și proiectări pentru automatizări din București.

„Numerom 450“ poate fi adaptat unei game foarte variate de mașini de prelucrare neconvențională a metalului, cum ar fi mașinile de prelucrat prin electroeroziune, cele de tăiere cu plasmă, flacără sau laser, mașinile de trasat, instalațiile de sudură etc. El permite execuția precisă a contururilor complexe, corecția automată a erorilor pe care le-ar putea comite o mașină-unealtă comandată, controlul adaptiv, în funcție de necesități, al procesului de execuție a unei piese.

Precizia pe care o conferă noul echipament de automatizare mașinilor-unelte este de **0,001 mm** — o performanță deosebită.

Roata motoare la zi

Au trecut, iată, aproape trei ani de cînd revista noastră a publicat, pe o pagină întreagă, primul articol despre o realizare tehnică românească de excepție : roata motoare. Din sumedenia de date expuse atunci, să reluăm doar una, semnificativă pentru a înțelege valoarea invenției : roata motoare a fost și încă mai este o competiție tehnică de anvergură, adică, mai altfel spus, cîteva țări ale lumii, cele mai dotate din punctul de vedere al creativității tehnice și al posibilităților, și-au propus să fabrice roata motoare. Și iată, în România, la Întreprinderea „Progresul“ din Brăila, patru ingineri, Ștefan Aramă, Gheorghe Cuzmin, Cezar Ferat și Iuliu Daschievici, realizau încă de-acum aproape 10 ani prototipul roții motoare.

Dar de la un brevet de invenție, plus un prototip, și pînă la produsul de serie, drumul este încă destul de lung și presărat cu tot felul de obstacole, dovedindu-se de fiecare dată, cu rare excepții, că noul își are soarta sa și, implicit, oponenții săi. Și pentru că de obicei asta e situația, revista noastră și-a exprimat adeziunea față de această excepțională realizare tehnică românească, solicitînd acum un an, printr-un nou articol, tot de o pagină întreagă, cît mai urgenta intrare în fabricație a roții motoare.

Evenimentul, adică fabricația de serie a început de anul trecut, din luna noiembrie, și sîntem în măsură să notăm că, deși începutul, ca orice început, a fost marcat de greutăți inerente, mecanicii secției au livrat spre beneficiari aproximativ 600 de roți motoare. Vestea ne-a bucurat, desigur, iar rîndurile de față, dincolo de introducerea de pînă acum, se vor a fi un reportaj din secția de roți motoare a fabricii de excavatoare de la Întreprinderea „Progresul“ din Brăila. Da, un reportaj al muncii din **secția de roți motoare,** adică un reportaj nu despre o idee și nu despre o invenție, ci despre acea idee și acea invenție care s-au transformat într-o secție în care muncesc aproape o sută de tineri între 18 și 22 de ani, cei mai mulți dintre ei abia ieșiți de pe băncile liceului industrial, ale școlii profesionale sau de curînd calificați la locul de muncă, tineri care, sub îndrumarea și supravegherea unui nucleu de muncitori specialiști, execută un produs de o deosebită complexitate tehnică, o adevărată bijuterie ale cărei toleranțe se înscriu sub o sutime de milimetru. Se subînțelege că performanțele respective, obținute chiar și de acești tineri, se datoresc în primul rînd faptului că, în majoritatea sa, procesul tehnologic de fabricație este automatizat, secția fiind dotată cu mașini-unelte de mare precizie și de mare productivitate.

Aceste prime amănunte avea să ni le ofere Ion Bejan, secretarul comitetului de partid al fabricii de excavatoare din care face parte și secția de roți motoare, interlocutorul nostru fiind convins că multora nu le va veni să creadă că niște tineri, aflați la începutul meseriei, fabrică atît de complicata roată motoare. De ce subliniem această afirmație ? Pentru că foarte mulți specialiști și-au exprimat în repetate rînduri îndoiala că roata motoare ar putea fi fabricată în România. Ei bine, iată, această bijuterie tehnică se fabrică în România, iar o delegație din străinătate, deloc surprinsă de vîrsta fragedă a fabricanților, ci uimită de performanțele de exploatare ale roții motoare, și-au manifestat dorința de a încheia imediat un contract de 100 000 de roți motoare de diferite dimensiuni.

Însoțiți de Ion Bejan, am intrat, pentru o clipă doar, într-o hală ale cărei lucrări de finisare sînt aproape încheiate, hală care în viitorul cel mai apropiat cu putință, cel mult o lună, se va dota cu utilajele și mașinile necesare și se va numi **secția de roți motoare.** Am intrat, cu alte cuvinte, pentru o clipă doar, în viitorul sediu al actualei secții de roți motoare și am notat cuvintele emoționante ale însoțitorului nostru : „Aici, în hala nouă a secției de roți motoare, vom fabrica într-o primă etapă 35 000 de roți motoare pe an, urmînd ca în cincinalul viitor producția anuală să se dubleze. În ceea ce privește viața la zi a roții motoare, ea se desfășoară sub imperativul creșterii productivității muncii, expresie care, aici, la noi, se acoperă cu următorul conținut — prima roată motoare s-a fabricat într-un răstimp de 700 de ore, iar ultimul lot include în manoperă doar 260 de ore, timp pe care vrem să-l reducem pînă la 54 de ore. Această continuă creștere a productivității muncii sau reducere a manoperei ne vor permite ca în cincinalul viitor să atingem cifra de 70 000 roți motoare pe an“.

Cum s-a ajuns, de la o manoperă de 700 de ore, la cea actuală, de 260 de ore, și cum se va ajunge, în final, la numai 54 de ore ?

Răspunzînd acestor două întrebări, inginerul Mircea Slabu, tehnologul secției, avea să ne declare următoarele : „Prin modificarea proceselor tehnologice inițiale, modificări care, în prealabil, au putut fi acceptate numai în măsura în care prin autodotare realizam setul de scule specifice. În acest sens, o sumedenie de operații au fost mult simplificate, scurtîndu-se durata executării lor. Aș aminti, în mod concret, soluția extrem de ingenioasă a inginerului Gheorghe Cuzmin, unul din cei patru creatori ai roții motoare, la ora actuală șeful secției, care a cumulat pe aceeași freză cîteva operații în strunjirea rotorului. Înainte vreme rotorul se fabrica în 12 ore. Acum, aceleași operații se fac, la noua freză, în numai 20 de minute. O altă freză, cu operații combinate, este și cea care, înlocuind strungul, prelucrează alezajul la turbinele răcitoarelor de la excavatoarele hidraulice, soluție care a fost lansată tot de inginerul Cuzmin“.

După cum se vede, intrată în fabricație de serie, roata motoare a cunoscut și va cunoaște multiple și substanțiale îmbunătățiri în ceea ce privește procesul tehnologic, îmbunătățiri pe care le propune unul din inventatori, dar care vin de multe ori și din partea tuturor celor ce alcătuiesc mica familie, deocamdată mică, a secției. Muncitorul specialist Ion Diaconu execută statorul motorului din roata motoare. Piesa este de o complexitate enormă. Între altele, piesa are 108 găuri numărate. Pentru filetul a șase orificii cu diametrul de 75 de milimetri și cu pasul de 2 se folosea strungul. Durata operației, 6 ore bătute pe muchie. Dincolo de acest timp, operația, executată la strung, era de o calitate îndoielnică. Printr-un dispozitiv conceput, după o idee a cîtorva muncitori specialiști, de inginera Emilia Cozlov, filetul tuturor celor șase orificii se realizează în numai un minut și jumătate, iar calitatea lucrării, executată cu tarodul, o noutate tehnică, întrece toate așteptările.

Un alt exemplu, la fel de concret, ilustrînd aceeași pasiune și pricepere a muncitorilor în a crește productivitatea muncii la executarea ansamblurilor ce alcătuiesc roata motoare : distribuitorul rotativ 2, un disc care, prelucrat, poate stîrni invidia oricărui specialist, mai ales că discul se realizează în numai 21 de minute, față de 8 ore inițial.

„Eram în mare dilemă cu acest distribuitor rotativ 2 care, prin vechea tehnologie, era supus la peste 20 de operații de așchiere și strunjire. Am lansat chiar și o comandă către întreprinderi de mecanică fină, ba chiar și spre cîteva institute de cercetări, doar-doar se va găsi cineva cu o soluție optimă pentru scurtarea timpului de fabricație. Am primit un singur răspuns, sosit din partea unui viitor inginer, o interesantă propunere pe care o vom supune atenției specialiștilor noștri din cercetare. Dar propunerea se va materializa într-un viitor ceva mai îndepărtat, motiv pentru care doi din băieții noștri, Ene Dumitru și Ilarie Lupașcu, și-au pus mintea la contribuție și au confecționat o sculă din carbură metalică. Această sculă, plus procedeul propus, au redus cele 8 ore la numai 21 de minute, iar soluția viitorului inginer despre care vorbeam va reduce cele 21 de minute la doar 7 minute“.

Exemplul de mai sus, descris de inginerul Mircea Slabu, precum și numeroase alte contribuții tehnice propuse de muncitorii din secția de roți motoare, vin să confirme că roata motoare, o fostă idee și o fostă invenție și un fost prototip, devine, pe zi ce trece, un motiv de reală mîndrie pentru toți muncitorii secției, cei mai buni meseriași dintre ei avînd satisfacția de a-și înscrie numele la fabricarea acestei excepționale realizări tehnice românești.

N. VICTOR ■

1944-1979
23 AUGUST

Zilele genezei

Evocare de
TEODOR
BALȘ

Am fost trimis, într-una din zile, la închisoarea Jilava. Trebuia să asist, împreună cu cîțiva camarazi din regimentul nostru și din alte unități ale Capitalei, la executarea unui militar condamnat la moarte. Își omorîse nevasta și copilul. De ce m-a ales însă pe mine să asist la execuție n-am reușit să înțeleg nici atunci și nici măcar acum după 35 de ani. Poate doar pentru că fiind student la drept m-ar fi putut interesa cazul ?

Mașina cu care am venit a oprit la intrarea în închisoare, prin fața căreia trece o cale ferată, abătută pe aici special pentru temniță (sau pentru depozitele de armament pe care le bănuiesc ascunse în catacombele acoperite cu pămînt).

După verificările de rutină, sîntem primiți în închisoare. Cred că puțini se bucură aici de o asemenea primire. Vizităm mai întîi un fort al închisorii în care un fost deținut, rămas și după detenție aici, se ocupă — de cîți ani oare ? — de ciuperci. Între zidurile groase și umede, el crește, la întuneric, ciuperci. El însuși, slab și uscat de bătrînețe, cînd iese la lumină din hrubele ciupercăriei pare o mînătarcă desprinsă din pămînt. Mă uit la el ca la o ființă ireală. Umblă într-un șort, cu bustul și picioarele goale, pe cap cu un fel de pălărie de plajă, gri de mucezeală. Este atît de slab, că pielea zbîrcită pare lipită direct pe oase. Ochii adînciți în orbite n-au culoare ci doar întuneric în ei. Pupilele i s-au mărit în lumină ca la bufnițe. Mă uit la el și am impresia că în fața mea este temnicerul din Cocoșul Negru : „Eu stau aici în temniți de șapte mii de ani ! Nevasta mea-i șopîrla, copiii mei, guzgani...“

*

Trecem mai departe într-un scurt tur de orizont al închisorii. Mergeam pe iarba acoperișurilor de pămînt ale vechilor cazemate, care înconjoară cu șanțuri adînci, de cărămidă roșie, forturile rotunde din mijloc, plantate la distanțe egale unele de altele. Jos, la vreo 10, 12 metri sub ele, se mișcă la soare, încet, parcă după un ritual anume, pușcăriașii, în hainele acelea aspre, ca niște saci vărgați. Dincolo de sîrma ghimpată, tot în incinta închisorii, alți deținuți lucrează la grădina de zarzavat. Sînt toți, ni se spune, deținuți de drept comun. Nu mă interesează ce fel de deținuți sînt, mă gîndesc doar, impresionat de acel om sau pasăre eliberată din colivie care s-a întors tot în prizonierat, să cultive ciuperci, pentru că nu mai poate suporta libertatea, mă gîndesc, zic, la aglomerarea aceasta de destine contorsionate, dramatice, refuzate de viață, înțărcuite aici.

Și fără să-mi dau seama, ajung la locul execuției. Ne oprim sus, pe un dîmb de pămînt cu iarbă. Ne facem loc printre mărăcini și tufe de măceși, cît mai aproape de marginea dîmbului, pentru a putea cuprinde cu privirea valea ce se deschide sub picioarele noastre. În fată și în dreapta, închizînd valea într-un fel de U, colina împădurită de la o anumită înălțime în sus.

În stînga, gura deschisă a văii se continuă într-un fel de vîlcea care se face și ea dîmb, urcînd la nivelul curții, spre administrație.

Chiar în dreptul nostru, în marginea de vizavi a văii, acolo unde pămîntul începe să urce în pantă lină, apoi mai abrupt, cîțiva stîlpi groși, cojiți și scrijeliți, trei, patru sau cinci, nu mai reținexact, ca niște trunchiuri de arbori retezați. De ei sînt legați condamnații în fața plutonului de execuție. Este celebra Vale a Plîngerii, unde au sfîrșit multe vieți omenești.

După o scurtă așteptare, din gura deschisă a văii apar pe rînd : plutonul de execuție, care se înșiră în linie la picioarele dîmbului, condamnatul, cu mîinile legate, încadrat de doi ostași, preotul militar, procurorul, comandantul închisorii și, foarte ciudat, un ofițer neamț... Prezența lui îmi trezește o vagă bănuială că motivul condamnării n-ar fi omuciderea...

În timpul întregii ceremonii nu pot să-mi desprind privirile de nefericitul — odios dacă a săvîrșit crimele de care este acuzat — umanizat totuși de apropiata ispășire a pedepsei al cărei ritual a și început. E slab și mărunțel, tuns în cap, cu o privire rătăcită, de vîrstă incertă — pare și de douăzeci și ceva de ani, și trecut de treizeci și cinci. E speriat, sau mai degrabă năucit de ceea ce se întîmplă cu el. Încă nu realizează că peste mai puțin de o jumătate de oră **nu va mai fi.** Se uită la grupa de soldați ce stă în fața lui, la o anumită distanță, cu arma la picior, de parcă ar aștepta să-i dea, dintr-o clipă în alta, onorul.

Ochii îi rătăcesc spre dîmbul nostru unde ne descoperă, în cele din urmă, cu o încetineală mirată.

Îl duc la unul dintre stîlpii aflați în fața plutonului, îi desfac mîinile ca să-l lege iar cu o frînghie, de data asta înfășurîndu-i-o de la glezne pînă la subțiori, în jurul trupului lipit de stîlp. I-au lăsat mîinile libere încă...

Cînd este întrebat care-i este ultima dorință, cere o țigară Mărășești și cere să nu fie legat la ochi. Fumează cu sete. Privește pe rînd la cei din jur, în timp ce el se retrage în spatele fumului, ca-n ceață.

Carabinele își îndreaptă țevile spre trupul legat. Jumătate dintre ele au gloanțe oarbe, ca nimeni să nu știe cine l-a ucis...

Condamnatul trage încă un fum lung în piept, apoi, cu o voce lineară, necolorată de vreun sentiment, își ridică capul și ne spune nouă, celor de pe dîmb :

— Fraților, eu vă zic la revedere...

— Foc ! a răsunat comanda ofițerului. Carabinele i-au secerat trupul care a lunecat, ghemuindu-se, lîngă stîlpul de lemn. Capul i-a căzut într-o parte.

L-au dezlegat de stîlp și procurorul a venit să constate moartea. Nu murise încă și plutonul a fost nevoit să mai tragă o salvă, făcîndu-l să se zbată într-un ultim spasm.

Peste cîțiva ani numai, tot în aceeași Vale a Plîngerii, și în fața acelorași stîlpi, aveau să fie executați Ion și Mihai Antonescu.

*

La băcănia din șosea — care, de fapt, este și un fel de birt camuflat pentru că aici se poate bea, dacă te bucuri de încrederea negustorului, vin, țuică și bere — obișnuiții de fiecare seară : oamenii cartierului veniți de la muncă, văduvele cu stagiu, militari în termen, concentrați și țărani opriți în drum spre casă la un țoi de tescovină „cîntată“. Oameni pestriți, cu biografii întortocheate, schimbă ultimele noutăți cu paharele în mînă, rezemați de zid, sau afară, așezați pe iarba de la drum. Se discută despre toate, pe șoptite sau cu glas tare ; despre frontul care a ajuns în țară nu departe de bisericile Iașilor, despre bucovinenii plecați ca moții cu căruțele prin țară, despre ce fac rușii și englezii, despre armatele Führerului care s-au cam obișnuit cu reculul și se tot apropie de casă...

Deși cenzura a blocat știrile pe canalele mass-media, ele circulă mai intens, pe distanțe uriașe, din om în om, printr-un fel de telegrafie fără fir pe care nimeni n-o mai poate controla. Așa se face că aici poți afla situația mai exactă a fronturilor decît din comunicatele oficiale, efectele bombardamentelor asupra Bucureștilor și ale celor de pe Valea Prahovei, starea de spirit a populației care oscilează între apatie și revoltă, cînd și cum se va încheia războiul și multe altele. Doar cînd apare jandarmul oamenii tac sau schimbă vorba, ca și cînd nimic serios din lume nu-i interesează.

Stau afară pe treptele de piatră și beau o bere, să uit acea lume claustrată în fortărețele liniei de centură și trupul legat în sfori, care s-a prăbușit ciuruit de gloanțe, lunecînd moale la piciorul stîlpului...

Dar berea mi se pare amară și mă ridic să plec, trezindu-mă că spun celor pe care-i las scăldați de amurg :

— Fraților, eu vă zic la revedere...

Lungul marș spre poarta de nord a orașului

De cîteva ori pe săptămînă vin în oraș pe bicicletă, făcînd ocoluri mari prin cartierele în care au rămas anii copilăriei mele : Bulevardul Pache — Agricultori — Matei Voievod, perimetrul Liceului Mihai Viteazul ; Lucaci — Labirint — Mircea Vodă, cel al Liceului Matei Basarab și Berthelot — Știrbei Vodă — Virgiliu, cel al bunicilor. I-am scris tatii că din comuna Progresul în oraș trebuie să fac uneori drumul pe jos, cînd linia tramvaiului este atinsă de bombe, fără să mă gîndesc că-mi va trimite bicicleta la care ține și de care el are mai mare nevoie. (Dacă aș fi știut că la sfîrșitul lui august, începutul lui septembrie, cînd Șoseaua Giurgiului a devenit pentru scurt timp drum strategic al frontului sudic, bicicleta mea, lăsată în păstrarea băcanului cîrciumar, avea să urmeze ofensiva din Balcani, i-aș fi trimis-o tatii înapoi !) Acum însă alerg cu ea spre oraș, așa că pot spune că și-a făcut datoria și față de armata română...

Cartierele amintite au scăpat aproape neatinse. În schimb, în zona Belu — Șincai — Piața Mare, bombardierele americane, decolate de la bazele din Italia, au arat serios. Nu cred că au aflat de evacuarea noastră în comuna Progresul și nici de rolul pe care regimentul nostru avea să-l joace, peste cîteva zile numai, că nu ne-ar fi stricat drumul de acces în Capitală...

*

Amurgul de august îmbracă orașul în purpură. Casele, pomii, străzile sînt învăluite de o lumină ireală, filtrată prin pînza de păianjen, roșie, a soarelui. Cerul își colorează albastrul mediteran al zilei în infinite nuanțe de roșu, liliachiu și vînăt, iar din acoperișurile și geamurile mistuite de incendiul solar curge pe ziduri o lumină evanescentă. Îmi amintesc frumoasele zile de august, nu din Aranjuez, ci tot din București, cînd geamurile clădirilor nu erau bandajate cu benzi de hîrtie să le protejeze de suflul bombelor și nu vedeai ziduri sfîrtecate de explozii și nici case în cîrje, cînd oamenii nu erau marcați de spaimele bombardamentelor de zi sau de noapte, iar pe străzi, în localuri ori la spectacole nu apăreau uniformele brune ale hitleriștilor, pentru liniștea cărora — și nu numai a lor — ziduriie orașului și panouri speciale au fost împînzite cu afișe mari pe care stă desenat un cap de om, prin buzele căruia trece ca un belciug, închizindu-le, un lacăt bine ferecat, altele, cu același cap și cu un deget aratator pus ca un semn de exclamare pe buze, iar dedesubt, în ambele, scrise cu litere mari, grase, să le poți citi de departe, aceste versuri sinistre, ale unei minți bolnave : „Cine limbă lungă are / cinci ani va săpa la sare !“

Autorul cumplitului avertisment, dacă a supraviețuit „operei“, sper să-și fi rupt definitiv condeiul și să fi dat mîinii, pentru reînnobilare, o altă unealtă de muncă...

*

Pe afișul de pe zidul fostei policlinici din piateta Școlii Ianculul, un mucalit, neîmpăcîndu-se probabil cu ideea ocnei, și-a permis o intervenție în versul al doilea, cu bătaie inversă a sensului, făcîndu-l să sune așa : „...cinci ani va scăpa de sare !“

Bineînțeles că am dispărut rapid de la „locul crimei“, pentru că, oricît de zeflemitor ar fi românul, chiar cu lucrurile grave care-l privesc, primejdia de a fi găsit la fața locului și de a fi socotit autorul variantei n-o luam în deridere, cu atît mai mult cu cît puteam fi acuzat, de către autorul lezat, de plagiat, pentru însușirea integrală a primului și parțială, prin denaturare, a celui de-al doilea vers. Și cu autorii ajunși maeștri de sloganuri fasciste nu te joci...

*

Un soldat pe bicicletă, asta eram : cutreieram orașul să-mi rememorez copilăria dar îi descopeream rănile și nu-l puteam apăra. Nu-mi dam seama, atunci, dacă erau sau nu necesare bombardamentele — astăzi înclin să cred că nu, pentru că ele au lovit, aici, în București, tot în oamenii nevoiași și nevinovați și mai puțin sau aproape deloc în mașina de război hitleristă...

Au fost necesare abia pe aeroportul Băneasa, în ziua cînd bombardierele americane au devenit, pentru douăzeci de minute, arma noastră de șoc care ne-a făcut o nesperată și nemaipomenită pregătire a atacului.

*

Intrăm în cea de a douăzeci și treia zi a lui Gustar, lună în care pămîntul începe să-și rumenească fructele toamnei. După garda de azi-noapte nu mai pot atipi în zori. Cum poți oare să dormi cînd este o zi binecuvîntată de toate miresmele pămîntului, cu un cer adînc, vag oxidat de galbenul toamnei ajunse în cearcănele orizontului și cînd via gazdei a intrat în curte cu strugurii copți ? După prînz mă trîntesc în fînul din pod, sub umbrela răcoroasă a nucului, și reușesc să adorm. Mă trezește însă alarma trompetului, la ora 17,00 — „A las cinco en punto de la tarde“.

E o forfotă și o alergătură în toată comuna. Ordin de adunare, cu tot echipamentul de război, în șosea. E alarmă falsă, mă întreb, un exercițiu sau s-a întîmplat ceva serios ? Nu știu ce să-mi răspund, în timp ce mă echipez în mare grabă. E prea frumoasă ziua pentru ca trompetul să ne fi chemat la un simplu exercițiu. De fapt, nimeni nu știe ce s-a întîmplat. În timp ce pe uliți ne adunăm în fugă, ca niște șuvoaie care se strîng în albia mare a riului, toată populația a ieșit la porți, urmărind în tăcere cum în șosea, sub ochii lor, se înfiripează o adevărată armată. Abia acum realizează cît de mare este comuna lor care a putut găzdui un regiment, fără să se simtă stingheriți. Ne privesc cu fețele îngrijorate. Pentru ei, pentru noi ? Și pentru unii, și pentru alții.

Ne încolonăm ca infanteriștii. Caii rămîn aici ; înseamnă că nu plecăm definitiv. Îl întreb pe locotenentul Smărăndescu, comandantul escadronului II.

— Nu știu nimic, decît că-i alarmă, vom vedea mai tîrziu.

Mai tîrziu, un ordin tot atît de enigmatic. Plecăm în marș forțat spre Capitală.

E șase și ziua începe încet să pălească. Pînă la Belu mergem pe linia tramvaiului. Drumul pietruit sună sub cadența de metronom a cizmelor noastre. Dincolo de piață, coloana se trage spre marginea șoselei.

Începe să amurgească. Trecem de Cuțitul de Argint (strada cu nume atît de frumos cărcia poetul Cezar Baltag i-a dedicat o poemă antologică). Ziduri rupte de explozii ne privesc cu orbitele sparte ale ferestrelor. Pe măsură ce înaintăm, ne întîmpină tot mai multe case retezate de bombe. Coborîm pe lîngă Liceul Șincai.

Piața Mare este aproape pustie. Sînt prezente, în schimb, afișele avertizoare — probabil pentru țăranii care mai vin la piață: „Cine limbă lungă are...“

Începem să urcăm bulevardul. Spre unde? Dacă am fi mers la regiment nu părăseam cheiul Dîmboviței.

Cred că singurul om care știe este militarul distins și zvelt, pe fața căruia se văd atît de armonios înscrise inteligența, voința, hotărîrea și energia, alături de bunătatea care-i dă chipului o lumină deosebită : comandantul regimentului, colonelul Marcel Olteanu, fiul generalului Marcel Olteanu, erou al primului război mondial. Și fiindcă știu că el știe, o parte din neliniștea mea metafizică dispare, exact aceea pe care a preluat-o el pentru noi toți.

Intrăm în Piața Sfîntul Gheorghe. Văd în grădina bisericii cercurile de fier ale zodiacului ceresc și, prin ușa deschisă a lăcașului care înainte de a fi sfînt este istoric, luminările din fața altarului, aprinse.

În fața acestei biserici a fost împușcat, de către turcii care-l cumpăraseră, în 1821, căpitanul arnăuților, Sava, care îi-l vinduse pe Tudor Vladimirescu, ca mai apoi să-l vîndă, a doua oară, lui Ipsilanti. Și cum turcii știau să plătească cum trebuie trădarea, l-au împușcat... (Ce păcat că azi zodiacul ceresc, care marca kilometrul zero din Capitala României, nu mai este. Și ce păcat că acest monument istoric încă n-a fost refăcut după cutremur, deși schelele îl asaltează de mult...).

Reacționez ca o cameră de filmat, înregistrînd în travelling, pe retină, imaginile drumului, în mișcare.

Mă-ntreb de ce-i puțină lume pe străzi. Se tem oare să nu-i surprindă bombardamentele departe de casă? Sînt plecați în concediu?

Florăresele stau încă în colț la Brătianu, cu coșurile aproape pline la această oră.

Privesc statuia Brătianului — mai exact grupul statuar — și-mi dau seama că o văd pentru prima oară cu adevărat. Este frumoasă, ca orice operă de artă autentică, și foarte bine plasată în spațiu. Deși mai joasă decît clădirile din preajmă, le domină cu autoritate datorită tocmai bunei amplasări pe axul unde se intersectează cele două mari bulevarde.

Clădirea Universității pare tristă fără studenți. Dealtfel, întreg acest spațiu central este înnobilat, în restul anului, de prezența studenților. Fără ei, clădirile îmbătrînesc.

Soarele aprinde pe geamurile blocului Creditul Minier toți macii amurgului. Pe măsură ce ne apropiem, culoarea se schimbă, închizîndu-se treptat pînă devine violetă.

La Dalles au rămas neschimbate afișele din mai. Vizavi, pe colț, un loc viran, camuflat de panouri înalte cu afișe. Aici a fost, pînă la cutremurul din noiembrie 1940, blocul Carlton. La parter, cinematograful cu același nume, unde am văzut atîtea filme...

(În noaptea aceea, înspăimîntătoare, și în zilele următoare am văzut blocul prăbușit pînă spre mijlocul bulevardului, iar deasupra mormanului de moloz și beton — ghereta de pe terasa clădirii, intactă... Și am văzut, la lumina reflectoarelor, în noaptea apocalipsei, mîinile și picioarele celor striviți de plăcile sparte ale betoanelor...).

Acum, în locul acelui colț vesel, loc de întîlnire al îndrăgostiților, ca și cel de la ceas, la Universitate, panouri cu afișe țipătoare, ca un fard dat pe un craniu.

Și iarăși urechea reține ropotul cadențat al cizmelor. Nu știu ce gîndesc trecătorii care se opresc să privească, dar le simt neliniștea și îngrijorarea. Cred că n-au mai văzut de mult, în centrul Capitalei, un regiment trecînd în marș forțat, în ținută de campanie...

Unde?

De ce?

Întrebările nu sînt numai ale lor ci și ale noastre. Dar ce dialog — în afara unui schimb de priviri — poate avea un regiment în marș cu cei de pe trotuare?

Blocul Malaxa, cu fațada lucrată în sticlă, pare o enormă tablă de șah cu toate pătratele anulate de X-urile de hîrtie... Parcă o mînă uriașă s-a jucat tăind cristalele înrămate.

La cinematograful Scala ca și la Aro dealtfel, animație puțină : în schimb, la Hotel Ambasador mișună hitleriștii. Din rîndul mașinilor parcate lîngă trotuar se desprind cîteva demarînd spre Piața Romană. Îmi clătesc privirea întorcînd-o în stînga, acolo unde se înalță cu aer sobru, de templu grec, Muzeul Simu. El dă împrejurimii frumusețe și distincție, ca și casa din spate unde domnul Titu Maiorescu, amfitrionul, primea pe domnul Mihai Eminescu, poetul, singur sau împreună cu ceilalți domni junimiști veniți la București.

Dar Simu și casa Maiorescu sînt încă vizavi de Aro, iar noi trecem pe lîngă ele în cadența cizmelor care, în semn de omagiu, sună mai apăsat.

Din Piața Romană intrăm iar în linie dreaptă pe bulevard. O lumină evanescentă se prelinge din castani și tei. Trecătorii sînt tot mai rari. Și mașinile. Și tramvaiele. Trecem în Piața Victoriei pe lîngă acea bijuterie arhitectonică, micul palat Știrbei, în care funcționează Ministerul de Externe, depășim Președinția și ne îndreptăm pe Șoseaua Jianu spre Statuia Aviatorilor. Dar capul coloanei se oprește în dreptul palatului Brâncoveanu, la Comandamentul Militar al Capitalei. Ofițerii au intrat în clădire. Regimentul în repaus stă-n așteptare. Pe poarta din Aleea Alexandru intră și ies civili îndreptîndu-se spre oraș cu carabine Z.B. în mînă.

Mă duc să văd ce se întîmplă; sînt doar elev de școală militară... Dar în afară de faptul că un plutonier și cîțiva ostași împart arme în curte, lîngă ghereta de la intrare, nimeni nu știe nimic. Vin și pleacă în pîlcuri, grăbiți. Sînt toți muncitori, în haine de lucru. Pe fețele lor nu poți descifra decît teama să nu întîrzie. Nu schimbă o vorbă și nici măcar nu stau să verifice armelor încărcătoarele.

Ies și ofițerii. Comenzi scurte. Încolonarea. Plecăm. Îl întreb pe slt. Elian unde mergem. Îmi indică traseul, cu degetul, în aer. Ce facem acolo, nu știe. Îl întreb pe lt. Smărăndescu, comandantul escadronului. „Podul Băneasa! îmi spune. E tot ce știu“. Să ne îmbarcăm oare pentru front, la Mogoșoaia, gară mai discretă și mai sigură?

Din Piața Confederației ocolim Parcul Herăstrău spre Arcul de Triumf și, de aici luăm drumul drept, pe șosea, pînă la hipodrom; de acolo, pe lîngă fîntîna Miorița la podul Băneasa. Oprim între cele două poduri: cel de cale ferată și cel care trece șoseaua peste lac. S-a înnoptat binișor.

(Va urma)

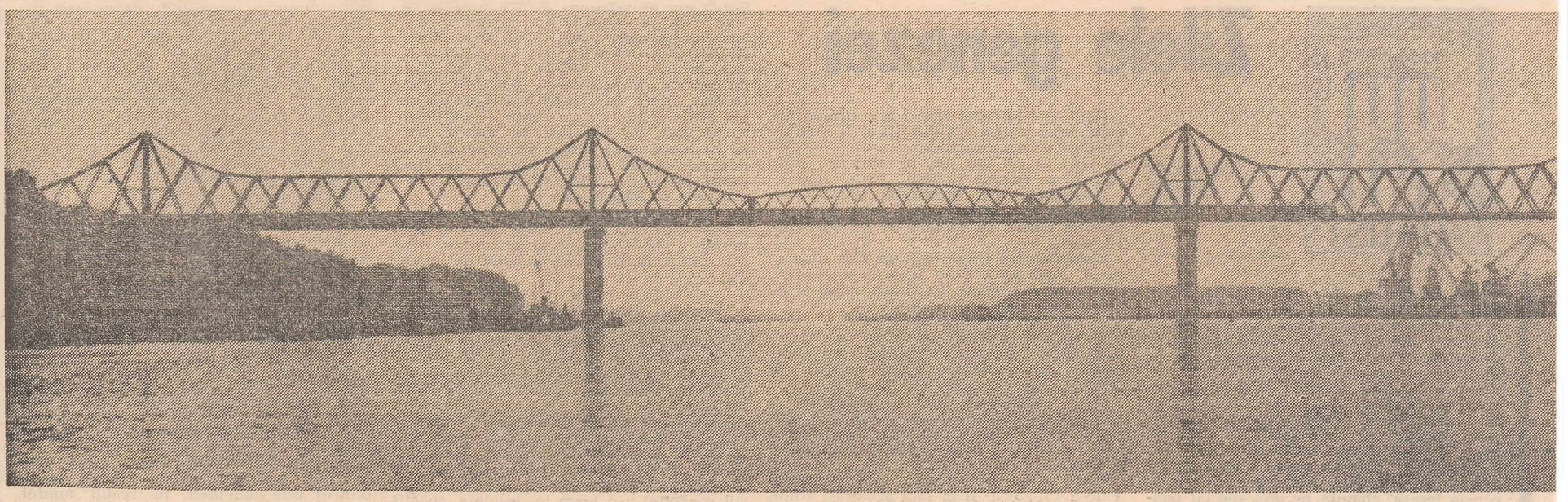

Podul Saligny va deveni un pod-muzeu. Trec trenurile ca printr-o stare de spirit.

Reporteri în circuit • Dunărea de la Bazias la Sulina

SĂ NE DĂM ÎNTÎLNIRE LA CER

Ca oameni care nu cunoaștem totul, prin Cernavodă am trecut întotdeauna cu emoția și nerăbdarea călătorului care se îndreaptă spre mare. De la fereastra vagonului, cu părul în vînt, urmăream de departe intrarea maiestuoasă a podului Saligny, la capetele căruia străjuiesc falnic statuile a cîte doi dorobanți. Dar astăzi urmărim Dunărea și destinul malurilor ei. Deci, iulie 1979, la Cernavodă. Intrarea ne-am făcut-o pe șoseaua ce străbate Rasova cu cele aproape două mii de hectare de vie îmbătînd Dunărea în amurg. Am oprit mașina, am oprit timpul. La ora aceea, o fată de 16 ani intra îmbrăcată în Dunăre, cîntînd. Ca un bun gospodar, la aceeași oră, în fața primăriei din Cernavodă sta însuși primarul orașului, George Lefter, fost strungar, pentru a treia oară, din 1972, președinte al consiliului popular orășenesc. „Păi de unde să vină toponimicul de Cernavodă ? se întrebă el pentru a ne răspunde. De la culoarea bălților din Valea Carasu". Noi ne întrebam, tovarășe primar, ce poate face un tînăr, să zicem un om cu perspective, la Cernavodă ? „Mulți chiar plecau după ce se specializau aici, plecau la Constanța, Mangalia sau Medgidia. Știți ce populație avea Cernavodă acum cincizeci de ani ? Șase mii de oameni. Acum are douăzeci de mii, în '85 va ajunge la treizeci de mii. Asta spune ceva, nu ? Dar dacă veți sta aici, în orașul vechi, nu veți înțelege nimic. După naționalizare, considerat al doilea oraș după Constanța, Cernavodă se lăuda cu una dintre cele mai vechi fabrici de ciment din țară, cu o fabrică de șuruburi, o fabrică de țiglă și cărămidă, cam atît. Fabrica de ciment, rămasă datorită noilor construcții în mijlocul orașului, poluează. Ea va fi în cele din urmă dezafectată.

Dar mai avem acum treburi care vor angaja nu numai populația autohtonă, ci, sînt sigur, oameni de pe alte meleaguri, muncitori, tehnicieni, ingineri ce vor lucra la viitorul combinat chimic ce se va construi aici, la celelalte obiective a căror lucrare a și început. Cernavodă a devenit dintr-o dată un oraș important.

Intrarea în Canalul Dunăre-Marea Neagră nu se va face prin altă parte decît prin Cernavodă. Trei mari obiective legate de această grandioasă lucrare, trei superbe metafore au început să schimbe văzînd cu ochii viața acestui oraș : **ecluză, pod, port.** Să ne apropiem de ele, să ne implicăm. O șalupă în care ne însoțește căpitanul portului, tovarășul Ion Istrate, ne saltă pe apele cu reflexe metalice ale Dunării. Ne dăm seama de întregul teatru al operațiunilor — canalul va tăia vechiul port în două. Șalupele săgetează fluviul, greoaie gabare cară pămîntul de pe malul Dobrogei pe cel al Ialomiței. Se lucrează febril la forările pentru introducerea fier-betonului, pentru construcția picioarelor noului pod peste care vor trece o cale ferată dublă și două benzi de circulație rutieră. La noul port se fac umpluturi cu pămînt pentru fixarea pilonilor de mare adîncime, se lucrează la amenajarea danelor pentru operațiuni, la complexul cu gara fluvială și la amenajarea unui bazin comercial pentru mărfuri. Din mijlocul apelor, al macaralelor, al gabarelor, al tuturor pilonilor, ne dăm seama că orașul se înțelege mai bine de aici — de la distanță, din perspectiva muncii. În fața noastră se desfășoară în terase, alb și strălucitor, noul cartier Seimen Columbia în care locuiesc majoritatea constructorilor de la Canalul Dunăre-Marea Neagră. Am aflat că în cincinalul viitor se preconizează construcția a încă patru mii de apartamente.

La poalele lui, Atelierul mecanic naval, curios, al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, dotat cu o cală pentru ridicat nave, unde ele se repară ori chiar se construiesc. Ne gîndim la locurile prin care am trecut, la cele pe care le vedem. Dobrogea, în care băteau vînturile deasupra unor pustietăți de pămînt nisipos, a devenit o grădină. Ne îndreptăm în viteză spre podul Saligny, unul dintre cele mai frumoase poduri din Europa, o lucrare de proporții însemnate pentru anul 1906, garantat pentru cincizeci de ani, dar a cărui rezistență nu mai necesită comentarii — datorită traficului intens din zilele noastre, prin dant superbă de oțel, în care calculul rezi ței se împletește cu metafora, la fie 5—10 minute trec alte și alte garnitu trenuri și de fiecare dată, brațele ale podului împletite în aer au

Ce, e puțin lucru să ai 18 ani, să vii din Fălticeni și să construiești o ecluză, gîndește Ștefan Bucovanu alături de șeful echipei de sudori, Ion Țigaret.

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Alături de superba metaforă a podului Saligny se lucrează la construcția noului pod pe care vor trece o cale ferată dublă și două benzi de circulație pentru autovehicule.

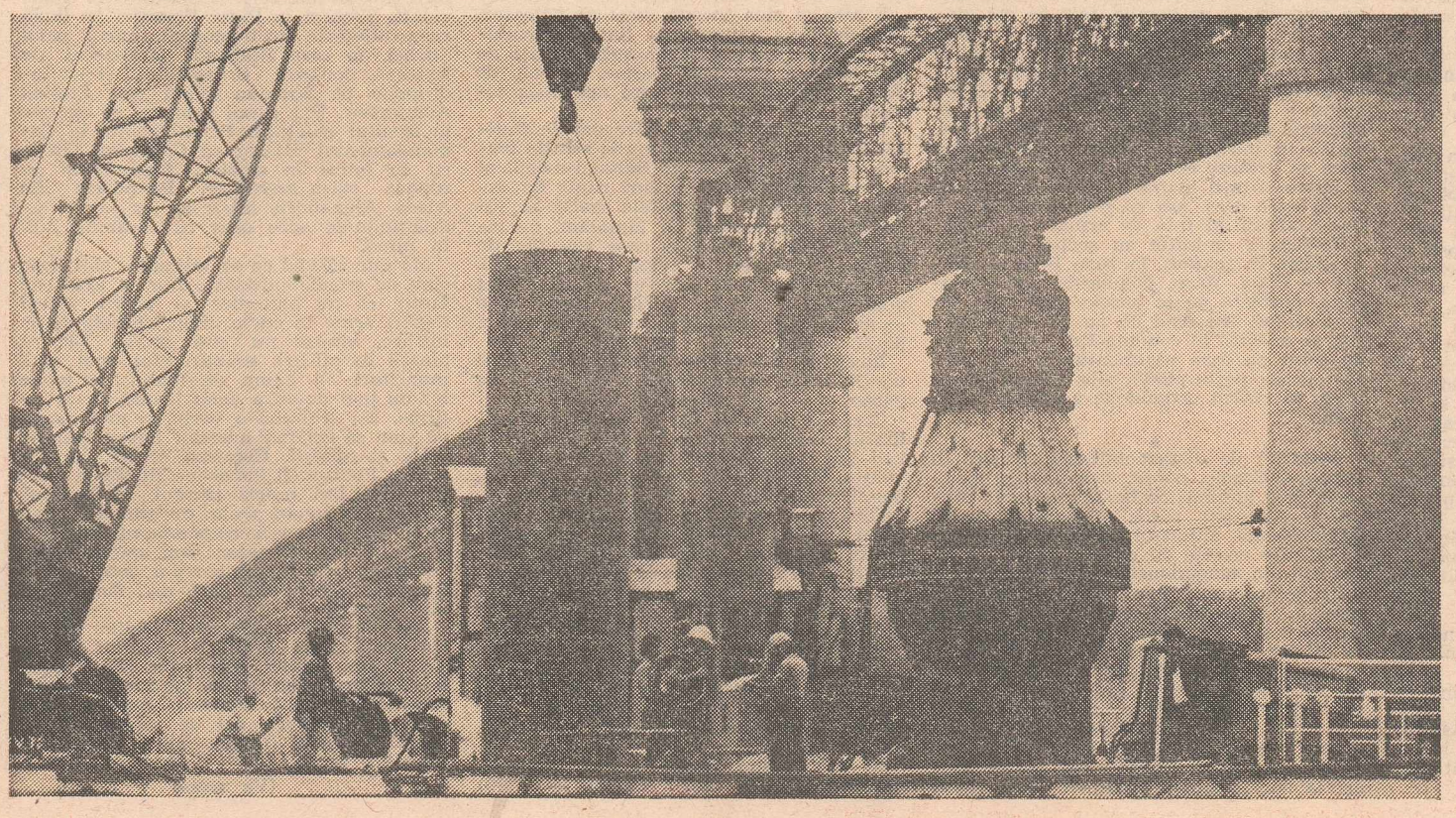

între disperare și sublim. O idee d nobilețe pe care se cuvine să o cons năm — cînd noul pod va fi gata, înd neața construcție a lui Saligny va răt ca un pod-muzeu, ca o operă ce tre păstrată și citită. Da, podul Saligny atît de frumos, încît se cuvine Oprim în mijlocul Dunării, cu resp ția întretăiată. Se aude un tren, i străbătînd, el însuși fantastic, nu un ci o stare de spirit.

La Grupul de șantiere nr. 1 am i cînd tocmai Liviu Popescu, inginerul al acestuia, comanda șase tone de gh nu pentru bere ci pentru răcirea ter raturii betonului la 19—21 grade, nec la complicata construcție a ecluzei. această operație se lucrează la patru dimineața pînă pe la nouă. A căldura creează fisuri în beton și e nen cire. La mijlocul lui mai s-a și da funcțiune fabrica de betoane cu prim secție, în vederea începerii lucrărilo ecluză. Au ciocnit atunci un pahar șampanie. „Ceea ce facem noi aici, ne murește inginerul Liviu Popescu, printr-o întîmplare fericită, lucrări d mare tehnicitate, și aceasta pe un se de șapte kilometri. Avem lucrări de ferate, de poduri de înaltă dificultate, cina noastră este de a construi noul apoi încă două porturi de așteptare amonte și aval, realizate mai ales prefabricate, diguri și stații de pomp Lucrări care prin frumusețea lor apropie de artă. O școală mai bună asta, nici că se poate !" Privim la i nerul Liviu Popescu. Un bărbat încă țit, mereu cu o lumină interioară pe c cu bucuria sinceră a muncii, cu bucuri sînt dificultăți care trebuie învinse ș asta o fac ei, cei de acum, mîine, zic

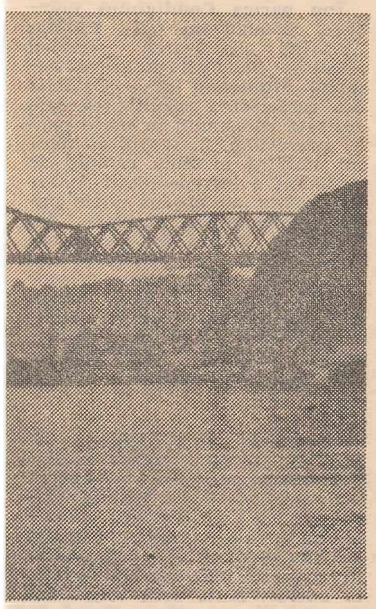

VODĂ

...recerea noastră pe pămînt trebuie ...e urme. Asta avem de făcut, asta fa- Simplu. Mîine, dar mîine, după ce vor curge pe noul făgaș, după ce va- de mare tonaj vor străbate canalul ind să se deschidă porțile ecluzei, ce inginerul Liviu Popescu și alții ca ...r ieși la pensie, se va mai vorbi de- ...i ? Ne aruncăm într-un IMS îndrep- ...ne către ecluză, pentru a vedea, ...a pricepe mai bine ceea ce am des- ...u capetele aplecate peste planul des- ...t al lucrărilor canalului, așa cum va ... el în 1981—1982. Adîncimea apei va ...șapte metri. Ecluza va avea rolul de ...ulariza nivelul Dunării de o parte sau ...în drum spre ținta noastră, o prive- ...nsolită. În apropiere, departe de șo- ... de calea ferată, o carieră de piatră, ... în soarele orbitor. Pe fondul ei cal- ... două locomotive părăsite, atacate de ...i, ca într-un sfîrșit de lume, de o sfî- ...re concretețe a pustiului. Țipătul lor ...l mai auzim și acum. Sfîrșitul unei ... gîndim. „Priviți, ne atrage atenția ...rul, pe aici va trece canalul de deri- ... care va pompa apa pentru regulari- ... Calea ferată ce o vedeți acolo va fi ...tă peste ecluză și peste canalul de ...ție pe un pod mixt, la o înălțime de ... metri, cu o construcție metalică mo- ... De aici pînă la mare, canalul va ...o lungime de 65 kilometri". De-a lun- ...ău, autocamioane, înecîndu-se unul ...tul în nori de praf, într-o cursă în- ...i, transportă pămînt excavat. Drumul ...a cotește brusc, și iată, surprinzătoa- ...ală, ecluza. Mai bine-zis, nașterea ei. ...lăm între doi munți roșietici, de cal- ...a poarta de intrare a canalului care ...ecluza Cernavodă. Stăm cu picioarele ...ta zero. Sub noi, pe fundul unui de- ...adînc, creat de mîna omului, se de-

Sfîrșitul unei epoci la Cernavodă.

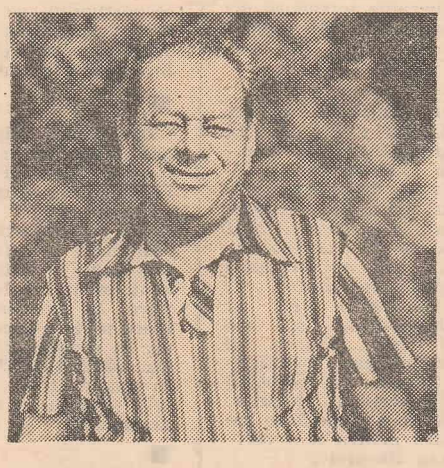

Canal, poduri, ecluză, porturi, combinat chimic vor face din Cernavodă locul de întîlnire al tuturor celor ce vor să-și găsească fericirea în muncă, ne spune primarul orașului, George Lefter.

Să reținem acest profil — Liviu Popescu, inginer șef al Grupului de șantiere nr. 1 Cernavodă : „Noi sîntem cei care construiesc ecluză, poduri, căi ferate, noi și nu alții !"

pune o muncă grandioasă. Amuțiți, privim cei doi pereți de stîncă ce amenință adîncimile, îmbrăcați în totalitate în plase de protecție. Și, pe alocuri, stînca cedează. Volumul de muncă dislocuiește un spațiu egal cu importanța sa. Săpătura are o adîncime de 70 metri. Betonarea se va executa pînă la cota 17. Fundația se va situa la cota minus 8. Vedem locul porților buscate, acum o pădure de fier-beton în geometrii fascinante și care se vor deschide pentru trecerea vapoarelor". „Am turnat pînă acum, ne comunică tovarășul Liviu Popescu, 700 de coloane forate, o performanță într-un an de zile ! Am excavat în calcar 3 000 de metri cubi, cu explozivi, cu pikamerul. Nu cu altceva. Gîndiți-vă că la Basarabi sînt de făcut circa 250 de milioane metri cubi de săpături. În această construcție vor fi înglobate 18—20 mii tone de fier-beton". Urmărim operațiile. Patru mari macarale-turn își învîrtesc brațele pentru turnarea betonului pentru cofraje și armături. Începînd din august se vor turna zece mii metri cubi pe lună. Cînd va fi gata barajul de la Măcin, nivelul apei va atinge plus 14 metri în regim barat. Asemenea șantiere îi adună pe oameni din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, unii mai tineri dau de greu, își promit să termine lucrarea și gata, ei pleacă, dar pleacă pe un alt șantier, răspunzîndu-și sieși : mai pot. Iată-l pe șeful echipei de sudori, Ion Țigaret, avîndu-l în grijă, îndrumîndu-l cu competență pe Ștefan Bucovanu de numai 18 ani, venit din Fălticeni să-și făurească aici un destin. Betonistul Gheorghe Joița lucrează de 17 ani pe șantier și consideră aceasta o șansă. În Cernavodă, chiar, se află taberele studenților și elevilor care fac muncă patriotică la canal. Aici nu se întărește numai cimentul, ci se formează conștiințe ce intră în calculul structurilor de rezistență. Spinările lui Ioan Teutul, Mihai Ștefan și Ovidiu Nicolae, studenți în anul al III-lea la Construcții civile, aflați aici la practică, strălucesc de efort. Sparg piatră. Cu Mihai Margine, șeful șantierului ecluză Cernavodă, atît de tînăr pentru răspunderea pe care o are, 35 de ani, ne-am cunoscut acolo unde pasul omenesc nu va mai călca niciodată, pe fundul albiei, unde peste cimentul turnat vor stăpîni apele. Văzînd surpriza întipărită pe fețele noastre, ne liniștește : „Am lucrat la autostrada București — Pitești, la lotul de poduri, apoi doi ani în Libia, tot la poduri, ca șef de șantier, apoi la etapa de modernizare a Transfăgărășanului, tronsonul de sud. Dar după toate cele pe cîte le-am înfăptuit sau le-am învățat, socot această ecluză ca pe cea mai dificilă și frumoasă lucrare, cu un grad sporit de tehnicitate". Mihai Margine a terminat Facultatea de drumuri și poduri la Iași. Drumuri, destine. Ne-am adunat cu toți acolo unde pasul omenesc nu va mai călca niciodată. Am simțit că e un loc în care se făurește istoria. Cu oamenii care sînt aici, cei care se privesc acum, nu cu alții. Același gînd pare a-i fi străbătut pe toți.

Tocmai de aceea începuserăm să povestim de una, de alta. Ce să mai spui ? Ne-am îndepărtat, afundîndu-ne pasul în praful roșcat. Acolo unde se făurește istoria, era pauza de prînz.

ADI CUSIN ■

Zile de practică, zile fierbinți la ecluză pentru Ioan Teutul, Ștefan Mihai și Nicolae Ovidiu, studenți în anul al III-lea la Construcții civile din București.

Destinul de excepție al Mării Negre

(Urmare din pagina 1)

peste noapte, trec astăzi Ecuatorul cu ușurința cu care trecem toți pragul casei, sau salută cu năvoadele întinse tărmurile Terrei Nova și ale Labradorului, sau tîrăsc aceste năvoade pînă în sudul Atlanticului. Și prin ei și vapoarele lor, Marea Neagră ne leagă cu lumea. Și ne-a fost strict necesară această introducere pentru a releva faptul că destinul de excepție al Mării Negre nu se încheie aici.

Iată, au fost date publicității trei documente esențiale ale prezentului nostru politic : proiectul Directivelor celui de-al XII-lea Congres al partidului și proiectele Programelor-directivă privind cercetarea științifică și perspectivele energeticii românești. Furați de cifrele seducătoare ale viitorului, de cuvintele în care ne străduim să le tălmăcim înțelesul, s-ar putea să ne scape din prima clipă semnificația unui adevăr asupra căruia merită să medităm : niciodată pînă în vara aceasta Marea Neagră nu a fost prezentă atît de plenar în documentele noastre de partid și de stat. Cu alte cuvinte, avem în față trei documente care anunță și pregătesc integrarea ei deplină în viața și munca românilor. O acțiune care pretinde elan și tenacitate, menită să se întrupeze într-o operă de durată.

Să dăm cuvîntul **Directivelor :** producția navelor maritime pentru transportul de mărfuri, în 1985, va atinge 1 500—1 600 mii tdw, cu 53—68 la sută mai mult decît în 1968, diversificîndu-se tipurile specializate și de mare capacitate; volumul transporturilor noastre maritim, în 1985, va fi de 2,2—2,5 ori mai mare decît în 1980, vor spori considerabil prestațiile navale pentru alți beneficiari, va continua extinderea portului Constanța și a porturilor maritime-fluviale ; va fi înzestrată cu noi unități flota tehnică maritimă ; capacitatea totală a flotei noastre maritime, în 1985, va ajunge la 7 milioane tdw, iar în 1990 la 11—12 milioane tdw ; vor fi accelerate cercetările ce se întreprind pe platforma continentală a mării; va fi dat în exploatare Canalul Dunăre—Marea Neagră, care va apropia orizonturile mării de privirile țării întregi.

Să dăm cuvîntul **Programului-directivă** privind cercetarea științifică : din nou, se va intensifica investigarea platformei continentale ; vor fi întreprinse cercetări pluridisciplinare în vederea elaborării tehnologiilor de valorificare a potențialului energetic al valurilor mării ; vor valorifica substanțele utile din apele Mării Negre și chimia anorganică și industria îngrășămintelor chimice ; prin identificarea a noi resurse alimentare, minerale și energetice, prin valorificarea potențialului geologic și piscicol, prin inaugurarea culturilor intensive de organisme autohtone și aclimatizate, prin măsurile ce vor fi întreprinse spre contracararea tendințelor de poluare a apelor mării, exploatarea și conservarea resurselor marine vor deveni un capitol distinct al economiei românești ; se vor desfășura cercetări privind desalinizarea apelor salmastre și saline ; prin conteinerizare și perfecționarea activităților portuare, vor fi optimizate atît structura, cît și condițiile utilizării flotei maritime ; totodată, țara noastră se va implica de la nivelul unei experiențe sporite în programe internaționale privind folosirea resurselor oceanului planetar.

În sfîrșit, să dăm cuvîntul **Programului-directivă** referitor la perspectivele energeticii românești : din nou, vor fi intensificate cercetările geologice pentru petrol și gaze pe platforma continentală : din nou, se așază accentul asupra potențialului energetic al valurilor mării, precizîndu-se că instalațiile de captare „vor fi incluse în amenajări complexe — diguri, baraje flotante, platforme marine, amenajări pentru maricultură" ; o atenție deosebită se va acorda dezvoltării și folosirii intensive a flotei maritime, prin asigurarea unor fluxuri optime de navigație ; din nou, se insistă asupra perspectivelor colaborării cu țările riverane, U.R.S.S., R. P. Bulgaria și Turcia, în ceea ce privește folosirea comună a tuturor resurselor Mării Negre. Și nu este vorba numai de un program ambițios, ci de un program realist, necesar, eșalonat cu înțelepciune și simț al duratei.

Ce va reprezenta, pentru noi, Marea Neagră într-un viitor apropiat ? Documentele ce vor fi supuse aprobării celui de-al XII-lea Congres al partidului îi rezervă un destin de excepție. Marea Neagră se va integra plenar și definitiv în viața și munca națiunii noastre socialiste.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

În urmă cu doi-trei ani, în cartierul sectorului nostru circa 39, a fost amplasat așa-zisul tîrg de mașini, mutat din cartierul Obor. În zilele de duminică foarte multe mașini parchează în Piața „16 Februarie", iar dacă inițial noi, locuitorii acestei zone, am înțeles că acest tîrg reprezenta o sursă de venit pentru stat, astăzi, cînd totul a devenit un soi de talcioc auto, sîntem deranjați de zgomotele produse de mașinile supuse la diverse probe, numeroși proprietari consideră că au găsit aici cel mai fericit loc pentru spălarea, gresarea mașinilor. După terminarea tîrgului, fostele locuri de parcare rămîn adevărate maidane pline de ambalaje, gunoaie, cutii goale etc. **(Gr. Craioveanu,** București)

■

Din partea Consiliului popular al județului Vaslui : „Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA prin care **Dumitru Giscă** din satul Bahnari, suburbia Vaslui, județul Vaslui, solicită împietruirea DC 11 Vaslui — Bahnari : Direcția județeană de drumuri și poduri Vaslui are prevăzut în planul pe anul 1979 împietruirea DC 11 pe o lungime de 3 kilometri. Execuția lucrării va începe în trimestrul III și se va termina în trimestrul IV a.c. Acest drum nu va putea fi însă împietruit pînă în satul Bahnari, din cauza alunecărilor de teren".

■

Una din cele mai frumoase, mai expresive statui ale Capitalei, mă refer la lupoaica cu pui, continuă să zacă uitată și ascunsă de verdeața sălbatică a așa-zisului parc „Dorobanți", de pe calea cu același nume. Propun ca această statuie să-și găsească un loc demn de semnificația pe care o conține, și nu vedem ce ar împiedica edilii Capitalei să o amplaseze, dacă nu chiar în Piața Romană, unde, socotesc, i-ar fi locul cel mai cuvenit, măcar în altă parte, unde să poată fi măcar vizibilă pentru turistul străin sau autohton. **(Ing. Gh. Dack,** București)

■

Din partea U.J.C.M. Suceava: „Referitor la sesizarea tovarășului **Ioan Pilug** din comuna Poiana Stampei apărută în săptămînalul FLACĂRA, vă comunicăm: unitatea de specialitate a cooperativei „Dorna" din Vatra Dornei, pe data de 19 iunie a.c. a pus în stare de funcționare televizorul sus-numitului care s-a declarat mulțumit, nemaiavînd nici o pretenție".

■

În ziua de 15 iulie a.c. am cumpărat de la magazinul „Legume-fructe" din strada Hristo Botev un număr de 26 sticle cu pepsi care ar fi trebuit să valoreze 52 lei. Restul la o sută mi s-a dat cu un leu mai puțin, adică 47 lei. La observația mea, făcută civilizat, convins că e vorba de o greșeală, vînzătorul s-a năpustit asupra mea cu un potop de cuvinte grele, că și el plătește descărcătorii, culminînd cu formula deloc tonică „dacă te mai prind pe-aici îți rup picioarele-!" Nu este vorba de avîntul și energia proprii băuturii răcoritoare, ci de o modalitate în care înjurătura ordinară devenise argument suprem. **(E. Zaharian,** București)

■

Referitor la murdăriile lăsate de turiști în urma popasurilor efectuate în diverse locuri de agrement, propun ca fiecare posesor de autoturism să fie obligat să poarte în portbagaj și o lopată tip „Lineman" sau „Pionier", cu care, după terminarea orelor de repaus și distracție, să ingroape resturile menajere, în loc de a le lăsa la vedere tulburînd astfel echilibrul și frumusețea naturală a peisajului devenit nouă mereu mai scump. **(Andrei T.,** București)

■

În ziua de 6 iulie a.c., la orele 6,30, am mers pentru alimentarea autoturismului meu „Lada" la stația PECO Intercontinental. Întrucît observasem în mai multe rînduri că se fac aici anumite afaceri necurate, m-am hotărît să verific și de data asta și am introdus în rezervorul mașinii exact 3 kilograme de benzină. De la domiciliu pînă la stație sînt cel mult 500 metri. Am făcut așadar plinul, iar la plată am fost taxat cu... exact 39 litri, adică cu exact atît cît indică cartea tehnică a mașinii LADA 1500 că poate primi acest rezervor. Cum rămîne cu cele trei kilograme introduse de mine în prealabil ? ! **(M. Alecu,** București)

■

Din partea Casei de discuri „ELECTRECORD" : „În nr. 12 al revistei dumneavoastră, tovarășul **Ștefan Gherciu** din Cluj-Napoca reclamă defecțiuni la o casetă Ileana Sărăroiu. Regretăm că a ajuns la beneficiarul nostru o casetă cu defecte de înregistrare. Noi ne străduim ca toate produsele noastre, atît discurile fonografice cît și casetele înregistrate să fie de cea mai bună calitate. Vă rugăm să comunicați tovarășului Ștefan Gherciu că, socotind caseta sa un accident singular, îl rugăm să ne-o expedieze pe adresa noastră pentru a o verifica și înlocui imediat".

■

Mă adresez dumneavoastră într-o problemă pe care nu am putut-o rezolva pe plan local. Este vorba de planul municipiului Timișoara, cu nomenclator de străzi și care să cuprindă toate datele de interes comun necesare locuitorilor de aici și în special turiștilor. Ultimul astfel de plan a apărut în 1966, apoi au mai apărut cîteva ediții în formă de pliante, dar care sînt nu numai incomplete, ci depășite de-a binelea. În urma apariției noilor cartiere, peste un sfert de milion de locuitori nu-și mai recunosc orașul, apariția unui astfel de plan adus la zi și completat cu toate datele, cred, ar fi extrem de necesară. **(Andrei Reiter,** Timișoara)

■

Din partea Ministerului Sănătății : „Vă comunicăm că **Axinte Iacob,** din comuna Pogoanele, satul Aurel Vlaicu, județul Buzău, care s-a adresat redacției FLACĂRA, a fost internat în Spitalul „Gheorghe Marinescu" din București pentru tratament și îngrijire conform celor solicitate în scrisoare".

■

Într-una din zilele trecute, aflîndu-mă prin jurul orei 10 pe o stradă din zona Lipscani, am întîlnit o femeie în doliu, cu un copil de 2—3 ani în brațe, căutînd magazinul „Gambrinus". Am lăsat totul baltă și am căutat să o ajut pe sărmană, înțelegînd că se descurcă greu în București. Mi-a spus că era din Rupea, județul Brașov, că fusese trimisă aici la Spitalul Fundeni pentru a-i face copilului o radiografie, acesta suferind grav de inimă, iar că de la Fundeni, aceștia afirmînd că nu au clișeele respective, o îndrumaseră către magazinul „Gambrinus", să cumpere ea film. Gîndindu-mă că poate nu e singura provincială pusă într-o astfel de situație disperată, cred că ar fi bine ca cei în drept să nu mai permită astfel de lipsuri în spitale ale unor materiale de maximă urgență. **(Ioan Rădulescu,** București)

■

Din partea Consiliului popular al județului Caraș-Severin : „Urmare scrisorii lui **Dobre Trifu,** din Reșița : din verificările efectuate s-a constatat că cele sesizate se confirmă în sensul că fosta casieră Doina Iovănescu de la Cooperativa de credit Caransebeș a încasat suma de 1 250 lei în luna decembrie 1977, înscriind în carnetul membrei cooperatoare Dobre Elena menționea „lichidat", fără a elibera chitanță, rezultînd prin aceasta că fosta casieră și-a însușit respectiva sumă. Suma a fost restituită familiei Dobre, iar fostei casiere i s-a întocmit dosar penal".

■

De la o vreme, pe cutiile de chibrituri ale noastre au apărut tot felul de ciini, animale, plante etc. Dacă fabrica respectivă a găsit de cuviință să-și facă emblemă din grafica acestor animale sau flori, și dacă ele sînt scoase în serii variate, ca și timbrele, cred că ar fi necesar — dacă se dorește a se face totodată un act de cultură — ca să se specifice în cîteva cuvinte și despre ce e vorba, despre ce specie, denumire etc. **(Eftimie Dobre,** Brașov)

■

Din partea I.M.B. sectorul 4 miliție București : „Referitor la scrisoarea cetățeanului **Aurel Dinescu,** care sesizează faptul că vecinul său Ilie Lixandru, cu domiciliul în strada Călugăreni nr. 9, sectorul 4, și-a construit un garaj din cărămidă și o încăpere fără autorizație, s-a constatat că lucrurile se confirmă, respectivului, care a recunoscut în scris contravenția, aplicîndu-i-se o amendă de 1 000 lei, conform Hotărîrii nr. 2490/1969".

■

Din partea Ministerului Muncii: „Referitor la scrisoarea cititorului revistei FLACĂRA, **Năstăsache Munteanu,** din Galați, vă comunicăm: comisia județeană de expertiză medicală a reanalizat situația medicală a numitului și a stabilit că, în prezent, stadiul afecțiunilor conduce la pierderea în cea mai mare parte a capacității de muncă. În consecință s-a emis decizia 850/29.VI.1979, de încadrare în gradul II de invaliditate, astfel situația sa a fost rezolvată favorabil".

■

Din partea **dr. Radu Rey** primim rugămintea de a informa cititorii cărții „Viitor în Carpați" asupra cîtorva erori datorate defecțiunilor unei mașini de calcul, la totalizări. Se vor lua în considerare cifrele parțiale. De asemenea, la pag. 332 tabelul 1 se referă la categorii de unități, iar la rubrica „Gospodării personale ale membrilor C.A.P." se vor citi cifrele de la rubrica „Întovărășiri agricole" și invers. La pag. 332 tabelul 2, producția de fructe se referă la mii tone, iar la pag. 330—331 referirile privesc terenul agricol. Pentru specialiști facem trimitere la Anuarul statistic/1976, utilizat ca sursă.

■

Din partea Consiliului popular al sectorului 1: „Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către **Adriana Diaconescu,** din București, prin care solicita ca în temeiul art. 64 din Legea nr. 5/1973, să poată ocupa împreună cu mama sa, Elena Diaconescu, locuința proprietate personală situată pe strada Paharnicului nr. 9, vă înștiințăm că acest caz a fost soluționat. Comitetul executiv al sectorului 1 a aprobat pentru chiriașul Dumitrescu Dan și familia sa apartamentul 12 cu 3 camere din blocul L. 8, Alexandriei".

■

Prin cererea înregistrată la nr. 14 601 din 8.VI.1976, am solicitat Direcției județene P.T.Tc. Galați instalarea unui post telefonic la locuință. Subsemnatul fiind om al muncii la Întreprinderea Viei și Vinului Galați, în funcția de șef birou viticol, nu înțeleg de ce nu s-a dat curs cererii mele, deși am revenit de mai multe ori asupra ei. Menționez că datorită faptului că trebuie să lipsesc uneori noaptea de acasă, sînt dator să-mi anunț familia unde mă aflu. În plus am trei copii mici care, îmbolnăvindu-se în nenumărate rînduri, mă pun în situația de a chema medicul la ore nepotrivite, adică tot noaptea. **(Ion Crăciun,** Micro 40, strada Piersicului, bloc J 7, scara II, ap. 32, Galați)

■

Din partea Comitetului municipal Reșița al P.C.R.: „Asupra scrisorii adresate redacției FLACĂRA de către **Mihai Lingurar :** fiica sa este căsătorită neligitim, lucrează la I.C.M. Reșița și are doi copii. Este trecută pe tabelul de locuințe la locul 34, la un apartament cu două camere, însă în urma reanalizării cazului s-a revenit și a fost trecută pe locul 18 pentru apartament cu două camere pe anul 1979. Tovarășa Ileana Lingurar absentează și nemotivat de la serviciu. Cazul ei se va rezolva în ordinea urgenței de pe tabel".

■

Am citit articolul „OPINII DESPRE UNIFORMELE ȘCOLARE", apărut în 7.06.1979, iar propunerile conținute aici m-au bucurat foarte mult. Vin acum și eu cu o propunere: sînt mama unei eleve de 12 ani, care, fiind foarte dezvoltată pentru vîrsta ei, întîmpin mereu greutăți cu cumpărarea pantofilor nr. 38—39 număr vechi. La magazinul pentru copii, de cîte ori cer așa ceva, mă trimite la magazinul pentru dame, or, aici nu se găsesc decît pantofi cu toc înalt sau cui, sau cu talpă groasă, moderni etc., cu care fata nu se poate duce la școală. Ar trebui ca și pentru aceste eleve, mai dezvoltate, să se producă încălțăminte școlară pe măsură. **(Eugenia Rujoiu,** Tîrgoviște)

■

Din partea Consiliului popular al județului Mureș : „La scrisoarea lui **Iosif Szakacs** din Tîrgu Mureș, în care solicită rezolvarea situației sale locative: este cuprins în lista de prioritate la poziția 7 cu o cameră pe anul 1979, la secția „Electroenergetică". Analizînd situația locativă a dînsului, conducerea combinatului a stabilit ca pînă la soluționarea ei să fie cazat în cămin, unde sînt încă peste 100 familii cazate, dar dînsul a refuzat. Urmează ca această problemă să ajungă în atenția combinatului pentru o soluționare favorabilă".

■

În perioada 16—28 iunie a.c., copilul meu a plecat în tabără la Eforie Nord, unde au fost cazați la campingul „Meduza". Copiii au avut aici locuri pentru recreare, pentru refacerea forțelor pentru un nou an școlar. Cum s-au putut însă odihni și recrea atîta timp cît pereții erau plini de igrasie și mucegai, mirosul de mucegai persistînd năprasnic chiar la întoarcere, cînd am desfăcut bagajele lui ?! Nu mai spun de mîncarea primită, fără nici un gust. **(Elena Feciorescu,** strada V. Alecsandri, bloc 5/2, scara C., ap. 14, Bacău)

■

Din partea Procuraturii județului Sibiu : „Urmare scrisorii adresate redacției de către **un grup de tineri** din comuna Vurpăr, prin care sesizează comportamentul violent al numitului Ioan Staicu, om al muncii la I.F.E.T. Sibiu în calitate de muncitor necalificat : acesta a suferit pînă în prezent 4 condamnări cu amendă sau închisoare pentru infracțiuni de lovire, ultraj cu violență și alte asemenea fapte. La 8 mai a.c. a primit un avertisment din partea organelor de miliție pentru scandal provocat la căminul cultural din comună. La 19 iulie a.c. a fost pus în discuția obștii, luîndu-și angajamentul că în viitor va respecta neabătut normele de conviețuire socială".

■

Mă numesc **Valentin I. Bănulescu,** sînt invalid de război, cu un picior pierdut, am 73 ani și locuiesc în comuna Trifești din Iași. Acum 4 luni asupra mea s-a abătut o mare nenorocire, mi-am pierdut vederea la ambii ochi, eram disperat. Am fost îndrumat să mă prezint la dr. prof. Sergiu Buiuc, directorul clinicii de oftalmologie din municipiu. M-a consultat de îndată, m-a operat apoi la un ochi, apoi la celălalt și iată, acum, după ce a avut grijă de mine ca un părinte, acum văd din nou, soarele luminîndu-mi ultimii ani ai bătrîneții. Nu știu cum îi pot mulțumi acestui minunat om, decît cu lacrimile ce mi se nasc — de bucurie, de astă dată — din ochii care văd iarăși.

■

Din partea Direcției sanitare a județului Vrancea : „Analizînd cererea tovarășei doctor **Rodica Dumitru Vătafu,** medic principal la specialitatea oftalmologie la dispensarul policlinic Adjud, care solicită transferul din județul Vrancea, direcția sanitară, apreciind temeinicia motivelor invocate i-a avizat favorabil. Dosarul a fost transmis Ministerului Sănătății în sesiunea organizată în luna iulie anul curent".

■

Mă numesc **Catinca Drăghici** și locuiesc în Hunedoara, strada Roma nr. 20. În anul 1978 mi s-a repartizat locuința de mai sus, în luna septembrie, și la numai două luni, adică în noiembrie, în întreaga locuință a început să apară igrasie, apoi, venind ploile, apa a început să se infiltreze prin pereți. După îndelungi insistențe și după ce a fost nevoie să apelez la sprijinul organelor locale de partid, a venit o comisie de la I.G.C.L., abia în martie a.c., care a apreciat că apa s-ar datora „de la acvariu" de 40/30 mm., iar deplasările de teren rîciitului celor cîteva găini din curte...

Din partea Comitetului județean Hunedoara al P.C.R. : „Privind rezolvarea scrisorii adresate redacției de către **Samoilă Munteanu** din Orăștie: din cercetări a rezultat că cele sesizate corespund în mare parte adevărului, în sensul că țiganii stabiliți în zona rampei de reziduuri a Întreprinderii chimice Orăștie au produs unele pagube cooperativei agricole din localitate. Avînd în vedere această situație, au fost luate măsuri pentru strămutarea acestor familii de țigani în satul Pricaz, comuna Turdaș, unde au asigurate condiții de locuit și de încadrare în muncă la Fabrica de cărămidă din localitate".

■

În revista FLACĂRA nr. 27/1979, la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" a apărut scrisoarea tovarășei **Valeria Nistor,** pe care o consider calomnioasă la adresa mea. Întrucît grădina despre care este vorba în sesizare îmi este închiriată, în exclusivitate, prin contractul pe care îl pot pune oricînd la dispoziție. Astfel încît faptul că am închis cu lacătul această grădină este un drept pe care îl am în mod absolut legal. **(Ioan Mircea Bachner,** București, strada Romulus nr. 32, corp B, apartament 1)

■

Aflăm de la Direcția sanitară a județului Prahova, prin adresa nr. 3 070/I/19 din 26 iulie 1979, semnată de medic director dr. Ioan Pănescu, despre faptul că la 12 iulie a.c. s-a încheiat un protocol între Ministerul Sănătății și **Dr. D. Ranetescu,** prin care s-a stabilit că administrarea produsului acestuia să se facă prin Spitalul municipal nr. 1 Ploiești, în condiții de spitalizare sau ambulator, numai la bolnavii la care tratamentul aplicat în unități sanitare nu a dat rezultate. Includerea pentru tratament se face pe baza declarației bolnavului prin care consimte la aceasta, cunoscînd că produsul nu este testat și asumîndu-și eventualele riscuri, precum și pe baza documentației medicale din care să rezulte că tratamentul aplicat anterior nu mai influențează favorabil evoluția maladiei. Tratamentul se efectuează gratuit, cantitățile de produs fiind asigurate de către Ministerul Sănătății.

■

Mă numesc **Steinhart Dan,** locuiesc în București, str. Avrig 21—31, bl. U 2, sc.2 et. 9 ap. 81 și sînt muncitor la Uzinele „23 August". Doresc să se știe cum se comportă unele cadre medicale care lucrează într-un domeniu unde în afara pregătirii medicale profesionale mai trebuie și suflet și multă omenie. În seara zilei de 03.08. 1979, trecînd pe strada Radu de la Afumați, am văzut ceva ce m-a impietrit. Pe o cutie de gunoi, într-o pungă de plastic de 1 leu, fusese abandonat un copil, un băiat viu ce părea născut de 3-4 zile. Am alertat vecinii, am înfășurat copilul în cîrpele oferite de o femeie, care avea și ea un copil nou-născut, apoi am anunțat miliția și Salvarea. A venit, cu un echipaj de la circa 3 miliție, tov. plutonier Băjenaru Bucur care a înțeles pe loc situația și, cu mașina miliției, ne-am deplasat la Spitalul Gr. Alexandrescu și neputînd intra am plecat la maternitatea Filantropia. Și acolo am fost intrigat de lipsa de înțelegere și afecțiune a unor surori medicale care nu-și iau în serios profesiunea și nu sfințesc locul unde lucrează. Singurele persoane care au fost totuși mai binevoitoare au fost sora Ilinca Ionescu și doctorița care era șefa gărzii (nu i-am aflat numele). Au trebuit multe telefoane, intervenții și nervi pînă să se facă ceea ce omenește și profesional trebuia făcut, adică pînă ce doctorița a obținut aprobarea de a interna noul-născut. Cadrele medicale medii nu vroiau să accepte, priveau cu indiferență, sfidînd-o chiar pe doctorița de gardă. Acum copilul a fost salvat și se continuă investigațiile pentru a afla cine este monstrul care a putut face așa ceva — să abandoneze un copil pe o ladă de gunoi.

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

Valuta din deșeuri

Om de 37 de ani (din care 23 în cîmpul muncii !), Vasile Constantin e de meserie lăcătuș mecanic. Fără prea multă școală, are însă harul invențiilor și, de mic, pasiunea chimiei. Și-a găsit și nevastă pe potriva lui, deși aparent nici ea n-ar fi, cum singură spune, decît „o fată simplă, de la țară, cu 8 clase". Împreună au realizat totul, împreună figurează ca autori și titulari ai brevetului de invenție nr. 61375 din 30 martie 1977, împreună muncesc în atelier, se luptă cu piedicile ce li se pun la tot pasul pe plan local și tot împreună își perfecționează invenția, o diversifică, lucrează la noi cercetări, ajungînd astăzi să vorbească degajat, cu uimitoare siguranță, despre faptul că ei doi ar fi în stare să concureze chiar pe piața mondială cu firme ca Helena Rubinstein, Cardin, M-me Rochat etc., etc. În toată activitatea lor, soții Constantin au ca țeluri principale economisirea de valută și transformarea unui deșeu industrial în materie primă.

Deșeul în cauză este folia aurie, un material din import, foarte scump, folosit în poligrafie. Substanța activă e utilizată la tipar în proporție extrem de mică, uneori nici măcar de 10%, restul rămînînd pe folia care se aruncă. Prin procedeul inventat la Brăila, acel rest este recuperat, cu un utilaj simplu de tot și aproape fără consum energetic, și poate fi folosit între altele la fabricarea unor lacuri decorative pe care, deocamdată, le importăm. Acest import a fost oarecum redus, prin activitatea unității create în cadrul cooperativei, însă dacă activitatea respectivă ar primit sprijinul cuvenit, producția ar putea fi atît de mare încît să fie desființat un întreg capitol la cheltuielile în devize ale comerțului interior. Mai mult, cu eforturi de investiții și organizare relativ mici, s-ar putea realiza și un export aducător de valută. Toate acestea nu s-au înfăptuit pînă acum ori s-au înfăptuit în prea mică măsură datorită adversității cu care a fost și mai este încă privită familia Constantin în cooperativa care de curînd și-a schimbat numele din Igiena în Prestarea, dar nu și-a schimbat și stilul.

Precara colaborare a început în 1975, cînd brevetul intrase deja în faza finală a aprobărilor. Deși i se oferea o modalitate de a se mai apropia de realizarea planului aflat an de an în suferință, cooperativa Igiena a întîmpinat propunerea „cu o rezervă inexplicabilă — ne scrie tovarășul Constantin. S-a întocmit totuși un dosar pentru fixarea prețului, dar timp de un an și jumătate dosarul nu a fost înaintat nici măcar pînă la UJCM Brăila". Pînă la urmă, treaba s-a pornit cu chiu, cu vai. În septembrie 1976, Constantin a fost împuternicit să participe la contractările UCECOM, unde produsul oferit de el a fost bine primit. S-a întors la Brăila cu comenzi în valoare de aproape 2,5 milioane lei, dar nici contractele acestea nu au impresionat cine știe ce conducerea Cooperativei Igiena (plan pe 1977 la producția marfă, 23,5 milioane, realizat 22,6 milioane). De voie, de nevoie, inventatorii s-au mutat cu arme și bagaje la Industria locală Măcin, unde în 2 luni s-a realizat ceea ce nu făcuse cooperativa în 20, adică definitivarea formelor pentru fixarea prețurilor de desfacere onorîndu-se apoi toate contractele.

În 1978, ca brăileni convinși ce sînt, soții Constantin au revenit acasă, primiți parcă mai bine de Cooperativa Igiena, ei sau poate contractele în valoare de 2 milioane pe care iarăși le aduceau. Li s-a dat o parte dintr-un imobil dărăpănat. Incolo, mai nimic. Așa că, zbate-te Constantine cu procurarea utilajelor și instalațiilor necesare, fă și recrutări de personal, și aprovizionare, și contabilitate, și ambalare și expediere, fă tot ! Cooperativa doar încasa beneficii. Să notăm ca acel an, 1978, a fost singurul în care cooperativa nu a rămas cu indicatorul producție marfă nerealizat : plan 25,1 milioane, îndeplinit 26,6 milioane. Recunoștință ? De unde atîta recunoștință, cînd și el s-a arătat din ce în ce mai puțin recunoscător față de șefi, după ce s-a văzut intrat în pîine ? Așa se face că în loc să inventeze și să muncească, spre folosul societății în primul rînd, Vasile și Elena Constantin își consumă o mare, o prea mare parte din energia și timpul lor tot scoțîndu-și bețele din roate.

Acum, în urmă, Constantin a cerut să fie mutați în altă cooperativă din oraș, ca să-și poată vedea de treabă. La cererea lui, UJCM Brăila nu a luat încă o hotărîre. Iar nouă ne-a explicat, prin tovarășa vicepreședinte Angela Spiridon, că producția lor a scăzut în ultima vreme, că lacul respectiv nu se mai cere, că mai sînt și alte probleme de lămurit în legătură cu acești oameni, Constantin își trece pe statul de plată soția și mama, doar așa, ca să ia niște bani în plus, vrea să lucreze de capul lui, nu respectă autoritatea președintelui cooperativei.

Se mai afirmă la UJCM Brăila că lacul fabricat pînă acum nu se mai caută, fiind ieșit din modă. E o afirmație foarte discutabilă, încă insuficient verificată. Și chiar de-ar fi așa, soții Constantin au mai propus de mult și alte produse, cu totul noi și, se pare, de o calitate excepțională. Despre unul dintre ele Cristina Rintzler, șef de serviciu în direcția de specialitate a Ministerului Comerțului Interior, scria acum 2 luni : „Produsul interesează și în vederea contractărilor de la București, în august-septembrie a.c., trebuie urgentată trimiterea documentației în vederea omologării și scoaterii ordinului de preț (OMCI)". Cine trebuia să urgenteze ? „Prestarea" și UJCM Brăila. Să urgenteze, ca să arate că au aflat despre însemnătatea pe care o au astăzi valorificarea deșeurilor și economiile valutare. Dar iată că între timp luna august a și venit, iar documentația respectivă tot nu a fost trimisă la M.C.I.

Nu știm cine — UJCM Brăila sau o direcție din UCECOM — dar avem convingerea că măcar acum cineva ar trebui să se ocupe în mod serios de activitatea creatoare a soților Constantin. Pe lîngă organizarea unei producții de maximă eficiență, se cuvine ca noile produse să fie testate și apoi, dacă e cazul, lansate așa cum cer realitățile comerțului modern și ale conjuncturii economice actuale.

MIRCEA FODOREANU ■

Lungul drum al candorii către birocratism

În materie de jucării, încă mai credem că minunații noștri copii își doresc un căluț și nu ideea de cal. Dar cum ideile costă scump, deci se plătesc bine, imaginea proaspătă a lui El-Zorab s-o lăsăm în seama textului și a bătrînului dascăl. În drum spre rafinatele magazine ale Fondului plastic ne-am oprit de curiozitate la Romarta copiilor din plin centrul Capitalei. Acolo unde ar trebui să fie marea promisiune a copilăriei — raiul păpușilor, al jucăriilor. Apucăm de urechi un iepure de 64 lei executat de Cooperativa „Arta textilă"-București — ciung, speriat, flaușat, cu un nas zdrobit, trei fire de mustăți impersonale, jalnic, un sac umplut cu rumeguș și expediat în lume sub denumirea ilegală de iepure „Riki" încît ai putea cu greu a crede că acesta consumă și carotida din morcovi. Cercetăm apoi cîțiva ursuleți mumificați ai „Artei textila"-București și Botoșani, o lebădă avînd un cioc de morcov putred, aparținînd U.J.C.M. Harghita, o păpușă din Botoșani care, dacă și-ar fi găsit atunci cumpărătorul, ne-am fi uitat ca după cel mai trist om din lume. Am întîrziat mult în fața unui cățel al Întreprinderii de confecții Botoșani, un fel de animal maritim trecut printr-un incendiu. „Da, nu prea are aspect comercial" recunoaște vînzătoarea Elisza Gheorghe. Colega ei, Elena Ionașcu, ne mărturisește că nu se caută iepuri albaștri și nici pisică galbenă. Ne substituim pentru o clipă în vînzători, înhățăm ciinele de mai sus și-l propunem cumpărătoarei Elena Maria Ionescu. „Credem că aceasta este ceea ce căutați. Vă place ?" În jurul nostru se adună cîțiva cumpărători. „Ce-i ăsta ? După îndelungi presupuneri, mîini grăbite îi caută eticheta. „Să vedem ce scrie !" Ciine scrie.

Să vedem care este situația însă la magazinele Fondului plastic, acolo unde expun spre vînzare artiști consacrați sau amatori care și-au făcut din creația păpușilor un crez. Ce-i drept, acestea cîștigă ochiul, alegoria și chiar parodia conturîndu-le personalitatea, cu amendamentul stilizării excesive și al prețurilor pe care uneori nu le-am înțeles. Bucurîndu-ne însă că se mai creează păpuși care să semene cu ceea ce vrem să îndrăgească și copiii, avînd totuși valoare de unicat, ne-am și întrebat cine sînt acei care le dau naștere.

Am cunoscut-o pe Maria Burcea, chiar la locul ei de muncă — subsolul unui bloc din București, unde și locuiește. Deși neîncăpătoare locuința oferă imaginea unei lumi mirifice, populată de păpușile create de ea, unde multimea plantelor agățătoare vorbesc despre miini care știu să îngrijească. Fostă perucheră și macheuză la studiourile Buftea, unde a creat chipurile unor protagoniști de neuitat din filmele românești. Maria Burcea, luptînd cu greutățile, ne dă, rememorînd, imaginea a ceea ce înseamnă munca de a te face om. În timpul nenumăratelor turnee, învață și absolvă liceul la fără frecvență. Din dorința de a se perfecționa, părăsește studioul și, după patru ani, absolvă cu succes Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu" la vîrsta de 34 de ani. În permanentă everfescență creatoare, încă din tinerețe, n-a ocolit nici cursurile Școlii populare de artă, lucrările ei, atractive, dispărînd pur și simplu din expozițiile de amatori. Pe unde a umblat, cu echipele de filmare, a imortalizat în cărbune, cu linii viguroase, precise, figuri de minieri din Valea Jiului, peisaje industriale, actori în rolurile care i-au impus. Am cunoscut cu această ocazie un portretist despre care se va mai auzi. Îndrăgită de toată lumea, apreciată de pictori de renume ori de cei cu care a lucrat, uite așa, într-un vîrtej ametitor, Maria Burcea s-a trezit singură, crescînd cu dificultăți un copil, cîștigîndu-și pîinea din ceea ce știe să facă — jucării. Casa ei, o cascadă de personaje. Făcînd risipă de fantezie, de rafinament, autoarea nu ține să se depărteze de la formele clasice, vulpile, pisicile, pinguinii, păsările sale sînt aidoma celor din realitate, adică sînt vii, cu personalitate, desprinzîndu-se parcă din lumea celebrelor fabule, devenind caractere. Iată un papagal făcut în totalitate din pene, cu ciocul realizat din foarfeca unui rac de mare, iată vulpea cea șireată, un adevărat cap de expresie pentru care lumea dornică de autentic ar aștepta cu multă vreme înainte deschiderea magazinului. Spunem ar aștepta, pentru că în magazine nu am întîlnit tot ceea ce știe și poate să facă Maria Burcea. Pentru realizarea jucăriilor, ea investește bani, suflet, inventivitate. Este de-a dreptul emoționantă tenacitatea cu care a urmărit ani și ani realizarea unei lumi a purității, învingînd dificultăți materiale, dificultăți de înțelegere din partea unor funcționari, intermediari între produsul muncii ei și comisia care omologhează lucrările. Iată felicitările pe care le realizează și despre care, la Fond, părerile sînt împărțite — felicitări colaj, excepționale imortele, fiecare bob evocînd de fapt o altă floare, apoi acuarele, compoziții de rafinament față de care selecționerii au preferat simple plante lipite pe carton, fără nici o intervenție creatoare.

E trist cînd ideile unor lucrări neacceptate le găsești apoi la alții, grăbiți să le expună în vitrine. Dar noi am văzut că pentru acest om materia nu are limite, sare din tiparele ei. Un raid la cele cîteva magazine ale Fondului plastic ne edifică asupra situației. Tatiana Chiriloaie, șefa magazinului nr. 4, ne spune : „Anul trecut am avut pisicuțe de-ale Mariei Burcea și care s-au vîndut ca pîinea caldă. Nu înțelegem de ce nu ne mai vin. Acum am primit niște pinguini frumoși și accesibili". „Unde sînt aceștia ?" „În sac". „De ce nu sînt expuși încă la vedere ?" „Îi expunem imediat !" Doinea Lereanu de la Galeriile „Orizont" apreciază că felicitările în acuarelă ale Mariei Burcea au cu adevărat căutare. La fel și la Căminul Artei. Pe drumul anevoios pentru unii, al simplității, al dragostei reale pentru universul copilăriei, Maria Burcea a găsit calea directă, penetrantă, a artei în care crede. Acum, în Anul Internațional al Copilului, în care chiar și jucăriile pistoale automate, puști și tancuri se retrag, creațiile acestei artiste devin un limbaj al purității, ozonizează aerul, instaurîndu-se definitiv în lumea candorii.

ADI CUSIN ■

● POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **Coman Claudia,** Sibiu : Fratele dv. student cu 10 pe linie, cu activitate obștească remarcată — așa susțineți — a fost radiat nejustificat de pe o importantă listă. Reveniți cu un memoriu detaliat pentru a ne interesa ● **Săvuț Petru,** U.M. 0835 : Doriți să vă faceți chelner, căci nu aveți nici o meserie. Păi, apucați-vă de o meserie ● **Costache Marin D-tru,** Archita—Mureș : Vă mulțumim pentru rîndurile trimise ● **Boicu Mihai,** Ghimbav—Brașov : Scrisoarea dv. a fost clasată, ea fiind o chestiune mult prea personală. Ce facem cu cei 5 lei pe care i-ați trimis în plic ? ● **Maria Ștefan,** N. Bălcescu—Constanța : Am trimis scrisoarea dv. la Ministerul Muncii de unde așteptăm răspuns ● **Giurcă Daniel,** Bîrlad : Provocînd întreruperi ilegale de sarcină, soția dv. și-a primit pedeapsa cuvenită și nu avem cum să vă ajutăm ● **T.Al. Dună,** Iași : Aveți un volum despre acordeon și cum se cîntă la el. Încercați la casa de cultură a orașului sau la Uniunea Compozitorilor din Republica Socialistă România ● **I. Neculoiu Ispas,** Brașov : Studiul dv. nu se încadrează în profilul revistei ● **Schuller Georgeta,** Timișoara : Pentru a afla de doctorul respectiv trebuie să vă adresați Ministerului Sănătății ● **Andraș Maria,** Arad : Locuind la fiica dv. în Arad este normal că ați pierdut dreptul la lotul personal din comună ● **Ciobanu Mircea,** Tulcea : Pentru a obține un duplicat al unui certificat de deces trebuie să vă adresați cu o cerere scrisă consiliului popular respectiv ● **Băișan Vasile,** București, sectorul 4 : Schimbul de locuință se face în condițiile pe care le cunoașteți dealtfel. Pentru altă locuință vă adresați întreprinderii unde lucrați ● **Boceșer Nicolae,** București—Hunedoara : Redactorului șef al revistei Flacăra, poetul Adrian Păunescu, vă puteți adresa direct în scris menționînd pe plic aceasta ● **Ștefan I. Virgil,** Grădiștea—Vîlcea : Stabilirea paternității este de competența justiției ● **Banu Gh. Gheorghe,** Sinaia : Dorința dv., aceea de a împiedica divorțul, este pe deplin stimabilă. Din păcate, nu avem cum să vă ajutăm ● **Blideanu Vasile,** Giurgiu : Nu s-a afirmat în articolul nostru că nu s-au respectat legile atribuindu-vi-se un apartament cu 4 camere. S-a afirmat că pentru o familie cu 4 persoane bunăvoința ca fiecare să aibă camera sa pare, în condițiile concrete din Giurgiu, exagerată ● **Minea Octavian,** Timișoara : Am trimis memoriul dv. la Inspectoratul General al Miliției, de unde urmează să primiți răspuns ● **Ing. Ionel Apostol,** București : Nu avem rubrică de filatelie. Vă rugăm să vă adresați altei publicații. Vă mulțumim pentru atenția acordată ● **Rădescu Cornelia,** Urlați—Prahova : Trimiteți scenariul unei case de filme ● **Pătrașcu Elena,** Adjud—Vrancea : N-am înțeles ce anume doriți. Reveniți ! ● **Bota C-tin,** Crăciunelu de Jos —Alba : Trimiteți un memoriu scris sau veniți la secția noastră, zilnic între orele 10—13 ● **Rotaru I. Ilie,** Botoșani : Același răspuns ● **Silvestru D-tru,** Tololog—Tulcea : Nu dăm adresele artiștilor ● **Sabău Violeta,** Dej—Cluj : Adresați-vă Televiziunii ● **Grigoraș I.,** Iași : Nu avem competența să propunem pentru vreo decorație pe bunicul dv. ● **Brihan Zaharie,** Bîrsa—Arad : Reveniți cu un memoriu detaliat.

EUGEN SECELEANU ■

ADMINISTRATIV

● **Ioan Hirsman** — comuna Salva, Bistrița-Năsăud : Alocația pentru copiii dv a fost legal calculată. Aceasta se acordă în cuantumuri diferențiate în raport de localitatea de domiciliu — urban sau rural ● **Francisc Balogh** — Salonta, Bihor : Nu puteți beneficia de două pensii ● **Elena Băltoiu** — comuna Bragadiru Teleorman, ș.a. : Pensiile și celelalte drepturi de asigurări sociale se acordă integral membrilor CAP la acele cooperative care au depus în întregime contribuția la fondul de pensii și asigurări sociale. La celelalte unități drepturile se plătesc proporțional cu contribuția depusă, dar nu mai puțin de 80 la sută din sumele cuvenite cooperatorilor ● **Aurelia Cîmpeanu** — Uricani, Hunedoara : Conform Decretului 246/977 alocația pentru copii o primește soțul ● **Viorica Dochia** — Băneasa : Avînd domiciliul la o distanță mai mică de 30 km de București, cu posibilități de navetă, nu vă puteți stabili cu locuința în Capitală ● **Constantin Toderașcu** — București : Pentru adăugarea la calculul vechimii la pensie a unei perioade lucrate ca mic meseriaș, cu atelier pe cont propriu, este necesară prezentarea unor acte din care să rezulte că în acea perioadă ați făcut plata cotei de asigurări sociale aferente.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

● **Lidia Palenciuc** — Roman : Da, aveți dreptul de a urma cursurile institutului respectiv pentru a deveni educatoare, iar dacă ați fost informată, sau ați auzit că s-ar fi desființat, Direcția sanitară a județului vă poate lămuri în detaliu unde, în ce alt județ, vă puteți prezenta ● **Cornel Olariu** ș.a. — Timișoara : Nu se confirmă, și am repetat de nenumărate ori acest lucru : MEI nu a comunicat nici un fel de schimbare a structurii anului de învățămînt actual ● **Anghel Oancea** — Călărași : Nu precizați ce studii ați absolvit. Reveniți ● **Florica T. Butnariu** — Galați : Chiar în municipiul dumneavoastră funcționează Școala profesională nr. 12, pe lîngă Direcția comercială județeană și Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale avînd profil economic de contabilitate și comerț, inclusiv alimentație publică ● **Bogdan Apostol** și **Radu Ameriei** — Craiova : Conform articolului 137 din Legea educației și învățămîntului, de întregul proces de pregătire și perfecționare a cadrelor pentru activitatea de educație fizică și sport, răspund MEI împreună cu Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport (CNEFS) ● **Elvira Oancea** — București : Scrisoarea dumneavoastră ne-a parvenit prea tîrziu. Vă sfătuim oricum, să vă adresați direct Ministerului de Interne,

HORIA PĂTRAȘCU ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.**

Eveniment cultural

Viața unei galerii de artă

În holul mare al Bibliotecii Centrale de Stat expun pictură, grafică și sculptură patru artiști cu nume în cîmpul artelor românești de azi : Constantin BLENDEA, Constantin PILIUȚĂ, Traian BRĂDEAN și Aurelian BOLEA. Faptul e plin de semnificații deoarece ar putea pune în discuție condiția actuală a unor galerii și, în general, funcția de instituție a galeriei de artă. Acest „Hol al B.C.S.", a cărui soartă a fost să fie mereu altceva decît loc de sfat, de întîlnire și trecere, a găzduit, cu excepția selectiilor din lucrul unor buni meșteri naivi, expoziții de toată mîna, cel mai adesea proaste. Nu rare au fost ocaziile cînd pînzele și cartoanele preumblate pe aici dovedeau interesul făcătorului de kitsch din bazarele binevoitoare ale consignațiilor, nu de puține ori s-a întîmplat să aflăm în Holul B.C.S. banchetul unor orgolii mărunte și strînsura de-o viață a unor persoane care n-au avut curajul să recunoască la vreme că doamna pictură nu le-a călcat niciodată atelierul. Straniu e că Holul se putea închiria și că în prețul fără tocmeală estetică venea aproape oricine să-și încununeze mediocritatea în plină Cale a Victoriei, în clădirea primei biblioteci universitare a țării. Revista noastră a scris în mai multe rînduri despre multele nepotriviri și ciudățenii în șirul expozițiilor îngăduite în centrul centrului Bucureștilor, despre silnicia de-a fi fost înscrisă „la amatori" (beneficiind, deci, de înțelesnirile și susținerea de drept a artei stimabile a artistului amator) producția unor profesioniști nerealizați. Considerînd cu toată modestia folosul acestor articole, iată — cu expoziția de grup la care ne vom referi — o victorie a Uniunii Artiștilor Plastici.

Holul, așa cum se prezintă acum, nu-i un spațiu prea primitor. Blendea, Piliuță, Brădean și Bolea fac un act de curaj și unul de direcție. Opinia noastră este că, preparat de-un arhitect, primind și un nume — fiindcă orice s-ar zice, ideea de-a-ți prezenta opera într-un loc cu rost neclar nu-i prea confortabilă — spațiul oferit de Biblioteca Centrală Universitară ar deveni curînd o Galerie, poate chiar galeria ce-i lipsește Capitalei, aceea unde să avem numai creație de interes excepțional, o Galerie al cărei gir să aducă ori să întărească prestigiul. Să ne amintim ce puțin timp le-a trebuit fostelor Galerii Apollo ca să devină săli de referință în mișcarea noului și cît de repede le-au compromis profilul cîteva selecții fără importanță. Să ne mai amintim că spațiul de la Apollo, impropriu unor manifestări cum sînt atîtea, se vădea potrivit, foarte potrivit în regia unor acțiuni tematice.

Cei patru artiști care deschid, sub semnul calității, seria, prezintă lucrări recente, repere ale unui stil matur, ale unei creații sigur așezate în matcă. Expoziția este prilejul unei întîlniri cu atelierul, cu momentul. Ceea ce vedem, prin urmare, nu este programul unui grup, conjuncția unor idei estetice, al unor năzuințe plastice. Un program, totuși, există. Este, mai bine zis, o atitudine și e atitudinea generației care, cu anii '60—'65 a asigurat schimbarea în arta românească, a deschis cu demnitate drumul personalității, al expresiei cu temeiul unui adevăr personal.

Constantin BLENDEA expune cîteva pînze de dimensiuni mici și medii, peisajele imaginare ale unei naturi senine, armonioase, pătrunsă de rigoare. O pasăre în zbor este o pildă de armonie, o situație în care clipa conține eternul. În kinograma zborului, în transformarea **imaginii-pasăre** și în relația acestei imagini, în continuă transformare, cu nemișcarea solului, a lucrurilor fixe avem prilejul unui tablou multisecvențional unde sensibilitatea culorii este, într-un fel, și izbînda unui gînd superior didactic. Pînzele lui Constantin PILIUȚĂ, ilustrator savuros și constructor cu un înalt simț al esențialului, ne pun adeseori în situația de a considera paradoxul întîlnirii celor două daruri. Rod al unor pasionante exerciții de culoare, lucrările lui Piliuță au o prezență emblematică. Ea le asigură simpatia unui public larg și, deopotrivă, a colecționarilor. Tușurile lui Traian BRĂDEAN sînt proba unui desen foarte cultivat, cu nostalgia unor timpi de aur și, în particular, a bravilor desenatori din secolul XVII. Maximum de expresivitate, minimum de mijloace. Portretele, cu un caracter foarte acuzat autohton, ne arată la ce rezultate ajunge un artist al sintezei întotdeauna emoționat și — cu forța acestei emoții — în mare respect pentru real. Aurelian BOLEA are o prodigioasă știință a nudului viguros, simbol al unei feminități rodnice, monumentale, dominatoare. Împlinind cu hărnicie variantele nenumărate ale unui unic motiv, sculptorul face, în tradiția lui Medrea, elogiul naturalului, al existenței fruct.

TUDOR OCTAVIAN ■

Profesiune de credință

A descuraja veleitarismul

Pentru mine, profesia de actor nu a fost și nu este doar o meserie. Ea este pur și simplu modul meu de a exista.

De aceea mă agasează ușurința cu care unii tineri rostesc expresia „dau la teatru". Ca și cum pentru asta e suficient să ai un fizic agreabil și să știi să faci reverențe cît mai frumos atunci cînd te afli pe scenă și lumea te aplaudă. Ei cred că pătrunzînd în universul artei se vor detașa de semenii lor, pe care îi vor putea privi cu condescendență, neînchipuindu-și că arta nu are nevoie de impostori, de oameni care-și uită semenii și de unde au pornit, lipsiți de cunoașterea adîncă a realității. Lor nici nu le trece probabil prin minte că nimeni nu se poate împlini într-o profesie dacă nu are vocație pentru aceasta și curajul de a se confrunta cu orice dificultate, indiferent de ce natură ar fi ea. Puterea de a izbîndi în ciuda tuturor greutăților nu ți-o poate da decît încrederea într-un crez: acela de a-ți socoti arta nu un privilegiu ci un mijloc de a-ți sluji contemporanii. Dar sînt unii care apelează la niște așa-ziși meditatori — pe care îi plătesc cu bani grei — iar aceștia nu-i pregătesc decît pentru o singură luptă: aceea de 15 minute din fața unei comisii de admitere. Fără însă a-și asuma nici o responsabilitate pentru ceea ce se va întîmpla în continuare.

Trebuie să fac o mărturisire: în calitatea mea de membru al comisiilor de admitere am căutat și voi căuta cu înverșunare să depistez ceea ce este fabricat special pentru a cîștiga un concurs și cu cît este mai confecționat să elimin din competiție. Numai astfel se va putea lăsa cale liberă de exprimare talentului. Cu toată înțelegerea pentru tăticii și mămicile care își visează odraslele aureolate, viața mi-a arătat în repetate rînduri că între aspirații și posibilități sînt deseori niște prăpăstii imposibil de ignorat. A evita, încă dintr-o fază incipientă, să creezi iluzii unor oameni care pot fi utili în alte domenii înseamnă a-i salva de la niște frămîntări care cu siguranță că se vor ivi pe parcursul carierei lor.

Cînd vrei să faci teatru trebuie să spui necondiționat adevărul în fiecare clipă. M-aș simți jignit să rostesc cuvinte de laudă sau să închid ochii atunci cînd întîlnesc minciuna și veleitarismul. A le descuraja înseamnă a gîndi la viitorul teatrului românesc, o cauză a noastră, a tuturora.

OCTAVIAN COTESCU ■

C. PILIUȚĂ ■

Defuncții vii

Se pot găsi, de vrei anume
Să cauți petele din soare,
Unii, cu nume și prenume,
Pe care nici un rău nu-i doare.

Ei îți măsoară ca zaraful,
Cît dau și mai ales ce vor.
În jur să se aleagă praful,
Le fie bine dumnealor.

Aflați pe scara socială
Acolo unde peisajul
Le pare de chiverniseală —,
Ei sînt subsolul, nu etajul !

De cînd e lumea -n revoluții,
— Insinuați cu vicleșug —
Au fost și ctitori de soluții
Pentru al vieții lor belșug.

Departe într-un sat de munte
Și-au părăsit copilăria,
Tragici Irozi, cu steaua-n frunte,
Ce le-o ascunde pălăria.

Au fost săraci ? Nu au memorie
Să țină minte cine-au fost
Ei, de-a prezentului istorie,
S-au pus discret la adăpost.

Muncească alții, ei nu pot !
Predestinați pentru... elită,
Știu să se bucure de rod
În forma cea mai potrivită.

Cînd țara își încoardă brațul
Și arcul minții ca să urce,
„Predestinații" întind lațul
Ca de aripă-i să se-apuce.

Mai are țara-ntre hotare
— De-a dreptul ori pe ocolite
Otravă neagră, cîrtitoare —
Borfași ai vorbei necinstite.

Se pot găsi, de vrei anume
Să cauți petele din soare,
Unii, cu nume și prenume,
Pe care nici un rău nu-i doare.

Ei, pentru anii care vin,
Pot fi doar un defunct decor.
Sortiți spre cel mai trist destin
Cred că trăiesc, în timp ce mor...

NICOLAE DRAGOȘ ■

O CAP LIMPEDE

REVISTE

Interviu cu Ion Lăncrănjan

Relațiile unui scriitor cu propria operă, cu realitatea istorică și literară ce o hrănesc și, nu în cele din urmă, cu viața literară într-un anumit moment, atunci cînd au șansa să se îmbine într-o unică reflecție — aparținînd scriitorului însuși — generează o captivantă „biografie interioară" pe care nici o întreprindere critică nu o poate cuprinde. Pentru că lumea ce se relevă în acest fel cititorului are ca element definitoriu mai mult mișcarea gîndului decît opinia fermă, ardoarea cuvîntului decît distanțarea obiectivă. Într-o asemenea „biografie" — și nu doar o „biografie a cărților noastre", cum își propune prin rubrică revista — se constituie interviul cu scriitorul Ion Lăncrănjan publicat de „Luceafărul" din 21 iulie. Un text mai mult decît incitant, cu puneri la punct în ceea ce privește substanța operelor aparținînd lui Ion Lăncrănjan și devenirea lor în conștiința criticii, incandescentă dezbatere în jurul noțiunii și realității de „roman politic", opinii dintre cele mai personale, nu lipsite de accente polemice, asupra vieții noastre literare ale unei conștiințe artistice și civice incontestabile. Dincolo de precizările privind substanța cărților sale, reținem, în replicile lui Ion Lăncrănjan, gîndurile sale despre opera literară și despre menirea scriitorului : „De fapt, precizează scriitorul, aceasta cred că e problema principală, aceasta ar trebui să fie problema principală, pentru obște și pentru fiecare scriitor în parte : **scrisul**, fapta și nu vorba, cartea și nu făgăduiala, munca și nu cariera, construcția și nu veșnica și atît de stupida și de îngrețoșata demolare. **Marile teme** cer o însușire totală, cer o implicare desăvîrșită, cer, pe lîngă talent și cunoaștere, sinceritate multă și multă dăruire". De aici încolo începe adevărata creație, începe adevărata viață literară și adevărata ierarhie a valorilor autentice. **(D. Fruntelată).**

În Grecia cu Tiberiu Utan

Un ciclu de versuri, inspirate în parte de o recentă călătorie în Grecia, publică poetul Tiberiu Utan în ultimul număr (31, joi, 2 august 1979) al revistei **România literară.** Versurile au frăgezime și candoare gravă, sînt străbătute de o extraordinară și frustă sinceritate. Ating imponderabilul. Versuri cu profunde rezonanțe în conștiință, de meditație asupra destinului omului în existent, într-o lume populată de legende tulburătoare și de revelații încărcate de nostalgie. Tiberiu Utan are marea calitate de a face poezie din tot ce atinge și respiră, filozofia versurilor sale e limpede, esențială. Citățm în întregime poezia **Către mare :**

„Acum te simt aevea,
răsculată, / cum ești asemeni mie totdeauna, / prin răzvrătiri de val purificată / de tot ce strînge nedorit laguna. // Ești murgul meu cu coamă albăstruie, / iubire neculcată în vecie / nu-i nici un mit în stare să te spuie / și tainele-ți să creadă că le știe. // Ci noi trăim într-o îmbrățișare / de iarnă primăvară toamnă vară / pîndind apus și răsărit de soare / și luna ca o unică povară. // Rănit, tu m-ai acoperit fișii / din algele ce cheamă vindecarea. / Strein — destui rechini ai să mă sfîșii / Ce-nsingerează-adîncului tău zarea. // Ești murgul meu cu coamă albăstruie, / iubire neculcată în vecie / nu-i nici un mit în stare să te spuie / ori tainele-ți să creadă că le știe".

Proză de Ștefan Voicu

Deși nu se precizează dacă **Militar în termen** de Ștefan Voicu **(România literară**, nr. 31, joi 2 august 1979), reprezintă un fragment de roman sau de memorii, textul se citește cu interes și regret că se încheie fără formula lapidară „va urma". Fragmentul e scris cu nerv de reporter, cu spirit de observație lucid asupra vieții și mișcărilor orogenetice ale evenimentelor sociale și politice, e redactat într-un ritm debordant, pe nerăsuflate, personajele sînt surprinse expresiv, din cîteva trăsături de condei, cu umor fin și ironie distilată. Autorul rememorează cîteva zile, cîteva săptămîni, cîteva luni dintr-un an îndepărtat (1930), cu evenimente care au schimbat cursul istoriei și în care individul a devenit un simplu pion anonim de șah mișcat în hazard. În cazul nostru comentariile sînt făcute de un militant comunist care privește lumea cu înțelegere, profund cunoscător al secretelor care fac orologiile lumii să bată, privindu-și propria biografie cu detașarea înțeleaptă a unei experiențe de viață bogate și exemplare. Deci : **„Din dealul Cotrocenilor pînă-n dealul Mitropoliei, pe tot traseul, regimente după regimente, din Capitală și din alte garnizoane, își aliniază ostașii de o parte și de alta a străzilor, la cinci pași unul de altul, într-un neîntrerupt cordon de baionete la armă. Să le vadă bine parlamentarii, să știe cum să voteze liberi și nesiliți de nimeni, după cum le sună conștiința și interesele lor politice și particulare.**

Zona de operații a plutonului din care fac parte cade pe trotuarul din fața Poștei Centrale, pe Calea Victoriei. Loc bine plasat ca să primesc defilarea nesfîrșită a miniștrilor, deputaților, senatorilor în frac și decorații, a generalilor în mare ținută și, în urale de crapă cerul, potrivit consemnului «strigați mai tare, mai tare, că vă arăt eu vouă!», trece spre camera deputaților, în superbă trufie, cum ar spune Eugen Jebeleanu, viitorul suveran"...

Să sperăm deci că ne aflăm în fața unui frag-

Să ne cinstim cititorii

Se împlinesc 60 de ani de la debutul scriitoarei Hortensia Papadat-Bengescu cu volumul Ape adînci (1919). **Alte scrieri :** Balaurul, Fecioarele despletite, Concert din muzică de Bach, Drumul ascuns, Rădăcini, Logodnicul.

HORTENSIA PAPADAT-BENGESCU

Fapta literară va trebui neapărat să intre în domeniul esteticului, dar, cu orice riscuri, nu va trebui să piardă nimic din adevăr. Aici e pasiunea și aici e truda.

Vorbiți și scrieți românește

Civilizație și limbaj modern

După cum există un aspect mereu nou al civilizației, materializat în tehnica tot mai avansată, există și un aspect nou, modern al limbajului, exprimarea fiind cristalizarea în cuvinte și construcții a realității și a ideilor. Avantajul limbii noastre ca limbă românică, existentă aici de totdeauna și înzestrată cu o mare forță de asimilare pe fondul latinității ei străvechi, este de a fi folosit atît elemente (necesare) primite de la vecinii de altă limbă, cît și de a-și fi însușit de două secole mai ales, de la Școala Ardeleană încoace, termenii noi, latini și romanici, prin care civilizația nouă s-a difuzat la nivelul modern al celorlalte limbi romanice (franceza, italiana, spaniola), imprimînd comunicării nu numai noutate, ci și eleganță și **accesibilitate pe plan european.** Un text ca: „Vecinul meu, un maestru în tehnică, a prezentat un plan ingenios de utilizare a energiei solare" — este **identic** exprimat în limbile citate, cu aceiași neologisme accesibile oricărui cititor cultivat de pe continent. De unde și o problemă esențială a cultivării limbii la toate nivelurile utilizării ei : cunoașterea perfectă a formei și sensurilor acestui strat modern de lexic românesc, a neologismelor, la baza lor fiind fondul latino-romanic, de tot mai mare utilitate chiar și pentru limbile neromanice care asimilează terminologia modernă latino-românică (limbile germanice, slave etc.). Astfel, caracterul **unitar,** modern, al tehnicii moderne, al civilizației, duce la **unitate terminologică,** la frecventa utilizare a neologismelor, deci la o comunicare mai rapidă între oameni și popoare, la accesul mai ușor către culturile bogate ale continentului și la o umanizare a colaborării. Statistica prof. D Macrea indică în limba comună, îngrijită, a presei, a oamenilor de cultură, 85% de cuvinte de sursă latino-romanică modernă, iar în limbajul științific 95% neologisme de aceeași proveniență ; asta înseamnă, cum am putut verifica personal cu studenții secției noastre de la Lyon (Faculté des langues) că ziarele și mai ales cărțile noastre de știință **se pot citi fără dicționar** de orice cunoscător al limbilor romanice ; mai mult, un mare număr de neologisme (ca **economie, educație, element, redacție, calitate, telefon, administrație, instrucție** etc.) s-au impus și în limbile neromanice.

Dar dacă pledăm pentru cunoașterea și buna utilizare a neologismelor latino-romanice, zestre de prestigiu a culturii noastre, nu uităm că frecventele critici ale abuzului neologic, marcînd abstractizarea și uneori încețoșarea stilului, se justifică, ca în astfel de texte : „Erorile **reprobatoare,** lacunele, **reziduurile anchilozate în indiferență,** ca și tendința de a subordona pe om individualismului acaparator, găsesc în Hugo un combatant **intolerabil".** Cititorul e obligat aici nu numai să stea mereu în mînă cu dicționarul de neologisme (greu de procurat, căci unul accesibil lipsește mereu, ca și **dicționarul de sinonime,** ilustrînd bogăția lexicală a variantelor posibile în context) dar și să se îndoiască de justețea folosirii unora dintre neologismele citate.

Limbajul modern, pe măsura civilizației actuale, reclamă un efort continuu de asimilare și de clarificare, cu efecte esențiale : „Limba și legile dezvoltă cugetarea", scria Eminescu acum un secol.

GH. BULGĂR ■

Cronica literară

Valeriu Armeanu: „Negustătorii de triluri"

Negustătorii de triluri este cea mai elaborată carte de pînă acum a lui Valeriu Armeanu. Dacă în **Odihna lacrimii** și **Lanul cu vedenii,** volumele sale anterioare, te întîmpina o lume a senzațiilor fruste, în noul său volum versurile sînt mai contorsionate și lasă loc liber artificialului. Cu **Negustătorii de triluri** Valeriu Armeanu a devenit un profesionist al scrisului, care știe exact cum se compune o poezie și îi dozează meticulos elementele. Poeziile sale au ajuns mai greu de receptat la prima lectură. Totuși, deși încifrat cîteodată în mod nejustificat, versul lui mărturisește despre traversarea unei experiențe dureroase consumate în solitudine. Un tărîm halucinant asupra căruia apasă parcă un blestem este conturat cu lux de amănunte. Rareori poetul descrie și priveliști îmbietoare. De cele mai multe ori sînt relatate scene de coșmar. Decorul pare să fi fost mutilat cu sălbăticie de o agresiune necunoscută. Din pudoare însă nu ni se spune cu claritate ce anume se petrece acolo deoarece este vorba, fără îndoială, de un spațiu interior și nu de unul real. Se ghicește mai mult decît se numește precis un zbucium sufletesc teribil. Tonul este amar, al oboselii și renunțării. Imaginile sînt deseori impresionante : „Aproape c-am dat uitării / nopțile în care te strigam : / de cîteva zile / mă gîndesc la tata, e viu / dar mai ales e bătrîn, / în timpul războiului / a spart pieptul calului / și s-a adăpostit acolo de frig".

Negustătorii de triluri reprezintă o bună carte de poezie care solicită pe cititor, îl smulge din indiferență și îl constrînge să mediteze la destinul său într-o epocă supusă unor prefaceri continui. Versul lui Valeriu Armeanu a cîștigat în profunzime și a căpătat puterea să exprime deseori în chip tulburător frămîntările sufletești ale omului de azi. O astfel de poezie merită să fie urmărită în continuare cu simpatie și cu încredere în valoarea ei.

Ion Arcaș: „Spirala magică"

Ion Arcaș este un cunoscut ziarist clujean care și-a întîrziat poate mai mult decît trebuia apariția în public cu o carte. Pentru că **Spirala magică** — volumul său de debut — dovedește o reală înzestrare pentru o poezie îndelung șlefuită. Autorul își cenzurează emoțiile și rîvnește să comunice esențialul în cuvinte puține și potrivite cu migală. Nimic nu pare lăsat în seama spontaneității. El evită cu bună știință să imprime poemelor o notă prea personală. Bunul-simț îi interzice să-și etaleze fără jenă sentimentele. Poetul preferă să se înconjoare de cuvinte ca de o platoșă protectoare. Versurile sale au o rigoare glacială și pot fi înțelese fără nici o dificultate. Apropierea de ele se face totuși mai greu datorită aerului lor sever. **Spirală magică** face parte din acea categorie de volume concepute conform unui program poetic dinainte stabilit. Poetul posedă un catalog de teme și le ilustrează rînd pe rînd. El preamărește istoria neamului, eroii săi, își evocă anii copilăriei, creionează peisaje sau își cîntă iubirile. Formația sa de reporter se dezvăluie în astfel de versuri : „Există undeva primul document al noii etape / un proces-verbal îngălbenit / despre cîteva cazmale și tîrnăcoape / scris într-o seară de primul venit". De fiecare dată însă exprimarea îi este guvernată de discreție. Fiecare moment liric este expus ca demonstrația unei teoreme. Un spirit clar și ordonat ia act de cele înconjurătoare și le clasează în compartimente bine precizate. Poezia lui Ion Arcaș solară, senină celebrează echilibrul care trebuie să existe în întreaga fire : „Încerc pe hărți de gînd efemeridă : / în ochii tăi e arșiță și vînt / cad pulberi moi iar sulița toridă / ți-a-nsingurat și ultimul cuvînt. // Sub gene lungi în secetă gălbuie / greu de văzduh și de adînc ușor / un nour alb spre ploaia ta se suie / și spre furtuni coboară numai dor".

Spirală magică atrage atenția asupra unui autor care își cunoaște bine meșteșugul poetic fără însă a face caz de aceasta.

GEORGE ARION ■

CAP LIMPEDE ●

ment și că destinul eroului principal va fi desfășurat în continuare prin meandrele întîmplărilor și evenimentelor decisive care urmează cronologic, constituindu-se într-un fragment de secol, într-o viață adevărată de om.

TEATRU

Experiment nereușit

Prilejul de a vedea ultimul spectacol coupé al Teatrului Bulandra „Conu Leonida față cu reacțiunea" și „Articolul 214" l-am întîlnit în staționea Eforie Nord, cunoscuta trupă bucureșteană aflîndu-se în turneu. Spectacolul a început în fața unei grădini goale. Eram curioși să vedem acest spectacol, pus în scenă de Dan Micu, pe de o parte pentru că în distribuție figurau doi mari actori ai scenei bucureștene iar pe de altă parte, datorită faptului că regizorul a avut ideea de a distribui în rolul Efimiței pe Mircea Diaconu.

Victor Rebengiuc alături de Mircea Diaconu înseamnă un regal artistic. Despre acești doi mari actori s-a scris foarte mult și bine, așa că nu mai este cazul să insistăm. Asta nu înseamnă că nu am privit cu oarecare scepticism temeritatea distribuției. Șocul nostru a pornit de la faptul că nu-l vedeam nici pe unul nici pe celălalt transpunînd scenic tocmai aceste două personaje ale lui Caragiale. Dar iubitorul de teatru nu are voie să pătrundă în sală cu idei preconcepute, cu atît mai mult cu cît experimentul artistic trebuie să aibă îndrăzneala de a încălca vechile reguli pentru a instaura noi idei pe cîmpul bătătorit al celor existente. Din păcate, lui Dan Micu nu i-au reușit bunele intenții. Iar Victor Rebengiuc cît și Mircea Diaconu, în ciuda eforturilor depuse, nu au reușit să convingă, să ne emoționeze. Totul părea fals, artificios.

În ceea ce îl privește pe Victor Rebengiuc, ne întrebăm cum de nu și-a dat seama că datele rolului nu i se potrivesc. Victor Rebengiuc a obișnuit publicul spectator cu apariții de excepție și nu are voie să coboare ștacheta. Nu există rol plămădit de Victor Rebengiuc în ultimii ani care să nu fi fost realizat cu eficiență deplină. Poate vina nereușitei sale trebuie căutată dincolo de scenă, acolo unde se află regizorul.

Mircea Diaconu are uneie circumstanțe. Bănuim că pe undeva travestiul l-a scos din felul său de a munci, pierzînd și el autocontrolul care-i este atît de caracteristic. Și a ieșit ceea ce înseamnă un eșec. Pretențiile noastre în materie de roluri în travesti sînt firești, deoarece în teatrul românesc acestea au prilejuit cîndva mari realizări. Ne gîndim la Matei Millo, la G. Timică, la Ion Fințeșteanu sau la Miluță Gheorghiu, a cărui voce o sugera atît de bine pe cea a Chiriței încît lumea de pe stradă, trecînd uneori pe lîngă el, îl recunoștea pe marele actor numai auzindu-l, fără să-l privească. Or, tocmai lui Mircea Diaconu vocea nu i-a reușit ! Singurele atitudini care i-au reușit au fost acelea caracteristice unei femei tipicare (culegea de pe jos scame imaginare). Dar cu o singură floare nu se face primăvară...

În seara aceea de iulie, cînd — din mîhnire ! — am părăsit grădina de vară de la Eforie Nord fără a mai asista la cea de-a doua piesă a spectacolului, pașii ne-au fost purtați prin fața cinematografului. Rula un film oarecare dar grădina era plină. O întrebare ne-a încolțit în minte : de unde sau cine le-a șoptit spectatorilor să prefere un film de duzină unui spectacol Caragiale, prezentat de un reputat teatru bucureștean ?

DAN BÎRLĂDEANU ■

TV

Cu firescul omului ce-ți intră în casă, franc și dezinvolt, Tudor Vornicu se recomandă în continuare același neîntrecut meșteșugar în alcătuirea programelor muzical-distractive. Folosind transmisia în direct și, deopotrivă, cu tact și prezență de spirit, improvizația și regia din mers, principalul realizator al emisiunii „De la A la infinit" ne oferă de fiecare dată un program instructiv și deconectant, plin de savoare și prospețime. Sau exact ce așteaptă telespectatorul la capătul unei săptămîni de lucru. ● Din „Atelierul de creație literar-artistică" (vineri, 3 august) reținem în mod deosebit convorbirea cu scriitorul Szasz Janos, remarcabilă prin densitatea ideilor și emoționanta profesiune de credință a scriitorului. ● Cea de-a treia emisiune din ciclul „Construirea socialismului" s-a evidențiat printr-o excelentă suită de interviuri, consacrată unei probleme la ordinea zilei: locul și importanța cercetării științifice în cadrul strategiei economice a partidului și statului nostru. Emisiunea s-a bucurat de concursul unor prestigioși reprezentanți ai științei naționale, dar e locul să subliniem aici meritul realizatorilor. ● Sub genericul „Spectacolul lumii" Televiziunea ne-a prezentat un nou documentar datorat scriitorului Ioan Grigorescu, care semnează și de data aceasta scenariul, regia și imaginea filmului. Fidel unui gen care îl reprezintă, Ioan Grigorescu ne-a oferit în continuare un reportaj de factură lirică, încărcat de metaforă, frumos și captivant în scurgerea lui poematică, dar din păcate calitatea imaginii, lasă de dorit, ceea ce trădează deocamdată regretabile inabilități în minuirea aparatului de luat vederi.

LIVIU TIMBUS ■

„Caminante" Jurnal mexican (74)

Plaja pustie

Alții au avut din copilărie profesor de estetică și de morală marea. Printre ei un scriitor pe care-l admir. Am crescut lîngă mare, mărturisea Camus, și sărăcia mi-a fost plină de fast, apoi am pierdut marea și, din clipa aceea, orice fel de lux mi s-a părut cenușiu, iar mizeria intolerabilă. Cum să nu recunoaștem printre aceste vorbe valurile în care la rîndul nostru ne-am scăldat cîndva ? Camus se întorcea mereu spre plajele Algerului unde, în flacăra funebră a amiezii, a aflat că purta în sine o vară invincibilă. Pentru el întreaga lume încăpea pe o plajă. Găsea acolo toate argumentele de care avea nevoie ca să vorbească despre plenitudine, despre barbaria fericită a tinereții și despre o cultură în centrul căreia palpită, de la greci încoace, ca o flacără de aramă, un trup omenesc ars de soare pe un țărm unde înotătorii și zeii se amestecă. Eu am descoperit toate acestea mult mai tîrziu. Întîi a trebuit să mă conving că nu trădez muntele chiar dacă voi iubi marea.

Dar acest proces a fost lung și spinos. Mulți ani încăpățînarea a fost mai puternică decît fascinația mării. Întorceam spatele trenurilor care plecau spre Constanța și-mi repetam jurămintele de credință față de munți. Prima parte a tinereții mele a fost astfel frustrată de contactul cu marea. Și trebuia să compensez acest timp pierdut, iubind și mai mult marea cînd am văzut-o în sfîrșit. Căci într-o bună zi m-am hotărît. Mi-am făcut geamantanul, m-am dus la gară și mi-am luat bilet pînă la Costinești. La acea dată, munții îmi spuseseră tot ce aveau de spus. Și era prea tîrziu ca să mă desleg vreodată de dragostea pentru ei. Dar în viața mea a intrat marea. Ea n-a pretins exclusivitate afectivă, însă mușcătura luminoasă a amiezii pe plajă nu te mai lasă s-o uiți.

După ani de zile pot spune că două lucruri m-au făcut, de cîte ori m-am bucurat de ele, la fel de fericit. O carte pe gustul meu și o plajă fierbinte. În fiecare am găsit o deslegare și un îndemn. Și dacă mă gîndesc bine, de pictura lui Gauguin m-am apropiat privind adesea nisipul roz unde doi tahitieni cu trupurile de culoarea ciocolatei stau în mijlocul unei plaje pustii, singuri, cum ar sta în mijlocul unei iluzii, fără probleme. Vara la mare, n-am fost niciodată capabil să înțeleg suferința și s-o accept. În schimb, am învățat să nu cad în mrejele celor care ne șoptesc că fericirea pregătește numai oameni mediocri și că numai nefericirea exaltă incendiile din noi. Mi-a fost mai ușor să resping această logică după ce-am văzut lumina parfumînd nisipul și după ce-am priceput că zeița iubirii era, în fond, necesară. Trebuia să iasă pe un țărm. Acest strigăt mut al trupului prăbușit pe plaja dogoritoare trebuia să capete un nume în Olimp. Valurile se rostogolesc aparent inutil și totuși oricînd povestea se poate reface.

Aici, în fața Golfului Mexic, la o distanță nu prea mare de Mérida, unde am venit azi, e un țărm obișnuit. Chiar banal. Nimic nu-l scoate din comun. Dar soarele ne eliberează de o memorie excesivă, lăsîndu-ne să trăim clipa care arde și se preface în cenușă pe plajă. Prometeu, răstignit pe stîncile Caucazului, n-are în noi un adversar mai ingenuu decît trupul răstignit pe nisip într-o zi de la care nu cerem decît această sărbătoare simplă, dincolo de care nimic sau aproape nimic nu mai are destulă importanță. Simt aici din nou ceea ce am simțit de cîte ori am regăsit marea. Că e inutil și ridicol să căutăm explicații pentru lacunele noastre în imprecațiile care aruncă anatema asupra lumii. Frumusețea există. Și dragostea. Soarele, nisipul, apa, sînt, de fapt, elemente la fel de importante ca aerul, focul, pămîntul din formula lui Empedocle.

Cum devine nisipul acesta deșert ? Îl iau în pumni, îi simt căldura și vreau să pricep unde începe, în definitiv, taina plenitudinii dintr-o asemenea oră. Așadar, apa ? Dar în mijlocul oceanului marinarii lui Columb înnebuneau de singurătate ca și o caravană în deșert. Atunci soarele ? Nu, nici el singur. Și cu toate acestea cînd stai pe nisipul fierbinte lîngă mare există clipe cînd totul atîrnă de o întrebare al cărei răspuns nu va veni niciodată. Asculți respirația apei, strivești sub pleoape lumina tare și asta îți ajunge. Ce va fi peste un minut, peste o noapte, peste un veac ? Abia dacă mai contează că „azi" a și început să devină „ieri". Strîngînd nisipul în pumn, cunoști legile după care o clepsidră devine necruțătoare. Te lipești totuși și mai mult de nisip. Înțelegi că aici se află și ceea ce ți se dăruie și ceea ce ți se va refuza.

După un ritual pe care l-am învățat pe țărmul mărilor încerc să contrazic melancoliile care mă sîcîie. Nu zicea Unamuno că dreptul de a contrazice este cel mai important drept intim pe care trebuie să-l cucerească omul ? Privesc o piatră gălbuie de Yucatán unde se văd urmele unei scoici ca și cum ar fi amprentele de soare și de ploaie ale „săptămînii aztece" care, iată, se apropie de sfîrșit și mă simt din nou ca pămîntul poros al acestei peninsule secetoase ce absoarbe în el totul. Dar nu vreau să umbresc această oră. S-o las să ardă ca o flacără neagră pe plajă. Marea cît mai aproape, cum spunea Camus. Aici, foarte aproape.

În realitate, oceanul. Dar acest cuvînt m-a speriat totdeauna, fiind tot atît de necuprins ca și eternitatea. Iar aici nu mă preocupă eternitatea, ci cît de puțin ne trebuie uneori pentru o stare care solicită îndeobște vorbe mari. Și cît de simplu e, atunci, drumul, de obicei atît de sinuos, spre noi înșine. Am uitat că există adevăruri mai importante decît să scrii pe nisip ? Se poate. Dar o plajă nu e un loc potrivit pentru obiecții. La amiază, ea devine muzică și rug, nu mai este nisip și soare. Zeii să nu mă pedepsească pentru această trădare fericită care mă amuțește.

OCTAVIAN PALER

AMINTIRI

Supărarea „divinului" Mateiu

În luna mai 1934, după dureroasa și neașteptata pierdere pe care o încercase literatura noastră în persoana lui Paul Zarifopol, a fost numit Camil Petrescu redactor-șef al **Revistei Fundațiilor,** iar continuarea editării **Operelor** lui I. L. Caragiale ne-a fost încredințată de către profesorul Al. Rosetti, directorul Fundațiilor și conducătorul editurii. Atunci am primit de la văduva fostului editor al lui Caragiale o parte din materialele pentru volumul următor și cîteva piese prețioase din colecția lui Mateiu I. Caragiale, și anume : manuscrisul autograf al primei versiuni a comediei **Conu Leonida față cu reacțiunea,** o foaie volantă cu **„Modern,** monolog burlesc", șarjă în proză și în versuri contra d-rului Cl. Blumenfeld, în acel moment redactor al ziarului **Opinia** din Iași, și o altă foaie volantă, cu textul unei scrisori adresate directorului general al teatrelor, Petre Grădișteanu. Asta era tot. Trecuse un an și mai bine de la primirea acestor texte, din care ultimul era cunoscut, deoarece apăruse și în presa timpului, ca o scrisoare deschisă, din păcate, nu mă grăbisem a transcrie monologul și a colaționa textul primitiv al comediei, cînd m-am trezit cu un bilet de la prof. Al. Rosetti, care-mi comunica textul scrisorii adresate de Mateiu fiicei lui Zarifopol. Dau mai jos o copie exactă după curiosul document :

„București 14 VII 35
Str. Robert de Flers 9 a [1])
Stimată domnișoară Zarifopol,

Mă grăbesc a răspunde la amabila dv. cartă poștală, precizînd că pot aștepta pînă oricînd restituirea manuscriselor și a celor două imprimate ; data fiindu-mi absolut indiferentă din momentul ce acestea au fost comunicate unei terțe persoane.

Salut cu satisfacție acest prilej de a mai rupe din relațiile cu vechile cunoștințe (noi nu fac). Cînd la 9 Ianuar 1932 am încredințat regretatului dv. părinte cele trei piese, a fost numai pentru speciala simpatie și considerație ce aveam pentru dînsul. Altfel nu le-ași fi îndepărtat pentru nimeni și pentru nimic din arhivele mele. După tristul eveniment din anul trecut, am trimis în două rînduri, eu fiind absent din București, pe soția mea să reclame D-nei Zarifopol hîrtiile mele. D-na Zarifopol i-a spus că „mi le va restitui", ceea ce e o formulă cu totul echivocă, și din care n-a binevoit să iasă nici după ce, în anul de față, am repetat eu personal demersul. Bănuind atunci că suszisele piese au fost înmînate unei terțe persoane pentru a face uz de ele, am întrebat dacă nu e așa pe D-l Ion Gherea și d-sa mi-a mărturisit că e adevărat.

E regretabil, foarte regretabil. Mă abțin de a face vreun comentar asupra procedării D-nei Zarifopol. Mă mărginesc la a spune că de cîte ori mi se întîmplă a voi să fac cuiva un serviciu sau plăcere, mă aleg, în schimb cu supărare și pagubă, și în cazul care face obiectul acestei scrisori cu mare pagubă și mare supărare, de oarece :

1. — imediat ce voi fi reintegrat în posesia celor trei piese, le voi distruge, ele ne mai prezentînd pentru mine, de vreme ce au fost comunicate unei terțe persoane, nici un interes, ci fiind un permanent motiv de iritare [2]). —

2. — Voi urmări pe calea Justiției, nu fără sacrificii materiale și de timp, atît pe acela care va face uz de copii sau reproduceri de pe acele piese cît și casa de editură. —

3. — Cum acea Casă de editură e „Cultura Natio...lă", iar felul meu de a proceda e fără menajament, va urma o răcire în raporturile pînă acum atît de cordiale dintre directorul acesteia și mine — și 4 — Cum directorul „Culturei Naționale" e în același timp și al Fundațiilor Culturale „Regele Carol al II-lea", e foarte probabil că voi rupe contractul de editură ce am cu această instituție. —

Cum toate relele au însă și partea lor de bine, binele ce va decurge din această tristă afacere, îl las să se subînțeleagă. —

În așteptarea restituirii celor trei piese, vă rog, Domnișoară, să binevoiți a primi încredințarea preaosebitei mele considerații.

Mateiu J. Caragiale"

Deprins să scrie în limba franceză, Mateiu a prefăcut prenumele tatălui său, **I.** din Ion, în **J.** din Jean, cum, dealtfel, îi spunea Alexandrina, soția lui. În trei locuri, și anume la cuvintele **demersul, va** urma și **să** se subînțeleagă, Mateiu a ras prima formă, scriind deasupra, iar în ultimul paragraf, a corectat genitivul, scris întîi **restitui rei.** Altfel textul era de o mare acuratețe și trăda existența unei ciorne care a fost apoi distrusă, negăsindu-se între celelalte manuscrise ale lui, donate de Marica, văduva lui Mateiu, parte Fundațiilor, parte colecției Saint-Georges.

Nici una din amenințările lui Mateiu nu s-a împlinit. M-am grăbit să transcriu foile volante și să fac mai sus-numita colaționare, restituind urgent piesele, care la rîndul lor au ajuns la proprietarul lor fără o altă întîrziere. Contrar hotăririi mizantropului, de a le distruge, le-a păstrat, desigur, bonă, bănind, și a renunțat de a da urmare măsurilor de represalii, cu nimic justificate. Evident, nu am folosit copiile în scopuri personale, ci le-am integrat în volumele V și VI din **Opere,** la locul lor. La supărarea Mateiu nu-mi face cinstea de a mă numi : eram pentru el „innomabil" (nenumibil, dacă mi-e îngăduit să invent această formă), desigur, și în urma foiletonului despre **Craii de Curtea Veche,** favorabil, dar nu entuziast, distonînd în corul de tămîieri și osanale ale admiratorilor neconditionati.

Orice comentar e de prisos. Supărarea îi va fi trecut repede lui Mateiu, care n-a rupt nici cu pro Al. Rosetti, nici cu editurile respective, și nici n-a distrus cele trei piese, leprozate după atingerea terței persoane, se vede, un „intușabil".

[1]) Imprimat pe hîrtia de corespondență.

[2]) Liniuța după aproape fiecare paragraf denotă o fire bănuitoare precaută.

ȘERBAN CIOCULESCU

Gînduri pe loc

● Oltenii se pot mîndri, într-adevăr, cu ideea că versurile „Cin' s ia cu mine bine / Îi dau haina de pe mine" sînt un început de comer exterior.

● Degeaba îi dăi unui om, care se înecă, o sticlă de whisky. N de lichide are el nevoie.

● A arde gazul e, azi, o treabă scumpă.

● Pe pămînt a avut loc un infarct energetic.

● Un croitor gelos m-a întrebat dacă aventura petrolului nu v determina și schimbarea prețurilor la costumele gri-petrol.

● O ! Iepurele, acest măgar de mic litraj.

● Să nu creadă armatele lumii că noi am fi uitat că totuși ele con sumă cea mai mare parte din ceea ce ni s-a dat tuturor ! Dezarmarea reală ar recumpăni talgerele pămîntului.

● Generații de consumatori au trecut pe la această masă și a rămas generația noastră să achite nota de plată cu dobîndă cu tot.

● În prima noapte a crizei energetice mondiale au nechezat satisfăcuți caii, urmași ai cailor pe care mașinismul i-a aruncat în mor minte.

● Simplul fapt că pămîntul, consumîndu-și rezervele, se devor pe sine nu înseamnă progres.

● Miroase a fîn (de curînd cosit) peste stațiile Peco.

● Bunicul făcea drumul de la Bârca la Gighera cu șareta și, cîteodată, drumul de la Portărești la Craiova, cu trenul. Și era mult ma înțelept decît mine care am trecut pe deasupra unor continente, cu avionul. Ce-am cîștigat eu în înălțime și în lungime, am pierdut în adîncime.

● Dezvoltarea, întemeiată pe mare consum energetic, e ca o ceartă între niște oameni care, ambalîndu-se, nu mai știu de unde au plecat și ce voiau.

● Toamna se numără bobocii. A venit însă și toamna în care a numărat barilii.

● Mă doare limitarea dreptului meu la mișcare, pe care mi-o impune actuala criză a petrolului, dar abia acum îmi dau seama ce obosit eram. Numai eu ?

● Din compasiune pentru un om bolnav, ceilalți îi consideră vechile defecte drept calități noi.

● Deci, jur pe tot petrolul lumii, că te iubesc într-adevăr.

ADRIAN PĂUNESCU

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Sterilisierungsprogramm

SS-iștii, ași ai uciderii, puneau la cale și înfăptuiau fărădelegile lor în mod organizat, planificat și coordonat. Oribilele experiențe pe gemeni evrei, „gemenii lui Mengele", vizînd sporirea fertilității mamelor ariene pentru ca **Ubermensch** [1]-ii naziști să se înmulțească cel puțin de două ori mai repede, erau coordonate cu cercetările privind sterilizarea bărbaților și femeilor tuturor popoarelor inferioare.

Ținînd seama de „însemnătatea sterilizării pentru aplicarea unei politici de depopulare", — după cum s-a exprimat medicul SS al **Reich**-ului într-o scrisoare adresată lui Himmler — s-a elaborat în acest sens un adevărat program : **Das Sterilisierungsprogramm der SS,** programul SS-ului cu privire la sterilizare.

Inițiat de Hitler, programul a fost coordonat direct de Himmler. Nimic nu se făcea fără indicațiile, fără aprobarea lui.

La început, medicii SS-iști s-au orientat spre sterilizarea cu ajutorul razelor X. Fetele — **Häftling** intrau, una cîte una, într-o încăpere plină cu tot felul de aparate medicale. Medici SS, în halate albe, o primeau pe fiecare cu zîmbetul pe buze, poftind-o să ia loc într-un fotoliu și să completeze un formular. Speriată de atîta politețe, deținuta începea să tremure. Calmată, se așeza totuși. Ceremonialul, atît de neobișnuit, dura 3 minute. Exact timpul necesar ca un fascicul invizibil de raze X, îndreptat spre regiunea lombară a victimei, să distrugă ovarele purtătoare de viață.

Sterilizarea femeilor la Birkenau-Auschwitz, sub conducerea **SS-Hauptsturmführer** [2]-ului doctor Wirts, se făcea în baraca nr. 10. În baraca nr. 12 a lagărului F se experimenta, cu aceleași raze X, castrarea tinerilor între 20—25 de ani. Iradierea provoca arsuri îngrozitoare. Victimele se zbăteau în urlete cumplite.

Zile și nopți, luni în șir, toată vara lui 1944, de pe platourile din fața barăcilor lagărului **E** mi-au străpuns timpanele țipetele celor din lagărul **F,** de care nu ne despărțea decît un gard de sîrmă ghimpată.

Curînd, metoda a căzut în dizgrație. S-a ajuns la concluzia că sterilizarea unor popoare întregi prin iradiere este prea costisitoare. S-a cerut să se caute o altă cale. S-a căutat și s-a găsit. Prin injecții. Autorul : **SS — Brigadeführer** [3]), prof. dr. medic C. Clauberg.

După doi ani de zile, la 7 iulie 1943, prof. dr. medic C. Clauberg raporta, plin de satisfacție, direct lui Himmler: „Mult stimate **Reichsführer...** Metoda descoperită de mine, de a obține sterilizarea organismului feminin fără operație poate fi considerată complet elaborată. Sterilizarea se face printr-o singură injecție în colul uterin și poate fi efectuată cu prilejul examenului ginecologic obișnuit... Un medic cu o practică corespunzătoare, avînd la dispoziție o instalație corespunzătoare... va putea, după toate probabilitățile, să sterilizeze zilnic cîteva sute de femei, dacă nu chiar o mie".

Doctorul Treite studia sterilizarea pe fetițe, prefera țigăncuțe care nu aveau nici 10 ani. Înainte de tratament, ele erau deflorate de SS-iști. Zvîrcolirile lor pe podelele **Revier**-ului de la Ravensbrück îl lăsau rece : „Trebuie să le sterilizăm foarte tinere, căci sînt în stare să aibă copii la 13 ani".

Treite, Wirts, Clauberg, zeci și sute de medici SS-iști, medici blestemați, mai marii lor, pînă la Himmler și Hitler, cînd nu ucideau, visau. Visau la întinsele pămînturi din Răsărit, populate de „arbori sterpi". Visau la țări întregi fără copii, țări supuse lor, în care milioane de bărbați castrați și milioane de femei sterilizate munceau zi și noapte pentru proslăvirea **Ubermensch**-ilor naziști.

[1]) Supraom.
[2]) Căpitan în SS.
[3]) General-maior în SS.

OLIVER LUSTIG
fostul Häftling nr. 112 398

Pecingul-orbul

Fragment din volumul „SMECHERIA MEA E CINSTEA" (Memoriile unui scamator), în curs de apariție la Editura „Junimea" — Iași

Era într-o duminică de primăvară cînd l-am întîlnit pe Pecingu. N-o să uit niciodată ziua aceea, era chiar Ziua Victoriei. Toate sirenele uzinelor fluierau de zor, rafale de pistoale automate se descărcau în aer de bucurie. Soldați ruși și români treceau în camioane, chiuiau și-și aruncau capelele în sus.

Începea să se facă frumos afară. Băteau peste oraș primele vînturi din sud, cele care aduc toată funinginea uzinelor pe geamurile ferestrelor. Soarele lăsa pe străzi o lumină plăpîndă, cu regrete ca de toamnă, ca și cînd se epuizase trecînd peste străzile orașului.

Războiul s-a sfîrșit, iată, a venit deci pacea !

Mă plimbam prin piața Obor, fără rost. De trei luni. de cînd ieșisem din spital, asta făceam. mă plimbam fără rost pe străzile Bucureștiului.

Plutonierul îmi spusese într-o zi, cînd rei din spital m-au dat afară : „Ești lăsat la vatră". La vatră? Buun! Va să zică, la vatră... Eu n-aveam nici una. O vatră presupune un cămin, o casă, o familie. N-aveam nici de unele. Nu cunoșteam ce-i aia o „vatră"...

Ieșisem în zori cu încă doi : un tînăr student bătrîn — îmbătrînise făcînd frontul și neterminîndu-și studiile — și un rezervist mustăcios (îșta cred că se născuse cu mustață, nu mi-l puteam închipui altfel !). Eram gălbejiți tustrei de atîta făcut și mergeam clătinîndu-ne pe străzi, de slăbiciune și zăcere. Noroc că nu bătea vîntul prea tare, că altfel ne-ar fi dat de-a dura... Studentul spunea : „O să mă-nsor ; e mai ieftin să te însori decît să stai la hotel". Avea dreptate...

„Ce hotel ? replicase rezervistul. Aia nu-i casă.! Auzi acolo, hotel !"... Avea dreptate și el. N-o să stau la hotel...

M-am despărțit de ei cînd se lumina de-a-binelea. La o întretăiere de străzi, dispăruseră în același timp cu umbrele lor. Le-am mai auzit o vreme vocile după colț, apoi nimic. De atunci rătăceam pe străzile orașului. Noaptea dormeam într-un azil, unde tăiam lemne ca să-mi cîștig un loc de dormit în sala comună ; era frig încă în primăvara aceea a lui '45.

Și acum, 9 mai, venise pacea ! Fiecare se va întoarce la rosturile lui, va povesti ce-a văzut și ce-a pățit, va fi ușor asta pentru ei. Dar eu, cui să povestesc ? Soție, iubită, nu erau decît niște simple cuvinte pentru mine. Nu-i nimic, războiul a trecut, trăiască pacea !

În piață era zarvă mare. Negustorii și precupețele își părăsiseră tarabele, se strînseseră ciorchine în jurul unuia care citea un ziar. Nestingherit de nimeni, un cîine vagabond își ridică piciorul și făcu pipi pe un coș cu zarzavat, stropindu-l. Am plecat mai departe spre centru. Se formase o coloană vie de oameni care curgea pe străzi, înspre centru, desigur, și mă pomenii încolonat și eu cu ceilalți, mi se părea că am un rost. Venise primăvara, vedeai peste tot femei, erau frumoase toate, n-aveam nevoie de minciuna nici unui vis ca să fie așa. Simțeam și eu sărbătoarea privindu-le.

Pace ! Asta da, înțelegeam ! Mi se părea că a venit acum timpul, în sfîrșit, cînd va fi posibil să se aranjeze mai bine lucrurile ce privesc viața oamenilor, să se repartizeze mai chibzuit folosasele, munca, sarcinile... Oamenii să se înțeleagă între ei, ca să nu mai fie război niciodată. Dar pe măsură ce gîndeam, lucrurile mi se părură foarte complicate, mă străduiam să mi le ordonez, dar degeaba, nu era chip să le aranjez convenabil. Mă gîndeam la mine. Ce soartă aveam și eu ? Rea, fără îndoială... Mă abătuse prin locurile acelea precum vînturile o pasăre a furtunii. Mai eram oare în stare să-mi reiau vreodată zborul, spre alte limanuri, cînd vîntul îmi va fi prielnic ? Cine știe ?... Deh, poate că...

Rămăsesem de coloană, dăduseră colțul ceilalți și mă trezii singur în stradă. Mă aflam într-o ulicioară și stam așa, nehotărît în loc, semănam cu o barcă fără vînt în pînze. În fața mea, după cotitura uliței, se deschidea un maidan. Am tresărit, mișcat, descoperind acolo barăcile unui bîlci. Cum de nu dădusem peste el pînă atunci ? Grăbii pasul, cuprins de emoție. Da, pe maidan se aflau cîteva barăci. Păreau să fi rămas de la o serbare, războiul le surprinsese aici și le acoperise deodată de tăcere. Una din ele, situată lîngă aleea mare, nici nu mai avea pereți, stătea descoperită ca un mister vechi.

Cu sîngele zvîcnind în tîmpane m-am oprit lîngă ultima, care se înclina mai mult decît celelalte și se legăna în vînt ca o corabie cu pînzele nebune, gata să rupă ultimul cordaj. Filfîia pînza din mijloc, scuturată de vînt, scuturată spre cer, deasupra acoperișului. Pe frontonul barăcii se putea citi vechiul ei nume, în verde și roșu. Era o baracă de tir, **Standul Națiunilor** scria pe ea, acum era goală.

Mă uitam în jur, plin de tristețe. Barăcile erau părăginite, cu pînzele sfîșiate, cu geamurile sparte. Pereții erau prăbușiți sau gata să cadă, în jur zăceau gunoaie, murdăriile străzilor adunate în mormane. Trei erau cu toate, sau mai bine zis resturile a trei barăci — și stîlpul unor căișori, înțepenit pentru totdeauna. Am împins cu piciorul ușa care se prăbuși cu zgomot.

— Tu ești, Firuță ? auzii o voce din interiorul barăcii.

Nu vedeam nimic.

— Nu ești tu ! se auzi îngrijorată vocea. Cine ești ? Ești un străin, vorbește ! Ce cauți aici ?... Sînt un biet orb sărman, fără vedere... continuă plîngăreață vocea omului.

Prin ușa deschisă se prefira o rază de soare și încetul cu încetul ochii mi s-au obișnuit, așa că începui să disting o mogîldeață pe maldărul de zdrențe ce-i servea de pat și-și întinse mîinile a apărare.

— Nu te speria, omule — am spus blînd, cu intenția de a-l liniști. N-am știut că locuiește cineva aici. Plec, n-avea teamă, am continuat în timp ce mă străduiam să ridic ușa prăbușită la picioarele mele.

— Să te cărăbănești de-aici ! Imediat ! se auzi amenințătoare vocea — și omul apăru în pătratul luminat din cadrul ușii.

Era un găligan cît toate zilele, un adevărat uriaș, o matahală. Purta pe el o jiletcă verde, parcă dezmoștenise un biliard. Fața inexpresivă îi era aproape complet ascunsă sub o clădăroaie de barbă de profet. În mînă ținea un băț terminat la vîrf cu o cange de fier.

— Cară-te de-aici, auzi ? tună el amenințător și ridică bățul. Nu băga mîna-n buzunar să scoți vreo ceaclie, să știi că te simt... Aud și cum crește iarba, mormăi matahala. Adineaori dormeam, păru el că se scuză.

N-aveam nici un chef să mă iau la harță cu nămilosul acela. Intrînd acolo mă năpădiseră amintirile, dar mă gîndisem și la adăpost, de ce să nu recunosc... Noaptea e un pat în care intri totdeauna înghețat. Aș fi vrut să mă odihnesc, să uit de foame, făcea în mine un gol insuportabil foamea, asemănător cu un mormînt. Și să-mi adun gîndurile, să mă gîndesc la soarta mea, la situația aceasta nouă.

— Plec, plec ! spusei amărît și mă îndreptai spre ușă. Treceam pe aici, întîmplător... Am văzut barăcile, un bîlci... De-atîta vreme n-am mai văzut unul.. cu războiul ăsta...

Mă oprisem nehotărît în pragul ușii.

Orbul mă urmase agil. Mă asculta atent, cu urechile lui împîlniate și nu mișca.

— N-ai de gînd să te duci odată ? începu el nerăbdător. Simțise că m-am oprit.

Îl privii cercetător. Mi se părea cunoscut chipul ăsta. Parcă îl mai văzusem undeva. Cînd ? Unde ? Nemulțumirea începea să mă roadă. Transpiram de enervare. Unde l-am mai văzut pe omul acesta ? Eram prea slăbit ca să fac efortul de a-mi aminti. Dacă aș fi fost sătul, de nu mi-ar fi fost atît de foame...

— Bine, bine ! răspunsei plictisit. Uite că mă duc... Dar să știi că te cunosc, orbule ! spusei înciudat.

— Cine nu-l cunoaște pe Pecingu-orbu', care și-a lăsat lumina ochilor pe cîmpul de luptă !... rosti patetic uriașul, cu intonația jalnică a unui cerșetor profesionist.

Pecingul ! Asta-i ! Am tresărit și deodată mi-am amintit. Sigur că de-acolo îl cunoșteam !... M-am întors și m-am repezit spre el. Surprins de bruscheța gestului meu, pe care îl simțise, orbul se dădu doi pași înapoi țipînd.

— Dracu să te ia ! strigă palid de mînie și ridică bățul.

— Pecingule ! Mă, orbule ! Nu mă cunoști ? spusei eu, zgîlțîindu-l de umeri.

Orbul se înfuriase. Își înfipse o mînă în beregata mea.

— Ticălosule ! Ce vrei ? Ți-am spus să te cari dracului de-aici !

— Nea Pecingule ! strigai eu sufocat. Nu fi nebun, bre ! Sînt Aurel Iosif... ! Auzi ? Ce dracu ! Nu mă recunoști ? Am stat amîndoi în spital la Iași, în '42 ! Amintește-ți !... Acum trei ani !... continuai profitînd de faptul că orbul își descleștase mîna din gîtul meu.

Suflam greu, eram pe jumătate sufocat, dar mă cuprinsese o bucurie nespusă de parcă îmi regăsisem o rudă apropiată. În orașul ăsta unde rătăceam, nu cunoșteam pe nimeni, era un cimitir de vii orașul ăsta, în care toți oamenii se îngropaseră.

— Cine ești ? zise orbul. Mai spune odată !... Vorbește, să te-aud...

Îmi liberase gîtul dar mă apucase cu mîinile lui uriașe de umeri și-mi imobilizase brațele ; nu-mi dădea drumul, le-ncleștase pe mine strîns.

— Aurel !... omule ! Am stat amîndoi în salonul 6, la chirurgie... Pe mine mă lovise o mină...

— ...și ți-a zburat o bucată de bucă, nu ? completă parcă bucuros, orbul.

— Da... Și dumneata nu erai orb... Atunci ai orbit, acolo !...

— Erai artist de circ, tu !... Scamator, dacă-mi aduc aminte... spuse Pecingu trecîndu-mi o mînă peste obrazul meu. Aveai o aluniță pe față, continuă el pipăindu-mi obrazul. Da, asta e ! zise, punîndu-mi degetul pe tîmpla stîngă. Te recunosc acum ! își încheie el investigația tactilă.

Mă apucă de brat și mă trase în interiorul barăcii.

— Ai fost bun cu mine, reluă orbul, strîngîndu-mă tare de brat. Atunci, cînd m-a năpădit întunericul... Știi ce înseamnă să nu vezi ? scînci el plîngăreț.

Gîfîiam, eram bucuros. Găsisem și eu un suflet de om, pe cineva cunoscut, nu mai eram singur. Privii spre omul din față, curios să-i redescopăr trăsăturile știute. Barba i le acoperea aproape în întregime, de-aia nu l-am recunoscut în primul moment. Desigur, el era. Nimeni nu mai avea ca el nasul acela bulbos, sub care se povîrnea o gură mare, senzuală, ce semăna cu o rană pe jumătate vindecată. Ochii îi erau sticloși, ca niște cioburi de geam, și stinși. Numai fruntea plisată de încordare părea mobilă. Ținîndu-mă mereu de mînă, orbul mă trase lîngă el, mă făcu să stau pe patul din care se sculase. Era mai multă lumină acum în magherniță, ușa rămăsese trîntită pe jos. În jur pustiu, dezolarea tristă a mizeriei și o duhoare de grajd. Patul, destul de lat, era făcut din niște scînduri proptite la capete pe două lăzi. Peste ele erau așternute o saltea ruptă, boarfe, două pufoaice zdrențuite, pături : un scaun stătea într-un echilibru precar, sprijinit doar de trei picioare iar altul teafăr, era un butoiaș întors cu gura în jos.

— Aicea stau, făcu Pecingu așezîndu-se pe pat. N-am scăpat de mult nici eu, să nu crezi altfel, abia în toamnă.

Stătuse doi ani prin spitale. Ochii îi erau definitiv pierduți, nu-i mai rămînea altceva decît să cerșească.

— Odinioară, aveam și eu un rost, încheie el suspinînd.

Îmi povesti că avusese niște panorame de bîlci. Ce spui, dom'le ?! Barăcile astea, chiar, ruinele lor mai bine zis, ale lui erau. Uite comedie, asta n-o mai știusem... După cîte îmi aminteam parcă fusese negustor. I-o spusei.

— Negustor de piei de cloșcă, mormăi el cu haz amar. Da de' unde, toată viața am fost bîlcean. Tu purtai pantaloni scurți cînd eu am intrat în bîlci. Dar acum... și se întrerupse cu un oftat.

— Nu-i nimic, nene, îl consolai eu, ești totuși — cum s-ar spune — proprietar...

Orbul nu-mi răspunse. Se culcă pe spate și pipăi cu mîna printre țoalele așternutului. Scoase la iveală o sticlă de basamac începută, dădu pe gît o duscă bună, apoi mi-o întinse și mie.

Mi-era o foame de-mi țiuiau urechile, dar băui lacom. Orbul întinse mîna tremurîndă după sticlă și bău restul, fără să răsufle, pînă-n fund.

— Barem acum nu-i mai port grija... spuse el, aruncînd-o cu dispreț sub pat.

Părea că alcoolul îl înviorase. Pentru prima oară de cînd îl vedeam, zîmbi...

— Cînd ai venit, crezusem că-i Firuța.

— Cine-i asta ?

— Ei,-o fată-colo, făcu el cu un oftat. E întotdeauna în viața omului cîte cineva care-i otrăvește zilele...

Orbul pipăi cu mîna la căpătîiul patului și apucă un baston alb, se ridică în picioare.

— Ea are grijă de mine, șuieră el ironic. Dar și eu de ea, adăugă apoi sinistru. Ce crezi că-i place la mine ? Banii mei, poți fi sigur... spuse mînios.

Mă apucă de mînă și mă trase afară din baracă.

— Propteste tu ușa aia. Nu de altceva, da' se aciuiesc potăile mahalalei și-mi scîrnăvesc apartamentul, chicoti Pecingu care părea dintr-o dată foarte bine dispus.

— Măcar ușa să fie închisă, reluă el ca pentru sine — că încolo, slavă Domnului, găuri sînt cîte vrei în acoperiș, e-destul de bine aerisit aici, chicoti el iar.

Era sinistră veselia asta a lui de unul singur. Fața îi rămînea la fel de inexpresivă, doar rîsul acela chicotit, căpresc, îi trăda buna dispoziție.

În timp ce ridicam ușa căzută mă gîndeam că orbul bate cîmpii, sau se îmbătase brusc. „Se crede milionar ăsta și cînd colo îi curg trențele cu nemiluita", îmi ziceam, amintindu-mi spusele lui deadineaori. „Nu are omul după ce bea apă și se scobește-n dinți", îmi ziceam, dar nu întîrziai prea mult cu asemenea reflecții: orbul părea nerăbdător să plecăm mai repede și mă tot zorea.

— Da' unde mergem, orbule? l-am întrebat ametit de foame și amărît.

— Mergem să o-ntîlnesc pe Firuța, aici, pe-aproape, la o circiumă... Și pe Pandele, și pe Severina, o să-i cunoști și tu.

Apoi după o pauză :

— Tu ai mîncat ceva ?

— Mi-am măcinat măselele în gură, i-am răspuns abătut.

În timp ce mergeam de brat cu Pecingu, care mă conducea (era el orb, dar se vede treabă că știa bine drumul, nu-l făcea pentru prima oară) mă gîndeam plin de întristare la soarta mea. Eram un vagabond gălbejit și subalimentat, cu trupul îndurerat de foame. Ce ursită mai era și asta a mea, care mă ținea mereu în rîndurile dezmoștenîților ? De cînd începuse războiul, tot soldat fusesem. Mă îmbrăcaseră în grabă și mă trimiseseră pe front. M-am plimbat pe cîmpurile de luptă printre gloanțe și bombe, armat pînă-n dinți, înțărîtat să devin un cîine turbat : cîine turbat care-și adoră turbarea. Rămăsesem în schimb doar cu spaima și cu conștiința că toată istoria aceea a războiului n-a fost decît o imensă, o universală batjocură.

Acum că războiul se terminase eram aruncat în stradă ca un gunoi nefolositor. Nu știam să fac nimic, ce aș fi putut face? Lumea era strîmbată de ruine, oamenii aiuriți de necazuri, cei pe care-i cunoscusem trăiau fără lumină, fără iubire, inutil. Orașul ăsta în care mă aflam nu era decît o închisoare cu cerul deschis, zidurile erau pentru toți, bucuriile pentru nimeni. Atunci, în ziua aceea a păcii venită odată cu primăvara, nu ghiceam ce se va întîmpla cu mine și cu cei din jur. Mi-era și prea foame ca să pot gîndi temeinic și ordonat. Basamacul înghițit mai înainte mă amețise și făcuse un fel de vraiște în mine, de fapt îmi dezorganiza gîndurile care atunci erau negre, nu puteau fi altfel...

Mergeam alături de Pecingu pe străzile unei mahalale din acel oraș mare și, în timp ce orbul chicotea în sine, îmi spuneam că a venit pacea și că toate s-or schimba. Dacă lucrurile se vor pune pe picioarele lor, îmi voi regăsi rostul : al meu era să lucrez într-un circ, eram artist de circ doar...

Mergeam așa, hăituit de gînduri contradictorii, iscate de înghițitura aceea de rachiu care-mi biciuia mintea și nu-mi dădui seama cînd am ajuns.

Pecingu se opri în fața unei circiumi, pipăi cu bastonul și împinse ușa. Era o circiumă murdară de mahala, goală la acea oră a amiezii. Ne așezarăm într-un colț. Birtașul se apropie de noi.

— Firuța n-a venit ? îl întrebă Pecingu.

— N-a venit, răspunse circiumarul îndatoritor, da' trebuie să pice acum, n-avea grijă. Ce să dau ? se interesă el profesional.

Orbul își întoarse ochii morți spre mine.

— De mîncare și de băut, completă el fără chef.

Birtașul plecă în grabă să ne servească. Pecingu era fără îndoială cunoscut în local și, după toate aparențele, respectat. Gustarea bogată — salamuri și brînză — era aranjată frumos pe farfuria platou. Circiumarul aduse și rachiul — o sticlă împreună cu două pahare mici. Grăbit să bea, Pecingu întinse mîna spre pahare.

— Ia-le de-aici — spune el morocănos. Dă-ne altele, mai mari : cu păhărele de-astea se bea numai otravă !

Se întoarse spre perete și băgîndu-și mîna în sîn, scoase un pumn de bancnote noi și fosnitoare. Le întinse birtașului care se înclină servil.

— Ajunge ? tună el sfidător. Cînd or veni și ceilalți, să le dai tot ce comandă. Eu plătesc !

„Al dracului orb !" îmi ziceam în timp ce mestecam grăbit. Aveam o foame de căpcăun. „Are bani. Dar de unde-i are ?" Eram nedumerit, dar prea copleșit de recunoștință pentru festinul pe care mi-l oferise ca să mă gîndesc mai mult la asta.

Atunci clopotelul de la intrare sună, ușa se deschise și în circiumă intrară două femei însoțite de un bărbat îmbrăcat dichisit.

Pecingu tresărise violent. Cu fața îndreptată spre ușă, murmură stins :

— Firuța !...

Noii veniți se îndreptară spre masa noastră. Femeile, foarte tinere — una brunetă și alta blondă — se apropiau zîmbitoare urmate de bărbatul care venea în urma lor.

— Firuța ! murmură Pecingu, întinzînd mîinile în întîmpinarea femeii brune.

O pipăia avid, trecîndu-și degetele noduroase peste rochia ei de mătase care-i modela, sub pardesiul descheiat, trupul durduliu, plin de rotunjimi agresive. Firuța își scoase haina cu un gest lenes și o depuse pe spătarul scaunului, pe care Pecingu îl trase lîngă el. Cealaltă, blonda, avea un chip visător și îndepărtat, pe care două viorele de ochi i-l luminau în mod curios. Bărbatul era un ins antipatic. Te izbeau la el, din primul moment, părul lins — cu cărare la mijloc de o precizie ce reprezenta zece minute bune în fața oglinzii — ochii înroșiți și gura fără buze, bărbia reculată care se confunda cu linia gîtului, dîndu-i aparența unui cap de pește. Îl salută zgomotos pe Pecingu, bătîndu-l prietenește pe umăr.

— Stați jos, copii ! strigă însufletit orbul care se ridicase în picioare și dădea din mîini coplesit de emoție și agitație.

— Ia-ți un scaun, Pandele! Și tu, Severino, stai acolo, între el și băiatul ăsta, fratele meu, Aurel... Faceți cunoștință, continuă el precipitat. El e Pandele, arătă Pecingu peste masă, în direcția noului venit.

— Ciupuligă, rosti acesta, ridicîndu-și ușor dindărătul de pe scaunul pe care se așezase.

Intimidat întinsei mîna și Pandele Ciupuligă își depuse într-a mea mîna lui ca un vierme gros și alb.

În picioare, orbul se agita ca un dirijor de orchestră. Ochii morți dădeau fetei lui bărboase și senzuale un aer tragic care-ți inspira în același timp și respect și oroare.

— Ea e Severina, continua, întinzînd fără să greșească mînă în direcția blondei de lîngă mine. Firuța — rosti încet, cu un fel de adorație reținută în glas.

Firuța era scundă și durdulie, ochii negri îi avea neastîmpărați și iscoditori, semăna cu o veveriță. Severina se ținea liniștită și calmă.

— Circiumar ! strigă Pecingu cu glas tunător și bătu din palme. Adă gustări, lichior, ce ai mai bun... Repede !

Birtașul se grăbi să servească cele comandate.

A. IOZEFINI

Nedeia Dornelor

Duminică 12 august 1979 la Vatra Dornei asociația crescătorilor de animale cu sprijinul și sub îndrumarea Comitetului orășenesc de partid organizează NEDEIA DORNELOR. Această primă ediție reînvie în bazinul Dornelor o frumoasă sărbătoare a crescătorilor de animale. Formațiile artistice ale Casei orășenești de cultură și întreprinderea minieră Vatra Dornei vor aduce în acest cadru pitoresc minunatul cîntec și dans popular specifice locurilor bucovinene

VIOREL MATEIANU:

„Eu susţin lucruri simple, alţii le complică"

— Ce mai faci, Viorel Mateianu ?

— Caut. Caut mereu şi zic că nu se poate să nu găsesc într-o zi.

— N-am să te întreb ce cauţi, vom afla mai tîrziu, am să te întreb dacă treaba asta e simplă. E ?

— Nu prea. Unii m-au înţeles, alţii nu şi pe ultimii mi i-am cam pus în cap, mi i-am făcut duşmani. Pe cronicari, mai ales.

— N-aş zice, te-ai bucurat, anul trecut, de presă bună, toată lumea a lăudat experimentul Baia Mare. Mi-e teamă că exagerezi, ce zici ?

— Poate, cîţiva au lăudat jocul echipei, dar federaţia n-a făcut nimic ca el să prindă şi în alte părţi. O fi fost, recunosc, şi vina mea că nu m-am arătat diplomat şi federaţia m-a luat la ochi.

— Cum te-a luat la ochi, cu ce ocazie ?

— Cînd au fost convocaţi la Bucureşti antrenorii de divizia A, mai demult. Ni s-a cerut să facem propuneri pentru echipa naţională, de antrenori şi de jucători, am scris pe o bucată de hîrtie numele lui Angelo Niculescu şi al lui Tănase Dima, pe care-i socoteam şi-i socot cei mai în măsură să preia naţionala, apoi m-am oprit, apreciind că nu era treaba mea, ci a lor, să aleagă jucătorii. Chestiunea asta a deranjat, nu mi s-a dat să înţeleg, mi s-a spus clar, de la obraz.

— Aşa o fi fost, dar să lăsăm trecutul şi să venim la prezent. Ce ziceai că vrei să găseşti ?

— Simburele de adevăr din fotbal. Doresc ca echipa minerilor din Baia Mare să joace cît mai modern, cît mai spectaculos, cît mai eficace, am realizat cîte ceva anul trecut, sper să realizăm mai mult în campionatul care vine.

— Să înţeleg că n-ai fost mulţumit de modul în care jucătorii s-au achitat de sarcini în sezonul trecut, greşesc ?

— Ca să fiu sincer, am fost şi n-am fost. Echipa a început foarte bine, în primele 10 etape, dacă-ţi aduci aminte, am primit numai 4 goluri, 3 din ele la Piteşti, făcute de Dobrin, cel mai mare fotbalist român al ultimilor ani, apoi ritmul a scăzut şi Baia Mare a intrat, ca să zic aşa, în hora campionatului, rutinîndu-se, renunţînd tocmai la sistemul care o dusese în fruntea clasamentului. A fost, recunosc, vina jucătorilor, dar şi a mea.

— De ce a lor, de ce a ta ?

— Ne-a cuprins, pe toţi, euforia şi ne-am crezut, la un moment dat, mai tari decît eram ! Una peste alta, dacă e să fac un bilanţ, jucătorii n-au aplicat decît ceva mai mult de jumătate din sistemul preconizat, sistem care a adus, cu asta sînt de acord pînă şi adversarii mei, un suflu nou, o prospeţime în fotbalul românesc, spărgînd nişte clişee. Gîndind aşa, am căutat în această pauză competiţională, care mai mult n-a fost pentru noi decît a fost, să perfecţionăm sistemul, să-l aducem cît mai aproape de ideal, dacă vorba asta n-o fi prea mare, ce crezi ?

— Nu cred nimic, întreb. De ce zici că n-a fost pauză competiţională, în ce sens n-a fost ?

— Ne-am pregătit mai ales cu mingea. Am susţinut vreo 12 partide amicale, după unii multe, după mine insuficiente, căci rămîn la convingerea că fotbalul nostru joacă prea puţin, de aceea, sau şi de aceea, el fiind uneori necompetitiv.

— Prea multă minge, e părerea unor specialişti, strică, pregătirea fizică e baza în această perioadă, ce părere ai ?

— Firește, nu trebuie neglijată nici pregătirea fizică, noi n-am uitat-o, iată, am făcut antrenament şi în ziua în care, dimineaţă, am dat normele de control la Cluj-Napoca, dar cheia succesului e, cel puţin aşa cred, jocul. Cu şi fără minge. La acest capitol stă fotbalul nostru prost. Cei care au mingea joacă destul de bine, avem o grămadă de jucători capabili de rafinamente tehnice, dar cei care n-o au se mulţumesc să-i privească pe ceilalţi, devenind spectatori. Contemplarea asta ne-a costat totdeauna foarte mult.

— Da, aici sîntem de acord. Altceva. Am priceput că Baia Mare va încerca, de duminică, să aplice mai bine sistemul de joc folosit anul trecut, da ?

— Da.

— Şi cu asta basta ?!

— Nu, echipa va aduce şi ceva nou.

— Anume ?

— Vezi, anul trecut am primit multe goluri, pentru că jocul nostru era în aşa fel structurat încît să înscriem fie şi un gol mai mult decît adversarul. Altfel zis, ofensiva noastră s-a însoţit, adesea, de o prea mare doză de risc. Morişca, cum am numit-o, a mers bine, dar numai în faza de atac, cele 42 de goluri marcate fiind o dovadă clară. Ne-am gîndit să schimbăm ceva, am convingerea că şi publicul din Baia Mare simţea nevoia unei schimbări, ca să ne apărăm mai ferm. În campionatul trecut visam la 5—4 pentru noi, în cel care stă să înceapă, visăm la 1—0 !

— Înainte de a afla cum veţi face, ăsta fiind, de fapt, răspunsul la întrebarea ce cauţi, te-aş întreba dacă ideea cea nouă, să-i zic idee, cum să-i zic altfel, dacă ea nu va distruge tocmai spectacolul despre care vorbeai ?

— Cu spectacolul ăsta, să nu mi-o iei în nume de rău, e o poveste întreagă. N-am abdicat de la el, dar vom încerca să acumulăm cît mai multe puncte pentru că, ştii cum e, lumea te judecă mai ales după clasament ! Dac-am fi avut noi, în final, punctele luate cu japca la Vîlcea şi am fi cîştigat, cum ar fi fost normal, cu Timişoara, care ne-a egalat în minutul 95, ceasul arbitrului fiind, nu-i aşa, suveran pînă la obţinerea scopului dorit, alta ar fi fost situaţia şi alte ar fi fost întrebările acestui interviu !

— Nu înţeleg, ce întrebări ?!

— M-ai fi întrebat de-o cupă europeană!

— Să zicem. Te-am întrerupt ?

— Dacă-mi dai voie, voi continua. Vom renunţa complet la jocul la ofsaid, care ne-a adus atîtea necazuri. Toţi jucătorii, indiferent de posturi, chiar şi vîrfurile de atac, Roznai sau Ciohan, vor primi sarcini defensive, în cadrul unei scări pe care intenţionăm s-o aşezăm în calea adversarului.

— O scară ?! După morişcă şi după şarpe, idei mai vechi ale antrenorului Mateianu, iată c-a apărut şi scara ! Poţi fi mai explicit ?

— N-am să intru, din motive lesne de înţeles, în prea multe amănunte. Am să spun numai că, la închegarea ataculul partenerei de întrecere, jucătorii de la Baia Mare se vor dispune în scară, aripa noastră stînga devenind fundaş pe aceeaşi parte în cazul în care jocul se poartă pe latura opusă a terenului. S-ar putea ca, la o simplă enunţare, ideea să pară rigidă, dar nu e, fiecare component al echipei va avea dreptul la personalitatea lui. Am experimentat noul dispozitiv şi sînt în măsură să afirm că jucătorii au răspuns foarte bine solicitărilor.

— Vom mai vedea, campionatul începe duminică ! Ai pomenit un nume necunoscut, Ciohan, cine e Ciohan ?

— Un vîrf de atac, foarte talentat, pe care l-am luat de la Sighetu Marmaţiei. Am mai adus, de la Cavnic, pe Şoncutean şi pe Pop.

— Afirmai mai devreme că şi publicul din Baia Mare simte nevoia unei schimbări. De ce crezi că publicul din Baia Mare simte nevoia unei schimbări ?

— Trebuie să recunosc că publicul, cel mai minunat pe care l-am cunoscut în cariera mea, ne-a cam părăsit. Am avut, cu puţin timp în urmă, un turneu la Baia Mare, au venit cîteva echipe tari din străinătate, din U.R.S.S., din Ungaria, din Polonia, chiar Ruch Chorzow, dar n-au fost nici 10.000 de spectatori în 3 zile !

— Poate că spectatorii acuză isprava din meciul cu U.T.A. !

— Nu cred, cu U.T.A. n-a fost nimic, doar unii au făcut din ţintar armăsar ! Altceva se întîmplă. Publicul din Baia Mare a vrut echipă în A. A avut-o. Apoi a vrut-o, dintr-un foc, campioană şi s-a îmbulzit să vadă un marş pe care l-a sperat triumfal, dar marşul s-a poticnit la jumătate, echipa neavînd suficientă experienţă. Atunci s-a supărat, dar convingerea mea e că-i va trece şi că spectatorii se vor întoarce, trup şi suflet, lîngă echipa lor. Iar echipa, îndrăznesc să fac o asemenea promisiune, nu-i va dezamăgi.

— Am să-ţi cer o favoare. Ai refuzat, la federaţie, să indici o posibilă reprezentativă a ţării, ce-ar fi să faci treaba asta acum ?

— Nu mă bag, fiecare antrenor are dreptul să-şi facă o echipă după cum gîndeşte. Asta e clar, dar la fel de clar e că Dobrin n-ar trebui să lipsească din naţională. După mine, n-ar trebui să lipsească nici Răducanu, nici Cheran, nici Dinu, nici Lucescu.

— Ce facem, Viorel Mateianu, ne întoarcem la Wembley 1969 ?!

— Asta e situaţia, n-avem alţi jucători mai buni. Noi cam punem, iartă-mi formularea, căruţa înaintea cailor. Facem eforturi ca o generaţie, cea din care am amintit cîţiva fotbalişti, să cîştige experienţă competiţională la cel mai înalt nivel şi, cînd o capătă, ne dispensăm de ea pe motiv de vîrstă ! E o optică păgubitoare. Ne luăm prea mult după data nasterii din buletinul de identitate, uitînd că adevăratele valori alcătuiesc, dincolo de vîrstă, o echipă. În ceea ce-l priveşte pe Dobrin, ca jucător l-am invidiat, ca antrenor îl doresc. E un foarte mare fotbalist.

— Am ajuns la sfîrşit. Ce soartă crezi că va avea Baia Mare în viitorul campionat ?

— Bună, va fi în faţă.

— Va trage la titlu ?

— E greu de mers la titlu cu Steaua şi Dinamo !

— Ce vrei să zici, campioană e Argeşul?!

— Şi pentru Piteşti va fi la fel de greu. Toată lumea va fi cu ochii pe Dobrin şi pe Radu II. În altă ordine de idei, cred că nu va mai fi încurcătura din primăvară şi că echipele se vor departaja mai repede şi mai decisiv, cîteva vor lupta pentru titlu, cîteva pentru retrogradare, se va ieşi campion cu 50 de puncte, se va retrograda cu 25. Dintre divizionarele mai vechi, presupun că Timişoara şi Tîrgu Mureşul vor urca, iar Tîrgovişte va coborî.

— Îmi retrag promisiunea ca să te mai întreb ceva. Să nu te superi, cît crezi din ce spui ?

— Tot, de la un capăt la celălalt. Eu susţin, ai văzut, lucruri simple şi le afirm cu sinceritate, n-am ce ascunde, alţii le complică şi le răstălmăcesc.

— De ce le-ar răstălmăci ?

— Din comoditate sau din lipsă de răbdare. Altfel, valori avem la toate nivelele, antrenori şi jucători deopotrivă. Numai că nu toţi se iau în serios şi se mulţumesc cu ce au, ce zici ?

— Pe undeva ai dreptate. Ca să fiu mai exact, ai şi nevoie să ai dreptate. Mult succes, Viorel Mateianu.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Scurt, foarte scurt

● Constantin Dinulescu, Venus Ciocîlteu şi Octavian Streng nu vor arbitra în prima etapă a campionatului. Ei s-au declarat indisponibili, aflîndu-se în concediu. ● Internaţionalul Iosif Vigu şi-a făcut reintrarea la Steaua. E de aşteptat ca federaţia să-i acorde drept de joc mureşeanului Carol Onuţan, suspendat pentru accidentarea fundaşului militar. Altfel zis, Onuţan a avut noroc cu Vigu ! ● Profesorul Corneliu Costinescu, preşedintele lui Sport club Bacău, ne-a declarat că n-a alergat niciodată după un fotbalist cum a alergat după Şoiman, transferat la S.C. de la Piatra Neamţ. Sperăm că a meritat osteneala ! Din aceeaşi sursă, Florea nu va primi dezlegare. ● Ex-constănţeanul Oprea, în ultima vreme la Şoimii Sibiu, intenţionează să joace la Carpaţi Mîrşa, nou promovată în B. Antrenorul sibian Titus Ozon ne-a informat că n-ar avea nimic împotrivă. ● Într-un meci de verificare, aripa stîngă a Universităţii Craiova, Marcu, s-a accidentat grav, entorsă la genunchi cu lichid, apariţia lui pe gazon în turul campionatului rămînînd sub semnul întrebării. Întîlnit luni dimineaţă, la sediul federaţiei, antrenorul Valentin Stănescu era, în privinţa lui Marcu, cît se poate de pesimist. ● Continuă tratativele dintre F.C. Argeş şi Pandurii Tîrgu Jiu cu privire la transferul atacantului Piţurcă. Campioana a oferit pe Bizoi şi pe Vlase, fost la Muscelul Cîmpulung, dar gorjenii n-au fost de acord cu schimbul. Florin Halagian ne-a adus la cunoştinţă că n-a renunţat nici la legitimarea ploieşteanului Butufei, antrenorul grupării piteştene luînd de bune promisiunile federaţiei de a da o mînă de ajutor echipelor angajate în cupele europene. ● Schimbare de antrenor la Jiul Petroşani. Viorel Tălmaciu, fost în urmă cu ani în Valea Jiului, în campionatul trecut la Chimia Turnu Măgurele, va prelua conducerea tehnică, avînd de ales între Nicolae Oaidă şi Gogu Tonca pentru postul de antrenor secund. ● La 12 septembrie, la Basel Otto Anderco va arbitra, la centru, întîlnirea Elveţia-Polonia din campionatul Europei. Tuşierii vor fi tot români, federaţia urmînd să-i stabilească în aceste zile. Se vorbeşte despre Petriceanu şi Dinulescu. ● Remaniere masivă la Centrul de copii şi juniori al Sportului studenţesc. Demişi, Dumitru Popescu, Mihai Ciornoavă şi Vasile Suciu au plecat în provincie, devenind antrenori la Minerul Moldova Nouă, Armătura Zalău şi, respectiv, Cimentul Fieni. La Fieni, Suciu lucrează alături de un fost coechipier de la Steaua, Florică Voinea. ● Divizionara C Sirena Bucureşti, antrenor Haralambie Eftimie, a făcut o frumoasă figură în cadrul Cupei Minerul, disputată recent la Baia Mare şi adjudecată de formaţia lui Mateianu. Sirena a ajuns pînă în finală, eliminînd pe Politehnica Timişoara, noile achiziţii, Rişniţă, Rontea şi Stamen, ridicînd valoarea echipei. Se zice că Rapidul va renunţa în favoarea Sirenei şi la portarul Ioniţă, locul acestuia urmînd să fie luat de Anuţei, venit de la Dinamo ● Sirena, cum ziceam, a jucat bine contra Politehnicii, dar la fel de adevărat e faptul că timişorenii au intrat pe teren fără 6 titulari, între care Mehedinţu, accidentat, şi Dembrovschi, învoit să-şi vadă familia, domiciliată în comuna Cimpulung la Tisa din apropiere de Sighet. În sfîrşit, la Poli, numirea lui Costică Rădulescu, dorită de toată lumea, a fost validată de federaţie. ● Există unele indicii că retrogradarea din B în C a echipei Electroputere Craiova a fost cu cîntec ! Pentru mai multe motive, între care pentru lipsă de interes în meciul cu Chimia Turnu Măgurele din ultima etapă, meci care a decis căderea formaţiei craiovene şi rămînerea în B a adversarei sale, o serie de jucători au fost drastic suspendaţi, după ce s-a pus în discuţie scoaterea lor definitivă din fotbal. Între aceştia, foştii divizionari A Purcaru şi Berneanu. Numai că, după alte experienţe e mult mai grav să fii suspendat pe 6 etape decît pe viaţă ! ● Luni dimineaţă au fost convocate la F.R.F. echipele cu jucători în litigiu, Universitatea Cluj-Napoca şi Jiul pentru Boca, C.S. Tîrgovişte şi Rulmentul Alexandria pentru Voicilă etc. Din cîte am aflat, nu s-a ajuns la nici o concluzie, părţile rămînînd ferm pe poziţiile lor, lăsînd Biroului federal sarcina de a decide. Sigur e că în ceasul al doisprezecelea, Reşiţa şi Tîrgovişte s-au înţeles, Filipescu urmînd să joace în divizia A. ● Eugen Ralea de la Chimia Găeşti a primit drept de joc pentru F.C. Argeş. ● La Şoimii Sibiu, Titus Ozon are mari bătăi de cap. Marcu e în convalescenţă după operaţia de menisc, Schwartz s-a accidentat grav, iar Ţurlea a reuşit la examenul de admitere al Institutului de învăţămînt superior din Constanţa. Orice s-ar întîmpla, ne-a spus Ozon, Ţurlea nu va primi dezlegare. ● S-au încheiat, în mai multe oraşe din ţară, testele obligatorii pentru fotbaliştii din prima divizie. Nu s-au prezentat, din motive medicale, Dumitru, Ciocîrlan, Donose, Bathori, Sava, Furnică şi Miu. Nu le-au trecut integral, urmînd a fi penalizaţi pe linie administrativă, Beldeanu şi Crişan de la Craiova, Voiculeţ, Gheorghe Manea şi Palea de la Scornicești, Rusu, Stoica şi Miculescu de la Petroşani, Georgescu de la Tîrgovişte, alţii. Fără a contesta utilitatea acestor probe, sîntem de părere că actualul lor sistem de trecere e defectuos, nefiind nici simplu şi nici ieftin să aduci o echipă ca Politehnica Timişoara tocmai la Cluj-Napoca pentru o testare din multe puncte de vedere formală. Ar fi fost mai puţin costisitor şi, gîndim, mai eficient ca reprezentanţii federaţiei să fi vizitat, pe rînd, cele 18 divizionare A, examinîndu-le pe fiecare în oraşul de baştină. Astfel s-ar fi protejat şi terenurile pe care s-au desfăşurat normele de control, greu puse la încercare de defilarea multor zeci de jucători. ● Scurtă întîlnire cu Marcel Pigulea, antrenorul Chimiei Rîmnicu Vîlcea. Am acordat dezlegări, ne-a spus acesta, lui Vergu, lui Bărbuţ şi lui Negrea, primul pentru F.C. Bihor, ceilalţi pentru Chimistul din Rîmnicu Vîlcea. I-am legitimat pe Bădilă de la Nitramonia, pe Constantin de la Petrolul şi pe Gîngu de la Muscelul, Săvulea de la Motru şi Gabel de la Reşiţa avînd încă situaţiile nerezolvate. Gabel se antrenează la noi, dar federaţia ne-a trimis o telegramă prin care ne-a interzis să-l mai folosim în partide amicale, neavînd dezlegare de la Reşiţa. Sperăm să găsim o soluţie. ● C.I.L. Sighetu Marmaţiei, retrogradată în C, şi F.C. Bihor, retrogradată în B, sînt în litigiu pentru jucătorii Pop şi Ivaşcu, pe care prima grupare nu vrea să-i cedeze celei de a doua, susţinînd într-o telegramă trimisă pe adresa F.R.F. că clubul orădean a înaintat, în vederea legitimării, adeverinţe false prin care cei 2 tineri fotbalişti ar fi reuşit la facultate ! Vicepreşedintele lui F.C. Bihor, Romeo Paşcu, ne-a informat că Pop a devenit student şi că va juca la Oradea avînd acte în regulă, iar Vergu, venit de la Vîlcea, şi Rosza, transferat de la Înfrăţirea. Cît despre Ivaşcu, acesta n-are decît, a completat Paşcu, să se întoarcă la Sighet. Cu alte cuvinte, 1—1 la pauză, dar meciul nu s-a încheiat !

INDIRECTE

ORIZONTAL : 1) Execută figuri impuse sau la alegere. **2)** Femeia-amfibie. **3)** La răscruce de drumuri — Mai mult decît haină. **4)** Să-i plingi de milă, nu alta — Gata la urmă ! **5)** Valabil la un pol (pl.). **6)** Infinitiv al tăriei — Merge la petrecere. **7)** Stop... fără cadru ! — Nu-i chip de veselie. **8)** Se ia drept curăţenie — Scapă la urmă ! **9)** Pune diverse chestiuni — Date prin sită ! — Vechiul tarif. **10)** E rău cînd eşti în el dar mai rău e fără el — Cîntecel de dor şi of.

VERTICAL : 1) Cu imagini deja fixate. **2)** Reproducere sonoră. **3)** Bune de pus în mişcare. **4)** Teşite ! — Aspecte frumoase luate din viaţă. **5)** Nu-şi pierd timpul degeaba — Fire obişnuite. **6)** Bune pentru orice vîrstă — Către... rebusişti ! **7)** Parte de caroserie — Dau loc la dispute. **8)** Într-o viaţă întreagă ! — Mari amatori de pui — Trag la urmă ! **9)** Primul la moară — Nu ştiu ce-i mila. **10)** Constanţa reflectată în mare.

DIONISIE GEORGESCU ■

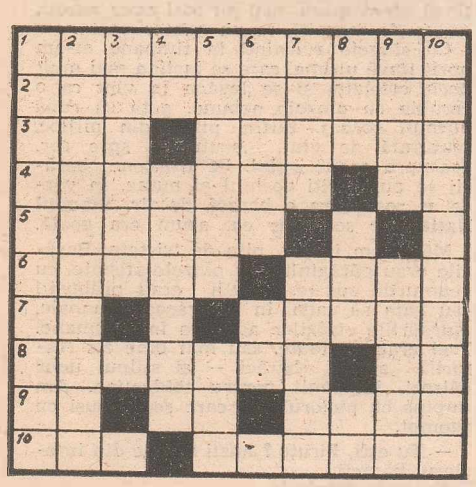

„Buturuga mică și autoturismul mare"

Fără îndoială, dacă ar urca la volanul unui Roman diesel de 15 tone, un șofer amator, oricît de talentat ar fi el, s-ar descurca greu ori nu s-ar descurca deloc din pricina gabaritului acestui autovehicul, al felului cum virează, cum demarează etc., etc. Tocmai de aceea există și permise de conducere de diferite categorii.

Prin analogie, aproape la fel de dificilă este pentru mulți șoferi de autovehicule grele pilotarea autoturismelor. Viteza mult mai mare care o ating acestea, specificul conducerii lor la viraje, problemele care le ridică autovehiculele ușoare în condiții de vînt, ploaie, drumuri alunecoase, demarajul neobișnuit al unora dintre tipurile de autoturisme, pot pune șoferii de autovehicule grele — în cazul că nu sînt bine familiarizați cu autoturismele respective — în situații nu tocmai simple.

Pare de necrezut că un șofer profesionist cu 7 ani vechime la volan, pe o șosea asfaltată bine întreținută, pe care nu mai circula la acea oră absolut nici o mașină, poate da peste cap de cîteva ori un autoturism. Cazul s-a întîmplat pe drumul care leagă localitatea Gîrliciu de Hîrșova. La volanul autoturismului proprietate personală se afla P. T. — șofer profesionist la autobaza Hîrșova. Cobora o pantă ușoară, pe un sector de drum perfect drept. Viteza cu care circula nu depășea 80 km pe oră.

La un moment dat observă pe șosea, pe sensul său de mers în imediata apropiere a axului drumului, un obiect metalic nu prea mare căzut probabil dintr-un autocamion. „Încălecarea" lui nu putea produce lovituri părții inferioare a autovehiculului, iar ocolirea obiectului prin dreapta ar fi solicitat șoferului doar o ușoară mișcare a volanului în aceeași direcție. Nu se știe însă de ce a preferat cea mai contraindicată — dar nu imposibilă pentru un șofer îndemînatic — manevră. A virat bruse la dreapta, autoturismul s-a dezechilibrat, șoferul nu l-a mai putut readuce pe sensul său de mers, a derapat apoi puternic spre stînga, părăsind partea carosabilă. Intrat pe cîmp, autovehiculul a făcut trei tumbe după care s-a oprit într-o viroagă.

Pilotul a fost rănit foarte grav, iar ocupantul locului din dreapta a scăpat doar cu cîteva zgîrieturi.

Foarte sincer, șoferul a declarat după accident: „E adevărat că sînt șofer din 1972, dar am puțină experiență în conducerea autoturismului. Obișnuit să circul cu viteze reduse, la apariția acelui obiect pe șosea nu am prevăzut cum se va comporta autoturismul în viraj la circa 80 km pe oră!"

Colonel VICTOR BEDA ■

Cule din Gorj, între splendoare și mîhnire

Există în Gorj, ca în atîtea și atîtea alte vetre care compun memoria pămîntului românesc, niște clădiri-monumente, niște majuscule arhitectonice ale cărții istoriei, niște sigle de piatră ale duhului strămoșesc, scriind în văzduh temeinicia și nemurirea noastră. Sînt culele, celebrele cule ale locului.

O astfel de culă se află la Curtișoara, înconjurată de bătrîne clădiri țărănești salvate de sub ireparabila goană a timpului, alcătuind un mare muzeu al satului gorjenesc, în aer liber.

E prezent aici, într-un parc de vreo 13 hectare, tot Gorjul cel vechi, Gorjul păstorilor și al plugarilor, în arhitectura lui seculară, în mișcarea lui istorică milenară, în brazdele pe care le-au tras transhumanțele, ca și plugurile, de sus, din „golul" Carpaților, de-a lungul apelor, către văi și lunci. E prezent un întreg ținut de bătrîne plaiuri, pe care urci și cobori, coborî și urci, în mioritică unduire, dînd ocol pe de-a rîndul tuturor zărilor lui, dar călcînd cu pasul doar cîteva ulițe netede, împodobite cu flori de cîmp.

Treci pe sub porți masive, tăiate din cîte un singur trunchi de stejar, dar sprijinit ușurel într-un „purice", ca să le poată deschide și un copil ; intri în case străvechi din Bumbești-Jiu, din Bălănești și Bălești, din Dobrița și Gălesoaia, din Cărbunești sau din Baia de Fier ; treci prin interioare arhaice, cu arhaice mese rotunde, împrejmuite de scăunele cu trei picioare, între pereți decorați cu arhaice scoarțe, cu arhaice straie, cu arhaice oale de Glogova ; cobori în beciuri cu arhaice putini, intri în șoproane cu arhaice care, cu arhaice sănii și arhaice pluguri ; ca să te-ntorci la zi, ca să ajungi la cula în jurul căreia, ca un cintec în jurul propriului său refren, se strînge totul, se ordonează totul. Construcția are o elevație unică, pare o lamă de piatră albă ridicată spre cer, simbol al credinței incoruptibile a locuitorilor ei în steaua lor, în dreptul lor de a fi *aici*, de a rămîne *aici*, ziditi, în piatră, neclintiți prin volburile istoriei, credință exprimată cu o rigoare arhitectonică de esență clasică. Nici un artificiu decorativ, doar ziduri grele, masive, strînse alb în cămașa proaspătă a restaurării. Uși mari, de stejar, ferecate pe dinăuntru cu druguri de lemn așezate de-a curmezișul, se închideau în fața năvălitorilor, a nepoftiților, putînd rămîne așa oricît. Nu se știe exact cînd a fost zidită, se pare că prin sec. XVIII, nu se știe exact cine i-au fost ziditorii, oamenii i-au zis „Cula Cornoiu", după numele unuia din ultimii ei stăpîni. Ceea ce se știe — ceea ce această construcție, ca și altele care, cîndva, împînzeau Oltenia, invederează cu prisosință — este că ei, acei oameni, ziditori și apărători ai culei, hotăriseră, zidind-o și apărind-o, să nu cedeze, să nu se închine, să nu fugă din fața năvălitorilor, a nepoftiților, ci să rămînă aici, neclintiți ca și zidurile. Ei, acei oameni de demult, ne spun — și autorii de cronici sînt datori să-i asculte — că trebuie corectate niște capitole de istorie ce plătesc încă tribut unor legende romantice, ei ne spun că, de-a lungul timpului, nu s-au dat smulși din pămîntul lor, „nu s-au refugiat cu veacurile în păduri", n-au întors spatele năvălirilor, pustiirilor, catastrofelor, istoriei.

Ce sentiment de țară falnică, de lume falnică, te cuprinde, privind această superbă construcție ! Dar și ce sentiment de tristețe, de tristețe pentru splendoarea și, mai ales, pentru unicitatea ei ! Fiindcă sinteza de măiastră construcție, de măiastră arhitectură ce a rodit aici ar fi putut să fie, de nu era vremea amarnică, mai timpurie, fiindcă gustul monumentalului, vădit la o asemenea scară, ar fi putut duce la mari izbînzi, fiindcă treptele care duc spre cula din Curtișoara (cîndva, precum și numele satului o atestă, culă veghind, într-un ansamblu de edificii, o curte, după unii o curte voievodală) sînt, toate, rupte, fiindcă de-a dreapta și de-a stînga ei nu se mai află, în veac, capodopere, fiindcă e unică. De-a dreapta și de-a stînga ei, în veac, ca și în parcul-muzeu pe care-l străbatem, sînt doar aceste căsuțe de bîrne, unele de pămînt, ridicate într-o vreme în care, pe-aici, construcțiile de piatră nu durau, solul încert al istoriei refuzîndu-le temeliile, urgiile sorții nelăsîndu-le răgazul de a se împlini, într-o vreme în care, pe-aici, tot ce încerca să înfrunte efemerul risca să cadă sub vitregia furtunilor ivite din senin. La temelia mîndrei cule din Curtișoara stă deci tragedia, iar unicitatea ei este o mîhnire.

Și totuși...

Și totuși, pe-aici, prin acest Gorj atît de bogat în relicve ale trecutului, mai sînt și alte edificii-monumente, durate teafăr în piatră, rezemînd pe ea ființa noastră, în semeții de istorie și în prețioase cîștiguri de artă. Multe din ele, în timpurile moderne, s-au prăbușit. Nu prin lovirea năvălitorului, ci prin paragina părăsirii de către om. Mîndrele cule din Pojogeni, Bălești, Tămășești, Rovinari, Poiana sînt astăzi numai o amintire. Dar altele încă se mai păstrează, încă sînt vii, luminînd, torțe stinghere, prin noaptea veacurilor, luminînd spiritul și lucrarea unor strămoși ce, împotriva vremurilor, s-au sumețit să se întemeieze mai sus și mai teafăr decît în casa de bîrne, sau în bordeiul de lut. Ele trebuie, mai departe, veghеate, îngrijite și ocrotite, astfel încît ceea ce n-a izbutit să acopere țărîna, să risipească focul, să înnegrească mucegaiul, să nu se piardă tocmai acum.

Cula Șiacu, edificiu zvelt și sever ca un altar, ridicată la începutul secolului trecut, se păstrează și azi destul de bine, mucegaiul și igrasia o tîrcolesc, deocamdată, doar de departe, dar, după toate semnele, ele se apropie. Ultimele lucrări de restaurare mai serioasă au fost făcute în anii 1966—1967. Rostul ei functional (rost care, prin forța lucrurilor, s-ar răsfrînge în chip pozitiv asupra edificiului însuși, a stării lui) n-a ajuns încă la expresia care trebuie. Muzeul sătesc care, de ani și ani, se tot alcătuiește în această constructie-turn, una din cele mai frumoase ale Olteniei, e încă în stadiul de depozit, de bric-à-brac de relicve, prin arcadele trilobate și prin frumoasele ochite pătrate ce împodobesc parapetul pridvorului nu se strecoară decît pustiul. Vizitatorii care calcă locul sînt prea puțini, el, pentru cei mai multi, e o enigmă, nici un indicator nu-l anunță. Nici un indicator nu anunță nici Cula Groșerei, faimos monument de istorie și de artă, nici celelalte case-istorie sau case-edificii de artă ale ținutului. Un mic, dar prețios muzeu istoric și etnografic, legat mai cu seamă de răscoala lui Tudor Vladimirescu, amenajat în „Casa Glogovenilor", la Glogova, locul copilăriei pandurului, e evasinecunoscut. Nimeni nu i-ar bănui existența în clădirea de cea mai nobilă tradiție românească, dar pierdută într-un parc pe jumătate sălbăticit (un parc cu arbori-monumente ale naturii !), ce sugerează vizitatorului drumuri care s-au înfundat de mult. „Casa Cartienilor" din satul Cartiu, maiestuos edificiu cu trei niveluri, inegalabil prin puritatea canonului arhitectural, plăsmuit la începutul secolului al XIX-lea, e o casă a nimănui, goală și tristă, supusă unui lent și insidios, dar vizibil proces de eroziune. Se așteaptă, de mai mult timp, un „specialist de la București", care să conceapă și să comande operațiile de restaurare. Dar specialistul întîrzie, iar cei ai locului nu-l mai cheamă.

Monumente din Gorj, între splendoare și mîhnire.

Nu sînt prea multe — și nici prea puțin prețioase ! — ca să ne permitem luxul de a le ignora. Oare ceea ce s-a făcut pentru Curtișoara — operă, într-adevăr, salutară, mîntuitoare, operă, într-adevăr, de salutat — a înghițit toată energia, toată mîndria istorică, toată inițiativa celor ai locului ?

O zestre puțină, foc de scumpă, cum sînt aceste cule, aceste case-istorie și case-artă, merită, evident, mult mai mult.

ILIE PURCARU ■

Vara nu s-a terminat încă

Unde ne sînt sucurile naturale?

(Urmare din pagina 1)

tor față de produsele noi, ele se fabrică în cantități mai mici și, de aici, impresia că nu există. (Cum această idee a nereceptivității consumatorului am mai întîlnit-o și la furnizorii direcți, fabrica Ci-co, de exemplu, ne permitem o întrebare : nu cumva, decît să acuzăm consumatorii, aceste noi produse mai au nevoie de unele îmbunătățiri, cum ar fi, de pildă, cele legate de păstrarea aromei, a gustului, a culorii, a gradului de impregnare și rezistență ?) Ni se mai aduc la cunoștință alte eforturi în această direcție, care au avut ca rezultat din partea Institutului de cercetări pentru legume și fructe crearea altor 6 noi sortimente. E drept, încă nu sînt la îndemîna cumpărătorilor pentru că : a) — 3 sînt în curs de omologare (Caro — din mere și morcov, Limona — produs cu gust de aromă de lămîie, Coacăza — un suc natural excelent — spunem asta în calitate de degustători) ; b) — celelalte 3 au fost omologate de prin martie-aprilie, aflîndu-se și acum în așteptarea prețurilor. (E vorba de 3 băuturi sifonate realizate din struguri, care se numesc — țineți-vă bine, stimați cititori — Uva-Soda, Vitis și Flores.) „În ce ne privește — face precizarea interlocutorul nostru — întreaga producție a fabricării lor e pusă la punct, așa încît, dacă azi îmi vine rezultatul de la Comisia de prețuri (care a restituit, între timp, documentația pentru revizuire și eventuale completări), de mîine ar putea intra în producție de serie".

Asta ar fi, în mare, situația sucurilor naturale din fructe de livadă. Ce se întîmplă însă cu sucurile din fructe de pădure, lipsă cu desăvîrșire de pe piață ? Din nou sîntem supuși a asculta un scurt istoric al acestei mult disputate probleme care s-ar rezuma astfel. Există o sarcină expresă în această direcție care privește, deopotrivă, atît Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, cît și Centrala de legume și fructe. M.E.F.M.C.-ul trebuie să afecteze centralei 14 000 tone de fructe de pădure diverse, iar centrala, să producă din acestea atît conservele, cît și sucurile și concentratele din fructe de pădure necesare populației. Din 7 000 kg fructe de pădure, cîte ar reveni numai producției de sucuri naturale — revine cu amănunte C. Băbiceanu — am putea scoate 38 000 tone băuturi răcoritoare, cantitate pe care, dacă am fi avut-o la această oră, am fi reușit, în mare, să rezolvăm problema. Coacăza, despre care v-am vorbit la început, n-o avem de la M.E.F.M.C., ci de pe suprafețele cultivate de ILF-urile noastre și din ce am reușit să scoatem din achiziții. Ni se dovedește, cu acte în regulă, că s-a încheiat un contract-cadru în acest sens între Departamentul silviculturii și centrală, dar care și acum este nedefinitivat deoarece ministerul în cauză nu a repartizat încă unităților sale sarcina de livrare. N-ar fi însă prea tîrziu, ni se spune, să se facă acest pas întrucît în această perioadă se desfășoară din plin campania culesului de zmeură, după care va urma cea de afine și mure. Este o atenționare ce se impune întrucît din promoția de fructe de pădure a acestui an urmează a se crea baza de producție a mult așteptatelor sucuri naturale ale anului următor.

PLANIFICAREA NEREALIZĂRILOR ȘI ÎMPĂRȚIREA LOR PLANIFICATĂ

Credeam că am terminat de parcurs aventura sucurilor naturale. Ne pregăteam să o pornim spre fabricile producătoare cu speranța mărturisită de a descoperi măcar acolo urma celor 4 noi produse ale acestui an, cînd ne este înminat un telex proaspăt sosit. Destinatar — ILF Bistrița : „Vă raportăm că din lipsa capsulelor vernisate, întreaga producție de răcoritoare stagnează". Nici nu apucăm să-l citim — cu atît mai mult să ne dumirim — cînd, mai sosește unul, de la ILF Satu Mare : „Din lipsă de capsule, oprim producția de răcoritoare". Trăiam sentimentul, parcurgîndu-le, că pătrunsesem într-un păienjeniș din care nu mai aveam scăpare. Nici nu-mi putusem imagina că ele, bietele sucuri răcoritoare — a căror materie primă se află din belșug, la tot pasul — pot întîmpina în calea lor atîtea piedici, printre care și un nimic de capsulă, aruncată cu nepăsare de fiecare din noi. (Mai ales cînd ni s-a pus în față un întreg dosar cu asemenea atenționări venite, pe calea telexului, din toate colțurile țării.)

Cum coordonatorul pe țară al balanței de capsule este Centrala de bere, spirt și amidon, am încercat să aflăm la fața locului această cauză a cauzelor. L-am găsit pe șeful serviciului desfacere al centralei, Marian Tudorache, întocmind o adresă al cărei conținut lămurea, în parte, problema. În esență, ni se spune, toate necazurile vin ca pe bandă rulantă de la Fabrica de capsule Miercurea Ciuc, care nu reușește să producă la întreaga capacitate, din diverse pricini. Deci, nerealizările de aci vin, iar dumnealui, M. Tudorache, nu face altceva decît să „planifice nerealizările" pe toate unitățile beneficiare de capsule. Și după ce recurge la fel de fel de calcule doveditoare că de lipsa capsulelor suferă nu numai unitățile producătoare de sucuri ale centralei, ci și cele de bere și ape minerale, recunoaște, cînd nu mai are încotro, că : „Nimeni nu susține că printre primii dezavantajați n-ar fi și Centrala de legume și fructe" — asta după ce iese în evidență că numai în luna iulie aceasta înregistrează o restanță de 15 milioane capsule, în vreme ce, pe aceeași lună, celelalte unități beneficiare de capsule la capitolul restanțe înregistrează între 0,4—1,6 milioane capsule. (Abia după aceste calcule am înțeles de ce reprezentantul Centralei de legume și fructe, răspunzător de aprovizionarea cu capsule, zi de zi aflat la Fabrica de bere Rahova — unitate producătoare de capsule, îl numea cu năduf pe Marian Tudorache „ministrul capsulelor", care le împarte cum îi vine la socoteală.) Dar cum „fleacul ăsta de capsulă e și el determinant în apariția băuturilor de orice fel pe piață", își are și el istoria lui, pe cît de presantă pe atît de întortocheată, ne oprim aici, rezervîndu-ne dreptul unei anchete viitoare pe această temă.

Un ultim popas — fabricile producătoare de sucuri ale I.P.A. Trecem urgent peste secția Ci-co din Militari, una din cele mai moderne din țară, dar care s-a specializat în producerea de Ci-co și Rocola, renunțînd după o primă încercare, la Codruț, pe același motiv al nereceptivității consumatorilor. Este cazul să semnalăm două din problemele cu care se confruntă unitatea, ce tind să devină... tradiție, și anume : lipsa ambalajelor, din care cauză, în ziua vizitei noastre, urma a se suspenda schimbul III — beneficiarii uitînd să retureze sticlele goale — și capsulele care, neavînd pe ele înregistrat numele produsului, îi obligă la o operație în plus, cea a lipirii etichetelor.

Să ne oprim deci la secția de băuturi răcoritoare de pe strada Avrig, secție pe cît de mică, pe atît de nedotată și negospodărită, dar cu sarcini complexe, de a răspunde în fața cumpărătorilor de existența sau inexistența pe piață a sucurilor naturale Mero, Codruț, Strugurel, Mentola ș.a. N-am avut parte nici aici de vreunul din ele — se producea Quik-Cola „care-i mai solicitat de populație". Cu stupoare descoperim că produsul fabricat nu avea nici pic de acid. „Nu mai avem compresor — ne declară senin Zuza Bardaș, maistru de schimb care ținea și locul șefului de secție. De cîteva zile s-a defectat compresorul, din cauza asta îi Quik-ul cum este". Cum noi nu am reușit să înghițim nici un strop din amintitul Quik (care putea fi orice altceva, Codruț, Mentola, Mero), ne întrebăm, CTC-ul secției o fi reușind ? Se pare că nu, altfel nu ne explicăm promptitudinea conducerii întreprinderii de a închide secția pînă la repararea compresorului...

ÎN LOC DE CONCLUZII

Iată deci cum la întrebarea noastră unde sînt sucurile naturale, sîntem în măsură a vă răspunde. Cele mai multe sînt în scripte, prinse în hora așteptării aprobărilor ieșirii lor spre lume ; cele care se produc se fac în cantități atît de mici încît nu avem nici timpul necesar ca să ne dăm seama că există. Ținînd cont de toate acestea credem că avem tot dreptul să cerem tuturor celor care, într-un fel sau altul, se pun stavilă rezolvării grabnice a problemei în discuție să ne ofere în timpul cel mai scurt sucuri naturale adevărate în locul motivațiilor care, cu toată bunăvoința noastră, nu au darul de a ne răcori !

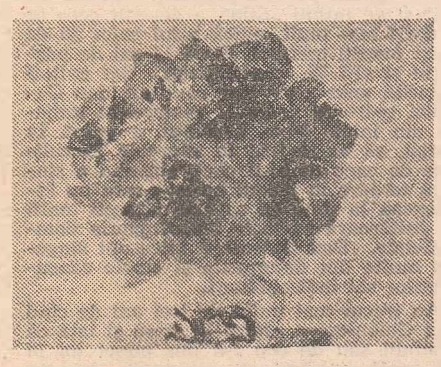

C. PILIUȚĂ ■

Știința și tehnologia — temelii ale progresului tuturor popoarelor

Două elemente — aparent izolate — desprinse din actualitatea internațională imediată atrag atenția asupra unui deziderat major al contemporaneității, devenit în anii din urmă un imperativ de prim ordin al preocupării a tot mai multor state : știința și tehnica, saltul uriaș pe care l-a făcut umanitatea în toate domeniile cunoașterii, în creșterea capacității creatoare a omului să slujească progresului omenirii, să devină un factor important al dezvoltării tuturor popoarelor. La Națiunile Unite s-a anunțat zilele trecute că, peste aproximativ 10 zile, între 20 și 31 august, urmează să se reunească, la Viena, Conferința O.N.U. pentru știință și tehnologie în folosul dezvoltării iar președintele Valery Giscard d'Estaing — relatează agenția France Presse — referindu-se la o perspectivă științifică și tehnologică națională, pe termen lung, a cerut elaborarea în acest sens a unei „cărți albe" cu privire la „contribuția cercetării științifice la progresul pentru perioada 1980—1990" reflectă, la dimensiuni diferite, rolul tot mai important ce se acordă în epoca noastră, rolul tot mai important pe care îl reprezintă în epoca noastră aplicarea cuceririlor științei în viața fiecărei națiuni.

„Este cunoscut că, în epoca noastră, știința constituie o importantă forță de producție și, totodată, un element esențial al organizării moderne, raționale a societății — sublinia în urmă cu aproape cinci ani tovarășul Nicolae Ceaușescu. **Aplicarea cuceririlor științei a devenit o condiție** sine qua non **pentru progresul fiecărei națiuni, pentru ridicarea nivelului de trai al popoarelor, pentru ameliorarea condițiilor de viață ale întregii omeniri. Ca produs superior al geniului uman, știința este chemată să slujească omul, cauza bunăstării și fericirii sale".** „Dintr-o asemenea generoasă înțelegere a unui adevăr al zilelor noastre, dintr-un asemenea nobil mobil și dintr-o asemenea înțelegere superioară a unei necesități obiective a lumii de astăzi a pornit inițiativa României de a se organiza o conferință mondială asupra științei și tehnologiei. Pentru că, după cum a fost amintit și subliniat în momentul proiectării organizării reuniunii de la Viena, apropiata Conferință a Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în folosul dezvoltării are la origine o inițiativă românească : în 1970, la sesiunea jubiliară a O.N.U. (a 25-a), la care a participat tovarășul Nicolae Ceaușescu, țara noastră a înscris pe agenda Adunării Generale punctul intitulat „Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea de a întări cooperarea economică și tehnico-științifică între state".

Afirmarea tot mai viguroasă a științei în societatea românească, importanța de prim ordin ce se acordă în permanență aplicării celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane în întreaga viață economico-socială, rolul sporit ce revine activității științifice în etapa nouă în care intră societatea noastră socialistă și-au aflat, după cum se știe, o deosebită expresie în **Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000** dat publicității, sub formă de proiect, la 21 iulie. Iată, deci, că după cincinalul 1976—1980, primul cincinal al afirmării plenare a revoluției tehnico-științifice în țara noastră, în viitorul cincinal cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic sînt considerați pe mai departe factori de bază ai înfăptuirii Programului Partidului Comunist Român.

Dar importanța viitoarei Conferințe a Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie derivă nu numai din rolul important ce se acordă științei și tehnologiei în procesul dezvoltării fiecărei țări. Ea are în vedere, totodată, situația extrem de critică în care se află în aceste domenii țările în curs de dezvoltare, menținerea și agravarea decalajelor economice dintre state, determinate într-o măsură hotărîtoare de existența unor mari decalaje tehnico-științifice. Cifre desprinse din numeroase statistici și studii mondiale incriminează această realitate alarmantă : **98 la sută din potențialul științific al omenirii este concentrat în țările dezvoltate ; discrepanțele între țările sărace și țările bogate în domeniul tehnologic sînt de 1 la 50 ; la o cifră de 10 000 de locuitori, țărilor dezvoltate le revin 10,4 oameni de știință, în timp ce Africii doar 0,35, Asiei — 1,6, Americii Latine — 1,15.** Această enormă prăpastie este adîncită de cei aproximativ 500 000 de oameni de știință care risipesc o impresionantă inteligență în lucrări și operații de perfecționare a armelor și tehnicilor de distrugere. Numărul acestora este de 10 ori mai mare decît întreaga capacitate științifică existentă în țările în curs de dezvoltare ! La această situație de fapt se adaugă practicile restrictive care afectează transferul de tehnologie către țările în curs de dezvoltare, sumele foarte mari ce trebuie cheltuite de numeroase state rămase în urmă pentru achiziționarea de tehnologie necesară realizării programelor lor de dezvoltare, racolarea de către țările dezvoltate a specialiștilor din țările în curs de dezvoltare.

Aspecte legate de toate aceste probleme de fond figurează pe agenda viitoarei reuniuni de la Viena. Referindu-se, la începutul acestei săptămîni, la obiectivele apropiatei conferințe, secretarul ei general, Joao da Costa (Brazilia) aprecia că **„dacă nivelurile de trai extrem de inegale de astăzi nu sînt corectate în 70 de ani numai 4—10 la sută din populația globului va trăi în țări dezvoltate, față de 20 la sută în prezent, iar restul în subdezvoltare".** Relevînd faptul că vechea concepție occidentală axată pe confruntarea țărilor industrializate cu cele în curs de dezvoltare trebuie să fie înlocuită prin înțelegerea faptului că dezvoltarea egală pe plan internațional este în interesul tuturor țărilor, da Costa sublinia că „dacă țările în curs de dezvoltare pot folosi știința și tehnologia pentru a-și spori activitatea economică, aceasta va stimula creșterea nivelului lor de trai și a capacității lor productive, ceea ce, la rîndul său, va avea un efect salutar asupra economiei mondiale în ansamblu"

Una din temele Conferinței O.N.U. de la Viena va fi evaluarea de către fiecare țară a nevoilor sale științifice și tehnologice ; o alta se va referi la modalitățile prin care să se pună capăt „exodului de inteligență" din țările în curs de dezvoltare în țările occidentale industrializate, sarcina de bază a conferinței fiind însă adoptarea unor decizii concrete asupra mijloacelor și căilor de aplicare a științei și tehnologiei în procesul instaurării noii ordini economice internaționale. Desigur, așa cum evidențiază secretarul general al conferinței, „dezvoltarea fiecărei țări trebuie concepută în funcție de structurile specifice proprii, economice și sociale, de mediu său natural și de identitatea sa culturală. Vechea concepție despre o singură cale standard pentru dezvoltare nu mai are nici o valoare ; fiecare țară își percepe singură cel mai bine propriul viitor. Acesta trebuie să fie determinat de ea însăși, nu impus din afară, trebuie să fie generat din interior". Un imperativ pe care România l-a pătruns demult, căruia îi răspunde cu o pilduitoare consecvență.

Acționînd intens, de peste un deceniu, pentru promovarea pe plan internațional a progresului științific și tehnic, a cooperării și pentru eliminarea restricțiilor din calea transferului de tehnologie, România socialistă, alături de numeroase alte state ale lumii, își exprimă încrederea că viitoarea Conferință de la Viena va adopta măsuri concrete care să stimuleze folosirea științei și tehnologiei în slujba dezvoltării, a reducerii marilor decalaje economice și tehnico-științifice existente astăzi în lume, va înscrie o importantă contribuție la procesul instaurării unei noi ordini economice internaționale.

DOINA IOVĂNEL ■

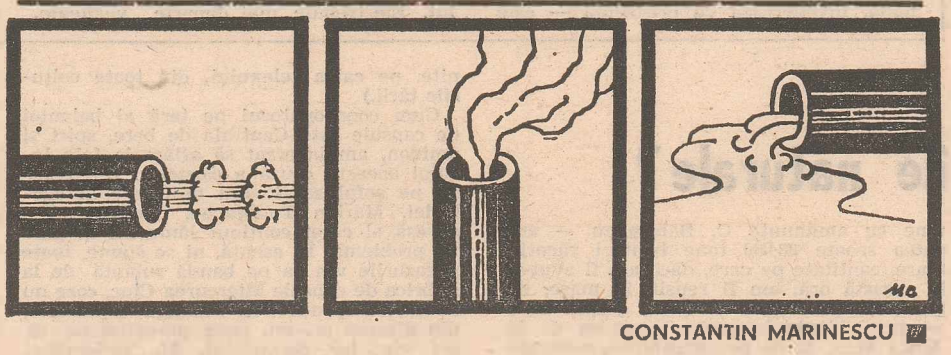

CONSTANTIN MARINESCU ■

Ochii și urechile lumii

Clepsidră de vară

Un domn de o vîrstă respectabilă vine la o femeie mult mai tînără, într-o mică localitate de lîngă Paris, și o roagă să-i scrie două răspunsuri la două anunțuri ale unei agenții matrimoniale. Femeia e scriitor public. Ea concepe cereri către administrații — 40 de franci bucata — e o meserie din evul mediu care mai are clientelă în '79, oameni care se încredințează altuia pentru a le redacta o scrisoare bine gîndită, o problemă clar și corect expusă. Domnul acela bătrîn selecționase minuțios anunțurile matrimoniale. El era însă stăpîn pe cuvintele de răspuns, pe formulele consacrate.

Un alt om în vîrstă, Arthur Fiedler, moare, la 84 de ani, în orașul Boston. Acolo se și născuse, acolo dirija o orchestră simfonică, poate nu dintre cele mai celebre ale globului, dar care însemna ceva pentru mulți. mulți oameni. Fiedler fusese printre primii în acest secol, care se gîndise la organizarea unor concerte populare, numai cu muzică a clasicilor, în aer liber, la care să vină cît mai mult popor. Atît a vrut — atît a realizat, atît cuprinde și necrologul lui : „A fost unul din primii șefi de orchestră care a permis unui public popular accesul la muzica clasică". El a condus Boston Pops Orchestra, timp de 50 de ani.

La Offenbach, lîngă Frankfurt, iese la pensie Walter Goeschke, cine-i Walter Goeschke ? Nu-i mult de spus. O viață întreagă, el a fost magazinerul și ingrijitorul stadionului din localitate : a spălat și a pus la uscat tricourile de sport, a umflat mingile, a curățat ghetele de fotbal, a uns porțile de la intrare, a țesut plasa porților de fotbal, a tăiat iarba terenului, a udat gazonul, a spus la plecare : „Dac-o fi să mor, îngropați-mă chiar aici".

Într-o simbătă de sfîrșit de iulie, un post european de radio anunță, după prînz, la ora siestei, a moțăitului și a ațipelii, că undeva în Portugalia, de dimineață, doi ciobănei își pășteau oile, cînd un lup a apărut și i-a atacat, înșfăcindu-l pe unul dintre băieței. Atunci frățiorul, nu mai mare de 12 ani, ajutat și de ciinele său, porni să se lupte cu lupul, își scăpă fratele dintre colții fiarei și-l cără în spate, cîțiva kilometri, pînă la spital, unde medicii spuseră că-l vor face bine. După care urmară, la radio, imediat, rezultatele primelor curse de cai din acea zi de simbătă.

Zilnic, poveștile fundamentale se pierd între curse de cai și cursul burselor. Ele, ca să nu se piardă cu totul, amețite ca un copil pe șosele, se trag și se adăpostesc în veștile mici, neînsemnate, care nu zguduie Europa. Acolo, în adîncul unei vești de două rînduri, nezguduitoare, le e bine, lor, poveștilor cu bătrîni însetați de viață și copii care se mai luptă cu lupul. Sînt vești atît de nezguduitoare, care trec impasibile unele pe lîngă altele și adorm lîngă tine, într-o banalitate și liniște de cîmpie sub soare, încît îți vine să mergi în vîrful picioarelor, pentru a nu le speria, pentru a nu le trezi grandoarea ațipită în ele, pentru a nu le face să plîngă ca un prunc care țipă din senin să-i schimbi scutecele.

RADU COSAȘU ■

Măcel pentru locul din capul mesei

În octombrie 1976 don Carlo Gambino a parcurs pentru ultima oară, în maniera sa spectaculoasă, străzile New Yorkului. În urma dricului său, orgolios și opulent, 318 coroane de flori și 63 de limuzine negre de tot au blocat circulația, prelingîndu-se cu o amărăciune care s-a dorit distinsă. „Il capo di tutti capi", numărul unu al mafiei americane, mă rog, „nașul" se îndrepta spre un loc fix, lăsînd în urmă o imensă scenă turnantă pe care pretendenții la succesiune urmau să și-o împartă, cu mitraliera și cuțitul, conform regulamentului.

Dintre Galente, Bonnario și Delacrocce fiecare în felul său un as în meserie, selecție naturală a răufiecilor l-a propulsat în capul mesei pe primul. Carmine Galente, numit de simpatizanți „țigara de foi" și de intimi „Lilo", a devenit ceea ce a dorit mai mult, adică șeful celor 26 de mari familii mafiote. După 14 ani de pușcărie și alți 36 contabilizați, dar evitați datorită unor generoase cauțiuni, don Galente, patronul enclavei comerciale italiene din inima New Yorkului, a putut, în sfîrșit, să se răsfețe în suprema sa calitate de capo di tutti capi, stîrnind o sinceră teroare în rîndul acelora care nu înțelegeau la timp că ospățul întregii mafii se desfășoară exclusiv în sufrageria domniei-sale. Don Galente a întrerupt sîngeros multe din dejunurile și cinele concurenților săi indisciplinați.

Au trecut mai puțin de trei ani de cînd don Galente s-a așezat la masă și iată că destinul său de cap î-a pus punct tot la un ospăț, e adevărat, consumat într-un restaurant din Brooklyn. Lilo a căzut la datorie înfulecînd macaroane. Nu a murit de indigestie, ci secerat de gloanțele transmise, cu o precipitată eficacitate, de patru locotenenți, mascați, dintr-o gașcă rivală.

În stomacul său au fost găsite trei cartușe avînd calibrul vulgar 18. Numitul Galente Carmine a fost lichidat, așadar, de o ramură de-abia ieșită la lumină dintr-o junglă în care se pare că ramurile respectabile folosesc calibrul 22. În ultimii ani două duzini de „caizi" au fost făcuți harcea-parcea, într-un stil monoton și consecvent, numai cu pistoale de calibrul 22. Aceasta nu înseamnă, vai, că mafia ar demonstra o pierdere de viteză la capitolul metodelor de execuție. Tradiția imaginativă a organizației nu poate fi contestată. Ziarul **„Le Point"** nota, făcînd un succint back-round al sistemelor de eliminare a trădătorilor și rivalilor : în anii '30, Al Capone făcuse să dispară, cu mare zarvă, mai multe sute de dușmani ai săi, cu ajutorul unor echipe de asasini înarmate cu mitraliere Thompson. Secția newyorkeză a „onorabilei societăți" prefera, la rîndul său, să-și tortureze victimele înainte de a le face să dispară în apele East River-ului, încălțîndu-le, mai întîi, în „ghete" de ciment. Mai recent, „Don Giovanni" Rosselli, în vîrstă de numai 70 de ani, vinovat de trădarea cîtorva confrați din Los Angeles și mai ales de a se fi dovedit prea flecar în fața unei comisii senatoriale care ancheta asupra relațiilor dintre mafie și C.I.A., a fost tăiat în bucăți, închis într-un butoi și aruncat în Golful Biscayne, în apropiere de Miami, în Florida. În schimb, patronul său, Sam Giancana, zis Momo, fusese asasinat cu un an înainte mai simplu, deși tot expeditiv, cu ajutorul a 7 gloanțe de același calibru 22. Acum, după lichidarea lui Galente, F.B.I.-ul apreciază că se va declanșa un măcel zdravăn pentru succesiune...

Un nou război al bandelor nu poate începe pentru motivul simplu că precedentul nu s-a terminat. Mafia se află într-un război non-stop cu ea însăși și cu restul lumii și aceasta întrucît pielele se împart mereu pe o hartă comercială care gliseză tot timpul. Baruri și spălătorii, hoteluri și stații de benzină, tripouri și firme respectabile de import-export, ascund, de fapt, principalele sectoare de afirmare imperioasă a organizației : prostituția, drogurile, regimentele de asasini cu chirie.

Potrivit unor informații ale poliției, Carmine a fost lichidat pentru că ar fi încercat să renască „French Connection", rețeaua de trafic de droguri din anii '50 dintre Statele Unite și Marsilia. Se mai afirmă că în anii directoratului ar fi organizat cu ajutorul unui clan mafiot din Montreal pătrunderea ilegală în Statele Unite a unor tineri sicilieni pentru a-i recruta ca „soldați".

Adevărul s-ar putea afla undeva la mijloc sau oriunde în altă parte. Don Galente a fost, oricum, curățat, nu i s-a pus pămînt în gură, nici o piatră în mîna stîngă, nici un bilețel injurios în ureche, ci simplu și banal cu niște gloanțe de calibrul 18. Alte cîteva sute de cartușe își vor găsi locul în piepturile zecilor de locotenenți care se vor jertfi reciproc în avanpremiera marelui show de instalare a viitorului cap, al tuturor capetelor. Nașul a murit, trăiască nașul !

RADU BUDEANU ■

Lumea se amuză

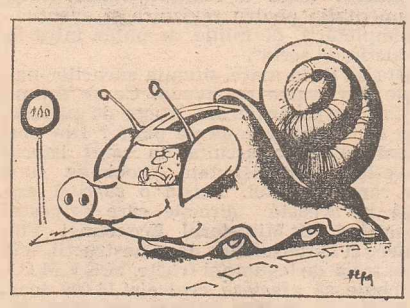

Automobilul viitorului ?
(Din „Der Spiegel" — R.F.G.)

Mondo umano ?

„Sindromul C"

Am scris cîndva despre tragicul caz al tinerei Karen Silkwood care decedase în împrejurări misterioase după ce, în prealabil, fusese contaminată la uzinele nucleare americane McGee. Pe atunci, nu știam că actrița Jane Fonda, impresionată profund de acest caz, dorea să-i dea viață în film. Firește, posibilul scenariu ar fi avut în vedere, în exclusivitate, un fapt strict autentic așa încît teoreticienii ar fi spus scurt : „arta imită viața". Nu e mai puțin adevărat că există și situații inverse, mai puține — e adevărat.

Despre scenariul filmului la care ne referim se zice că e în întregime imaginar deși, cînd l-a început, primul său autor avusese în vedere cîteva întîmplări adevărate. În aprilie 1976, scenariul a fost propus actorului-producător Michael Douglas (34 ani, fiul lui Kirk Douglas). Sfătuit de cunoscuta companie „Columbia", acesta o contactează pe Jane Fonda. Numai că Jane Fonda are un serios diferend cu scenaristul, care părăsește grupul de lucru astfel încît scenariul propriu-zis va fi scris de altcineva. Cîțiva consilieri — între care trei ingineri în domeniul nuclear — oferă sfaturile lor prețioase și filmul va fi apreciat „irepro șabil și pe plan tehnic". Interpreți — Jane Fonda, Jack Lemmon și Michael Douglas. Regizor — James Bridges. Despre ce este vorba în film : un accident aparent neinsemnat ar putea declanșa o catastrofă într-o centrală nucleară imaginară. Trebuie oprită deci centrala și așa ceva costă mult. Se impune tăcerea asupra evenimentului și, ca atare, proprietarii recurg la minciună, corupție, violență. Numai că o tînără reporteră TV (Fonda) și un operator, aflați din întîmplare în centrală în momentul accidentului, se decid să spună adevărul, să lupte pentru ca acest adevăr să fie aflat, imensul pericol să fie înlăturat, iar pe viitor asigurate toate condițiile ca așa ceva să nu se repete. În ce constă imensul pericol : neoprirea instalației nucleare ar fi putut duce la arderea combustibilului nuclear, care ardere (explozie) ar fi provocat o groapă imensă pe Pămînt, mai exact din S.U.A. pînă în China. În plus, în atmosferă ar fi fost lansat un imens nor de vapori radioactivi. În jargonul științific așa ceva se numește „sindromul c".

Așadar, un film bazat pe un scenariu imaginar denunță cu putere un pericol real. La 16 martie a.c., filmul este proiectat în 660 cinematografe americane. Dar premiera a fost precedată de o amplă campanie împotriva lui. Încă din ianuarie, ziare și companii de RTV primiseră și publicaseră scrisori în care se punea la îndoială credibilitatea peliculei. Apoi, la 13 martie, „General Electric" (ce are interese în domeniul nuclear) a retras contribuția sa financiară la o emisiune TV ce includea și un interviu despre film, cu Jeane Fonda. Cu toate acestea, filmul s-a bucurat de un enorm succes la public și la critică, fiind apreciat și prezentat (în mai) și la Cannes. Dar, 12 zile după premieră, cînd la o centrală nucleară din Pennsylvania s-a produs un accident, lumea a amuțit deși un purtător de cuvînt de la centrală a încercat să minimalizeze faptul : „Nu sîntem într-o situație de genul sindromului c". Doar Lemmon a spus că „viața imită cîteodată arta". Alții l-au completat zicînd că de la ficțiune s-a trecut la denunțarea practicilor celor care, în goana după profituri, nu se dau înlături de la nimic.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

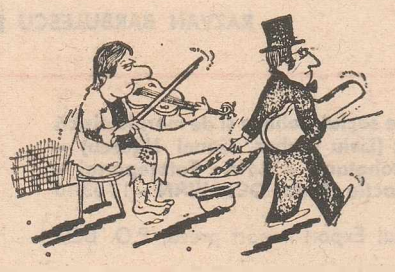

(Din „Jez" — R.S.F. Iugoslavia)

Infernul de la Traiskirchen

În urmă cu cîțiva ani am admirat, ca turist, Viena, acest muzeu continental, care va duce peste veacuri, cum aduce de peste veacuri, dovezi dintre cele mai variate și rîvnite ale geniului uman, selectate aproape din tot ceea ce omenirea, îndeosebi Europa, a avut mai reprezentativ dinainte, mai ales din timpul și de după Renaștere. Viena m-a fascinat ziua, m-a fascinat mult noaptea.

Căutam un loc de popas. Un elegant funcționar al ordinii publice, solicitîndu-l, mă îndrumă spre niște localități apropiate, pentru înnoptat. Din panorama infinită care se derulează în raza vizuală a turistului, conducător auto, se reține de regulă secvențe deosebite. Traiskirchen în nici un caz nu ar fi rămas pe retină dacă un mic incident nu mă obliga să poposesc mai multe ore la intrarea dinspre Mödling și dacă nu aș fi fost acostat de un individ înalt, blond și uscat, care într-o românească pură mi se adresă : „Sînteți din România ? Aveți nevoie de ceva, vă pot ajuta !? Sînt și eu din România". Am privit cu interes și surprindere spre omul ce se așeză pe bordura trotuarului lîngă mine care mă străduiam să elimin o avarie la automobil. Se însera. Nu prea eram obișnuit cu străinătatea. Curiozitatea în a cunoaște se contopea cu nesiguranța și suspiciunea. Răspund lapidar, cu vocea tremurînd de emoție și oboseală : „Din România !" Dar dumneavoastră de unde sînteți ?" — întreb eu. „Am trăit în Sibiu,apoi în București, pe Griviței... acuma... !? O invitație la o bere am refuzat-o. Am refuzat și invitația de a mă conduce la o gazdă știută de el și sigură. L-am refuzat. Terminasem de remediat avaria și puteam pleca liniștit spre Viena. Am ieșit din localitate și m-am uitat încă o dată la tabla indicatoare : TRAISKIRCHEN. O denumire greoaie, dar am reținut-o.

În ultimul timp, în presa occidentală își făcuse loc, cu o frecvență din ce în ce mai mare și cu tot mai senzaționale amănunte, un subiect nou, care îmi atrăsese atenția : lagărul de „refugiați" de la Traiskirchen, Austria. Titlurile articolelor pe această temă sînt concludente : „Lagărul Traiskirchen — o tristă realitate" („MICROMAGAZIN" — New York), „Traiskirchen — o poartă dezolantă spre libertate" („DIE PRESSE"), „Trei mii de oameni hibernează anual în lagărul de transfugi Traiskirchen în așteptarea unei plecări cît mai urgente" („KURIER"). „Cotidianul în lagărul de transfugi de la Traiskirchen" („VOLKSSTIMME" — Viena), „Din păcate incidentele au devenit evenimente cotidiene la Traiskirchen. Lagărul de transfugi este un butoi de pulbere" („NEUE KRONENZEITUNG" — Viena). Și foarte recent un articol despre un asasinat în același lagăr era subiectul unui articol din „VOLKSSTIMME".

Traiskirchen este o mică localitate la vreo 20—25 de kilometri spre sud de Viena, îndată după Mödling. Ea nu s-ar deosebi cu nimic de pitorețtile așezări din Austria răsăriteană dacă n-ar avea vecinătatea de tristă faimă a unui lagăr — un grup de blocuri de beton care găzduiesc anual între 2 000—3 000 de „persoane strămutate", apatrizi, refugiați din state cu regimuri militaro-fasciste sau transfugi care și-au părăsit patria atrași de mirajul societății de consum din țările capitaliste dezvoltate. Foarte diferiți prin naționalitate, limbi, nivel de pregătire și idealuri, „pensionarii" de la Traiskirchen au ceva comun : renunțarea la patria, de origine, așadar, pînă la găsirea noii patrii, multă vreme ipotetice, condiția de dezțărat, de individ trăind de azi pe mîine, fără perspectivă și fără drepturi, la cheremul unor autorități agasate firesc de asemenea oaspeți nepoftiți, veniți în numele dreptului la „azil politic".

Din relatările presei austriece rezultă că străinii îndrumați spre lagărul de la Traiskirchen ajung acolo în dubele poliției, probabil pentru a feri privirile cetățenilor de spectacolul umilitor al apatrizilor. Acest voiaj spre lagăr, suportat de autorități, lasă un prim sentiment amar călătorilor care constată că venirea lor nu a fost deloc dorită în „lumea liberă". Și pe bună dreptate : creșterea șomajului, caracteristică și țărilor dezvoltate, face din această categorie de oameni gata, de nevoie, să muncească pentru retribuții minime, un redutabil concurent.

Odată acest mic voiaj încheiat, viitorul pensionar se bucură că va afla înlesnirile de locuință, hrană și mai ales perspectivele de muncă și bunăstare, de liniște și confort la care se așteaptă. Deziluzia îl cuprinde însă la intrare (dar să lăsăm cuvîntul presei occidentale) : **„Încăperi și dormitoare murdare, desene obscene și afișe rupte care decorează pereții, paturi de campanie șubrede, vechituri, geamantane de carton și cutii, jucării stricate — acesta este lagărul de transfugi de la Traiskirchen"** („DIE PRESSE" — 11—12 martie 1978) ; **„Camere murdare, nevăruite, dormitoare supraaglomerate (vara în dormitoarele comune dorm laolaltă cîte patru-cinci familii, despărțite prin dulapuri sau cearceafuri), paturi, cazane, paturi vechi, murdare și îmbîcsite de praf (rămase de la Wehrmacht), gunoaie, muște, fringhii de rufe întinse prin camere și pe coridoare, closete înfundate și rău mirositoare"** („MICROMAGAZIN" — ianuarie 1978).

Firește, lagărul de la Traiskirchen nu a fost conceput ca o stațiune de odihnă. Clădirile au fost construite în timpul Imperiului habsburgic ca școală de cadeți, ele au servit drept centru de formație politică nazistă, apoi drept cazărmi și abia la urmă au fost amenajate ca lagăr. Dar promiscuitatea, murdăria, insecuritatea, ambianța halucinantă a lagărului își are cauze mai profunde, în psihicul gazdelor ca și al oaspeților lor nedoriți.

Primul stagiu al unui pensionar la Traiskirchen este la etajul trei al clădirii centrale : 14 zile de carantină, în care timp are dreptul la un pachet de țigări ieftine pe zi și de a urmări programul de televiziune pînă la ora zece seara, cînd încep filmele artistice sau polițiste. Două săptămîni trec repede, dar ele sporesc în carantină sentimentul de singurătate, înstrăinare și insecuritate al transfugului. El își consideră stagiul la Traiskirchen un simplu provizorat și nădăjduiește obținerea grabnică a aprobării de imigrare într-o țară dezvoltată, de preferință anglo-saxonă. De aceea, o bună parte din timp și-o petrece învățînd de unul singur limba engleză. Dar altă deziluzie : În America de Nord sînt acceptați de la Traiskirchen numai 40—80 de inși pe lună, sever triați, în Canada numărul fiind mai mic deoarece țara are deja peste un milion de șomeri. Australia și Noua Zeelandă primesc puțini imigranți. Obținerea aprobării de imigrare este deja obiect de trafic la negru și pentru a intra în competiție oamenii își procură bani cum pot: își vînd mașina, dacă au venit cu ea, ceasul, verigheta, hainele mai bune, iar femeile frumoase, favorurile... Desigur, se poate și munci la Traiskirchen : femeile se pot angaja ca îngrijitoare sau ajutoare la bucătărie, pentru spălat vasele sau curățat cartofi ; bărbații ca salahori cu ora. Dar din asemenea activități nu se pot pune bani deoparte. Condiția pensionarului de la Traiskirchen amintește de regimul muncitorului de la jumătatea secolului trecut: 10—12 ore de lucru pe zi pentru un salariu de mizerie, salariu care ar fi considerat astăzi o insultă nu numai de orice om al muncii austriac, dar chiar de lucrătorul sezonier venit din țările în curs de dezvoltare. Și încă este o mare șansă a găsi de lucru, chiar atît de prost plătit. Majoritatea celor ce se prezintă la „Biroul de muncă" (Arbeitsamt) capătă, de obicei, o simplă ștampilă atestînd că nu li s-a putut oferi o slujbă, pentru a-și putea astfel încasa ajutorul de 100 de șilingi săptămînal.

„Provizoratul" de la Traiskirchen durează, uneori, trei ani și această îndelungă așteptare a unor oameni care și-au părăsit patria fără ca nici o țară să nu li se ofere ca nouă patrie generează nervozitate, nesiguranță, în ultimă instanță disperare. Hrana proastă, promiscuitatea, îngrijirea medicală aproape nulă, duritatea personalului administrativ fac din Traiskirchen un „lagăr" în tristul înțeles al cuvîntului, din anii celui de-al doilea război mondial. Ceea ce contribuie la a face din viață la Traiskirchen un adevărat infern este însă violența. Violența care apare firesc între niște oameni care, cum spune proverbul, „se adună fără să se cunoască, trăiesc împreună fără să se iubească și se despart fără să se jelească".

Nu atît deosebirile de naționalitate, dificultatea comunicării, varietatea pregătirii intelectuale sau a poziției sociale învrăjbesc pe colocatarii de la Traiskirchen, cum afirmă o serie de ziariști, poate nici convingerile politice radical opuse (pentru că în lagăr se găsesc alături de reacționari de tip fascist și oameni cu vederi de stînga, refugiați de nevoie din state cu regimuri militariste dictatoriale), cît profunda lor nemulțumire, dorința nerealizată de a-și găsi cît mai repede o situație stabilă într-un colț de lume, climat de iritabilitate pe care se instalează, atît de ușor, intoleranța și șovinismul.

Drame omenești de care cititorul ia act cu și mai multă tristețe constatînd că printre cei căzuți victimă mirajului realizării în alte părți se întîmplă să fie și unii români. La 22 mai 1978, un grup de „bătăuși" au dus pe o tînără româncă în vîrstă de 20 de ani, sub amenințarea cuțitelor, în dormitorul lor comun și au violat-o („KURIER" — 26 mai 1978). La aceeași dată un alt român a fost dus în pivnița unei clădiri și bătut crunt (același ziar). La începutul acestui an ziarul „VOLKSSTIMME" relata că românul IOAN FLORIAN, în vîrstă de 31 de ani, a fost ucis de un coleg de cameră, pentru că „îl deranjase din somn, venind din oraș la 4 dimineața".

Opinia publică austriacă manifestă oprobriu și dispreț față de transfugii de la Traiskirchen, permanent rezervor de infractori (furturile din magazine și autoturisme sînt foarte frecvente) iar în ultima vreme și de criminali. Ce caută ei în Austria ? se întreba un ziarist de la „VOLKSSTIMME". **„Majoritatea sînt tineri care cred că la noi totul strălucește, că aurul poate fi găsit pe străzi și că plouă cu porumbei fripți. Vin cu iluzii : speranțele cu privire la Occidentul aurit rămîn însă neîndeplinite".**

Lagărul de la Traiskirchen poate fi, eventual evitat. Dar la Reichenau, Thalham, Badl-Kreuzen, fugarul după „aur și porumbei fripți" tot într-un asemenea lagăr va ajunge...

MIHAI FATU

FAPTE ȘI ZILE

Însetata „Claudette"

Deși „cotat" de specialiștii americani drept unul dintre cele mai puțin violente din acest sezon, uraganul — cu nume, desigur, de femeie — „Claudette" a provocat mari inundații în partea de sud-est a statului Texas, unde precipitațiile abundente au determinat ca nivelul pînzei de apă să atingă în unele zone agricole, ca și într-o serie de localități, peste o jumătate de metru. Din cauza inundațiilor, în zona golfului Galveston au fost evacuate peste 3 000 de persoane, iar ploile căzute la mijlocul săptămînii fără întrerupere timp de trei zile au provocat mari pagube materiale în regiunea Beaumont — Port Arthur. Guvernatorul Texasului a cerut chiar ca partea de sud-est a statului să fie declarată de președintele Carter zonă calamitată.

Insulele Galapagos pe lista patrimoniului natural al umanității

Situate la aproximativ 600 mile în largul coastei ecuadoriene, insulele Galapagos dispun de o faună și o floră ale căror caracteristici sînt unice în lume. Abandonate pînă în ultimii ani din cauza reliefului lor vulcanic, insulelor Galapagos li s-a acordat o mare atenție din partea UNESCO, care a stabilit aici centrul „Charles Darwin", a cărui activitate este consacrată studiului ecologiei și faunei locale. Zilele trecute, directorul general al UNESCO (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură), Amadou Mahtar M'Bow, a anunțat înscrierea acestor insule pe lista patrimoniului natural al umanității.

De la psihoterapia de grup la „hot tub"

Ultima nebunie a potentaților din însorita Californie se numește ...baia colectivă în bazine cu apă caldă, scrie, într-un reportaj de la fața locului, săptămînalul francez „L'Express". Plictisiți de stațiunile balneare, de plajele aurii, de palmieri și de rechini prea înfometați, ei preferă acum piscinelor în formă de inimă și cu apă roză fierbințeala umedă a unei băi cu mai multe locuri. Construit discret într-un fel de templu, plantat pe întinderea de verdeață a gazonului sau lipit de piscină, „hot tub" (tub fierbinte) — cum au botezat californienii această instalație — este o versiune domestică a băilor prescrise pentru reumatici. Cei care iau parte la aceste băi se lungesc pe bănci de lemn sau stau așezați, se lasă împroșcați de jeturi de aer cald și... discută. La ora cînd își făcea intrarea această modă, de menționat că o alta domnea în California — psihoterapia de grup.

Prima universitate a vinului din lume

În sud-estul Franței, în Valea Rhônului, într-un castel durînd din secolul al XII-lea s-au gîndit viticultorii din această regiune să deschidă **o universitate a vinului, „prima în lume"**, după cum menționează France Presse. După amenajările de rigoare, făcute cu destulă **bel**tuiala, universitatea are un laborator și o sală de degustare, „cea mai sofisticată din lume". Într-un interval de patru ani, universitatea va putea să formeze 240 de degustători calificați și va trebui să devină, potrivit promotorilor săi, un instrument de formare profesională în ceea ce privește via și vinul. Mai apoi, universitatea va trebui să-și extindă cîmpul de acțiune la domenii mai puțin tehnice : își va amenaja o bibliotecă și o fonotecă (muzică și cîntece despre vin și în jurul vinului), **o vinotecă ce va grupa** vinuri de toate **originile** și un muzeu al vinului.

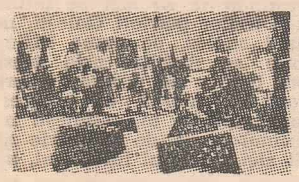

Medievalul sport de aruncare a pietrelor a fost reînviat în Wehrheim, R.F.G. unde localnicii au înlocuit străvechile pietre cu cărămizi de cîte 2 kilograme. Acest sport făcea parte, în secolul XVII,din probele olimpice. Dacă va evolua, sau mai bine zis dacă va reevolua, s-ar putea să ajungă din nou, într-o bună zi, pe ordinea de zi a Olimpiadei.

Viața Capitalei

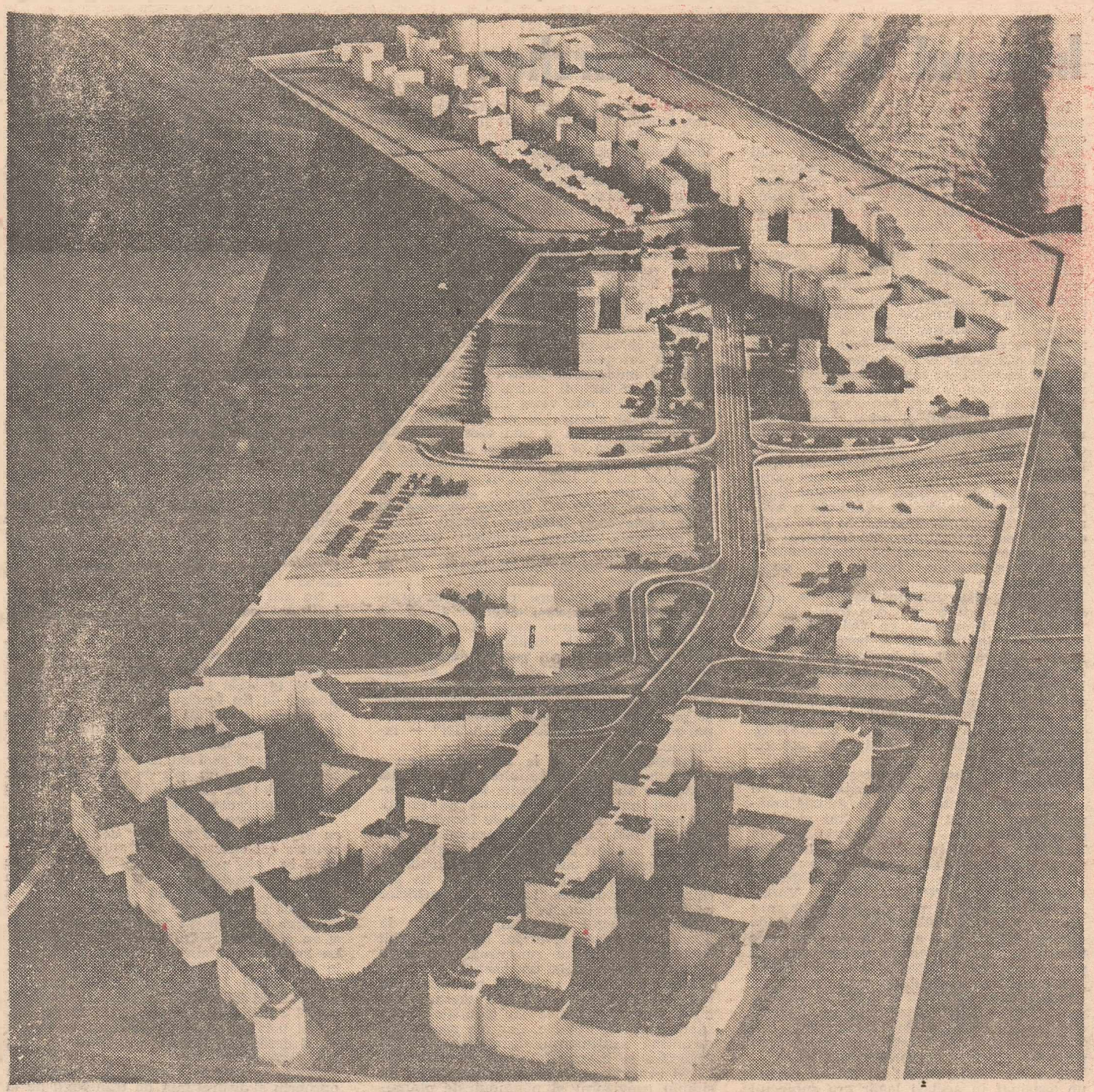

Nimic despre flori

Pe bulevardul George Coșbuc, la numărul 92, locuiește familia Țicleanu. Așa ne încredințează o tînără locatară de la care mai aflăm că fîșia de pămînt din fața casei unde, lîngă un zid cenușiu, își înalță firave tulpinile cîtiva trandafiri, a căzut oarecum în paragină datorită faptului că, îngrijită fiind pînă la o vreme, a tot fost devastată de cei cîțiva copii din familie. În ciuda spinilor pe care-i au trandafirii ? întrebăm. Da, în ciuda spinilor, ni se răspunde. Și fărîma de pămînt rămîne de izbeliște, cu toate că ar putea fi săpată chiar și cu un cuțit de bucătărie.

La numărul 100 stau mai mulți locatari. Curtea e mare și răcoroasă, în umbra zidului înalt al casei vecine, acoperit de iederă. În mijlocul curții, un tei enorm, iar în preajma lui, pînă spre gard și pînă către ușile apartamentelor, pămînt chel. Că altfel nu-i putem zice. Cu puțină hărnicie, locatarii și-ar fi putut amenaja un veritabil părculeț pentru uz propriu. Și chiar așa a fost, ne spune Cîmpeanu Ludovica, care are 74 de ani și care, împreună cu o verișoară a ei „mai tînără", precum zice, adică de 57 de ani, mătură curtea pentru ca pămîntul necultivat să nu se acopere de frunze veștede și de gunoaie.

Pe partea cealaltă a străzii, la nr. 49, curtea a fost împărțită frățește. Familia Stere își cultivă într-o parte mai mult garajul, deși chiar construcția astfel zisă arată grav avariată, iar în partea cealaltă familia Gheorghiadis a pus, pe vreo cinci-șase metri pătrați, sumedenie de flori, crescute una într-alta și-n neorînduială ca la tropice, încît n-ar trebui decît dezburuienate puțin, ca să mai vadă și pămîntul lumina.

E. DUMITRU

O nouă lucrare de anvergură în inima Bucureștiului

Sistematizarea zonei Podul Grant

Senzaționalul și pitorescul unui București clădit pe principiile unui tîrg ceva mai răsărit sărea ușor în ochii omului plictisit de monotonia urbei natale. Orașul a crescut după un ritm propriu țării, orașul s-a aerisit, sistematizarea și urbanizarea modernă oferindu-i un alt soi de spectaculos și pitoresc. Oborul ți se înfățișează pe înălțime, noul său pasaj, inaugurat cu puțină vreme în urmă, făcîndu-te să te freci la ochi dacă n-ai mai trecut de doi ani pe aici ; Calea Moșilor își schimbă temeliile ; Balta Albă și Drumul Taberei sînt imense parcuri ș.a.m.d. Iar acum Podul Grant. Simbolul unui cartier de muncitori, al unor oameni plini de dor de ducă, neapărat pe calea ferată, și dragostea pentru fotbalul din Giulești, un fel de poartă ceferistă a Capitalei de vreme ce, imediat trecut de el, te scoli de pe banchetă, îți iei bagajele și te pregătești de coborîre.

Podul Grant-Giulești. Cîți știu, de pildă, că prezența omului prin aceste părți durează încă din neolitic ? Sau, cîți știu, de pildă, că Giuleștiul este atestat documentar, ca sat cu oameni harnici și gospodari, încă de la 1548 ? De unde pînă unde numele acestui pod care unește de zeci de ani cele două părți ale orașului despărțite de șinele de oțel ? Tot cronicile acestor locuri ne vin în ajutor, povestindu-ne că aici se întindea o moșie a boierilor patrioți Golești, moșie vîndută unui englez, pe nume Effingham Grant, care se stabilise prin aceste părți, un om iubitor de progres și prieten cu pașoptiștii. Iubitor de progres pentru că, iată, ridicase în Giulești o turnătorie, primul semn de industrie al cartierului. Și aici, pe locul lui Grant, avea să se ridice, la peste trei decenii de la construirea Gării de Nord, care se în use la 1872, avea să se ridice deci podul cu pricina. Mai exact, în anii 1908—1909. Pod construit cu tablierele metalice ale podului de cale ferată ce trecea peste rîul Putna Seacă — pe linia București-Mărășești — pod făcut, la rîndul său, între 1880 și 1890. Așadar, un pod construit acum o sută de ani ca pod de cale ferată. Din fier pudlat, că n-apăruse oțelul, prevăzut pentru sarcini mult mai mari decît cele rutiere. Este misterul care l-a făcut să reziste atîția ani. Și acum ? Cei tineri rezolvă mai repede lucrurile : e limpede, și-a trăit traiul... Cei mai în vîrstă, ceferiști din tată în fiu, se împacă mai greu, istoria podului se împletește cu cea a locurilor, iar treaba asta cu traiul îi jignește.

Și totuși podul, așa cum s-a anunțat și în presă, își trăiește ultimele clipe. În locul său, nu numai un alt pod. Lucrarea, unicat în țară, rezolvă nu numai problemele unui pod depășit de vremuri, ci ale unei întregi zone, desăvîrșind sistematizarea unui cartier — Giulești — și înnobilînd cu semnele urbanistice ale secolului vechi artere ale Capitalei : Calea Griviței, Crîngași, Șoseaua Giulești, zona pieței România muncitoare, strada Turda. Este vorba așadar de rezolvarea unor probleme de viață a orașului, a giuleștenilor, ridicîndu-se și aici, în perimetrul amintit, blocuri de locuințe cu toate cele potrivite confortului modern.

Cîteva detalii. Construcția șoselei, care va cuprinde și podul nou, va începe din apropierea pieței Crîngași și va ajunge pînă în piața România muncitoare, după care va continua pe strada Turda, stradă ce se va adapta și ea noii circulații pe mai multe benzi, pînă în bulevardul 1 Mai. Ceea ce astăzi durează de la o jumătate de oră în sus în orele de vîrf, este vorba de trecerea peste pod, va deveni circulație fluentă, fără stopuri, fără blocări, indiferent că vrei să ajungi la gară venind din Giulești sau în Bucureștii Noi venind de la Regie. O circulație rapidă prin pasaje subterane sau aeriene, simplificată de virtuțile construcției. Lucrările au început. Devieri de instalații în zona Teatrului Giulești. Vor urma demolările cîtorva clădiri din Calea Griviței, demolările din Crîngași etc. Stadionul, teatrul, întreprinderile dimprejur nu vor suferi nici o modificare. Lucrările, ce se vor termina în cel de-al doilea an al cincinalului următor, vor fi executate în condițiile în care traficul pe pod și în împrejurimi nu va fi întrerupt decît în două intervale foarte scurte, de cîte 20 de zile, unul la începutul anului 1980, iar celălalt la începutul lui 1981. Deși se vor executa mici devieri de linii și instalații feroviare, circulația pe calea ferată se va desfășura fără întreruperi. Un fapt, un singur exemplu despre ritmul în care s-a angajat să lucreze constructorul : infrastructurile în Calea Griviței și Șoseaua Giulești vor fi montate într-o singură noapte.

Cîteva cuvinte despre constructor, Centrala de construcții căi ferate. Numită astfel, în mare parte datorită tradiției, C.C.C.F.-ul realizează, de fapt, toate drumurile, podurile, aeroporturile, porturile pe Dunăre și încă multe, foarte multe alte obiective ale țării. Centrală gigant, cu întreprinderi bune la toate, C.C.C.F.-ul trece cu dezinvoltură de la un unicat la altul, obiectivele purtînd marca sa frizînd adeseori spectaculosul. Iată cîteva, foarte-foarte puține, unele în curs de realizare, iar altele ce vor fi începute în curînd : prima magistrală electrificată din România, magistrala C.F.R. București — Craiova — Timișoara — Arad — Curtici, aeroportul internațional Timișoara, linia ferată și instalațiile de siguranță și automatizare a circulației la metrou, stația de radiocomunicații prin satelit, turnul de televiziune din Parcul tineretului, al doilea din Europa cu cei 425 de metri înălțime, noile poduri de la Cernavodă și Borcea.

Așadar, un nou Pod Grant. O nouă construcție îndrăzneață ce va schimba înfățișarea unui București care se primenește din zi în zi.

Cîteva caracteristici tehnice

- Lungimea pasajului (fără rampe) : 985 metri.
- Rampele de acces la pasaje : 2 150 metri.
- La nivelul pasajelor aeriene vor exista 6 bucle de legătură.
- La nivelul solului, 2 bucle.
- Șoseaua va avea 6 benzi de circulație ; pe bucle, 2 benzi.
- Deschiderea podului : 30 metri.
- Înălțimea : 6 metri.
- Pentru pietoni vor exista 2 pasaje subterane (în Calea Griviței și în Șoseaua Giulești).

Soluția tehnică

- Structură de beton armat din grinzi.
- Infrastructura — beton armat monolit.
- Grinzile, trotuarele — beton armat prefabricat.

RĂZVAN BĂRBULESCU

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312. Oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru)** — 1619 ; **Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu)** — 1606 ; **Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu)** — 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea)** — 1787 și 1617 ; **Cultură — cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru)** — 1618 ; **Fotoreportaj** — 1595 ; **Secretariat de redacție** — 1782, 1621 **(Dan Bîrlădeanu)** ; **Administrație :** 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; **secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN** — 17 63 16 și interior 1611) , **redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE** — 17 63 16 și interior 1786) ; **redactor șef** — 18 22 96 și 17 60 10, int. 1822.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, P.O. BOX — 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505